

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת תזריע מצורע תשע"ח

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

זבחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קצו תוספות

כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן. שנעשה עולה לשם שלמים כשרים. לזרוק דמן ולהקטיר אימוריהם ולאכול את העצמות אפי' שמעוהו לשחטן לשמן כדילף בגמ' אלא שלא עליו וכו' וצריך להביא אחד לחובתו או לזרדו ושחטנו לשמן חוץ מן הפסח והחמאת. שחן פסולין לגמרי לזבחי הגמ'. הפסח פגנו. ופסולו שלא לשמו כל זמן שחטתו הדיינו מחמת חסם לש ערב פסח עד חמשה אבא קודם

כל
הזבחים שזבחו שלא לשמן, כשרים, אלא שלא עלו לבעלים לשם הזבח, חוץ מן הפסח והחמאת, הפסח במונו, והחמאת בכל זמן רבי אליעזר אומר, אף האיש הפסח במונו והחמאת בכל זמן. אמר רבי אליעזר תמנה באה על הזבח, והאיש בא על הזבח. מה תמנה פסולה שלא לשמה, אף האיש פסול שלא לשמו. ויחי בן חוני אומר, הגשמיין לשם פסח, ולשם חמאת, פסולין. שמעון אחי עזריה אומר, שהמין לשם גבוה מהן כשרין. לשם גבוה מהן פסולין כיצד קדשי קדשים ששחטן לשם קדשים קלים פסולין, קדשים קלים ששחטן לשם קדשי קדשים כשרין, הקבור והמעשר ששחטן לשם שלמים, כשרין, שלמים ששחטן לשם כבוד ולשם מעשר, פסולין. גמרא למה לי למיתנא אלא שלא עלו, ליתני ילא עלו לבעלים לשם הזבח, הא קא משמע לן לבעלים הוא דלא עלו לשם הזבח אבך בקדושתיהו קיימו, ואסור לישנוי בהו וכדרכא. דאמר רבא, עולה ששחטה שלא לשמה, אסור לזרוק דמה שלא לשמה איבעית אימא, סבירא. איבעית אימא, קרא. איבעית אימא, סבירא משום דשניי בה, כל הני לישניי בה לילול איבעית אימא, קרא, מוציא שפתיך תשמו ועשית, פאשיי נדרת לה' אלהיך נדרה' וגו', האי נדרה נדר

כל הזבחים שנזבחו כו'. עבודה קמייתא נקט תרוי רחין קבלה והולכה הוריקה קדשה סיפא (לקמן ד' ג'). ושינוי קודש שייך בחין ארבע עבודות כגון תולדה לשם שלמים אבל שינוי בעלים לא שייך אלא בהוריקה כגון שוחט או מקבל או מוליך קרבן ארובין ע"מ לזרוק דמו לשם שעתיד כדומכה לקמן בפירוקן (דף ו'). וצריך לזרוק מנא ליה להזיש שינוי בעלים דקבעי לקמן בפירוקן (דף ד'). מנא לן דבענין וביחא לשמה בן הודר קאמר אשכחנא שינוי קודש שינוי בעלים מנא לן משמע דאמתניין קאי וכולה מתניתין לא משמענא ככל שינוי בעלים ודלשנא ולפסקן משמע לאפוקי שינוי קודש וכולה מתניתין לא קניא אלא שינוי קודש דקתני נמי כסיפא (שם דף ג'). כיצד לשמן שעלה לשמן לשם פסח שלמים תראה דסמך אמתניתין ללקמן פרק ל"ב בשבא' (דף מו) (תנן דהאן קודש דברים הובח נזבחו לשם זבח וזבח וזבח וכן פירש בקומטוס דבש וזאת אי אהתיא קאי אי"כ היה ליה לפרושי נמי מנא לן לשם הזבח לשם אישים ולשם ריחן לשם נוחח ור"ל דלא אתי לפרושי אלא בהני דכרשיין ולא עלו לשם זבחה אבל הני כרשיין ומרצין ועלו לשם זבחה כמו שאפרש עוד ו' לומר דעלה לשמן ומתניתין משמע על שינוי קודש בין שינוי בעלים כמו ברייתא דרבי שמעון קצעה שלא לשמה דמקו פ"ש דקדמתו (דף ג.) בשנינו בעלים ולהכי וכן אבא פרין בפירוקן הדין ארבעה דברים מנא לן דלא מיירי בהן במנחי' ומיהו רבה ודוקא מוקף לה בשנינו בעלים אבל רבא ורב אשי לא מוקי לה הכי הוה ואם תאמר רבא אשכח בית שבאי' (לקמן דף מו) וירש לזו מרדכי עולה אשה ריח נוחח לה' עולה שלם עולה היינו שינוי קודש ופרשקא בגמ' (לקמן דף ו') וירש שינוי קודש ומקרא אחינאי ויש לומר דקרא דהתם בהקטרת אימורים הובא בעבודת היום ואפי' דקתני לשם ו' דברים הובח נזבחו הוה הובח נקטר דוא קרא דמיידי והתם בהקטרת היינו ומי' שפיר דרש מקרא דהתם וביחא לשם ו' דברים מדאיתקש אל שם זבח ולשם זבח הדיינו שינוי קודש הוי בין בעבודת דם (בדיליקן) מקראי דפריקין בין בהקטרת (בדיליקן) מקראי דהתם ויש שאר מוקטרי דברים דעו בוביחא

כמו בהקטרת ומיהו היא לא מעינן למילף מהקטרת דמינא ולא עלו לשם זבחה ואינה מרצה בכל (מוקם) ותר' ו' דברים והדוא קרא כתיב בהקטרת אימורים הוא עמינא שלא דוקטרו אימורים כשר ולקמן דמיידי קרא לשם זבח הדיינו שינוי קודש לא מיירי נמי קרא לשם זבח הדיינו שינוי בעלים משום דהנהו ו' דברים לא שייך לפרש בשעת הקטרה דבשעת הקטרה לא משבחת לשם זבח ושינוי בעלים ליתיה אלא בשחט ע"מ לזרוק או מקבל ומוליך ע"מ לזרוק כדומכה בפירוקן (לקמן ד' ג'). ובשעת הקטרה כבר נזרק הדם ואם בן מוכיח תיחי הקטרה לשם זבח דבהווא קרא לעולה אשה ריח נוחח לא כתיב ומעבודת דם לא אתי דעבודת דם גופיה ליתיה אלא ע"מ לזרוק כדפרישית והשתא וביחא לשם ששה דברים והקטרה לשם תשעה אי נמי הא דקאמי וביחא לשם ששה דברים לא חשיב בשעת שחיטה לשם ו' דברים אלא כלומר הובח נעשה לשם ו' דברים וכל אחת בשעתה ובפ' המפקדין (ב"מ דף מג) פירשתי הא דמחשבה פוסלת בקדושה אי כדבריה נזבחו נעשו (ועלה) לשמה או אפילו במחשבה: הפסח פגנו. אבל שלא לשמו לא ואפי' שחטנו עולה ואפילו למדי ע"מ עקרה מהו ע"מ שלמים כדרשנין ואם מן הזאן קרבנו לזבח שלמים כל דרשתי ליה בלמים ליהווי לקמן בפירוקן (דף ג') והחמאת באה על חטא והאשם בא על חטא. איכא חטאת ואשם נמי קרא באין על חטא כגון חטאת יולדת ואשם מנזרע אלא משום דרובא אתו על חטא משעל להו אחרדי' לשם נזבחו מן כשריין. בגמרא מביעין לן אי בעי למיטרי כשריין ומרצין ופלוני בתרזו או כשריין ואן מרצין ולא פליגי אלא בחרא ומשמע דלא מספקא אלא בחרא) כגון כבובה אלא בגמך פשיטא ליה דפסולין לגמרי קאמר ותימה מנא ליה דילמא פסול עלו קאמר דאשכחן דאשכחן (ברייתא) בי האי גזנא דהניא ולקמן דף ו') לשם שלמים שחטן פסולין וכל עלו ולא פסולין לגמרי ויש לומר מדרש דרשנין טעמא דשמעתא בגמרא (שם דף ג') מכתובין ולא חיללו את קדשי בני ישראל אשר ייזמו במורם (מהם) אין מתחיליין כגון מהם מתחיליין החילול משמע פסול גמור ואפי' דרשנין בגמרא קדשים מחללין קדשים ולא מיפסלו שאר קדשים שלא לשמן מכל מקום שייך בהן החילול משום פסח חטאת ומיפסלו עוד יש לידקק נענפה דמתניתין וכבוד ההעשר שחטן לשם שלמים כשריין משום דהוי לשם זבח

ואסור לשינוי. שי מקומות שחנתא (אינן) משמע דהוה ובהפרך התבולת (מנחות דף מהו) גבי שאר שלמים נזיר ויגבי אשם נזיר ואשם נזיר ואשם נזיר ואשם נזיר ולא עלו ולא קראי ליה נדר קרי ליה נדרה. משמע הבא דכל היבא דכתיב נדר נדר דקרא נדרה נזבחה דוקא וכן בפרק קמא דריה (דף ו') לעינן בן תאחור ואפילו לרימ' בפיק' דחולין (דף ב.) דרדשי טוב שאר לא תורח טוב מזה שאינו נזיר כל עיקר אלמא קרי לנדרה נדר שאינו הבא דרדשי מנשיך קרא בירוביחא אי נמי בחילוק דרדשי דכתיב דרדשי קרא לתקלה לא שנת נזיר לא שנת נדרה וכתרוביחא איכא למיחא אי נמי משום נדר נפקא לן מקרא דכי תחיל לנזרו שימ' טובא אשר לא תהיה לנדרה אתא:

ואם לאו את נדבה. דבפי' דריה (דף ו) דרש ליה לעין כל תאורז ולא שיק
לאורז חושיה תבא דרש משמיה דרשמי דרשמי דקרי ליה לנדר נדבה זבחים
בחסם לשמן חן עטרין. ואינו פסול עד שיכין שלא לשמן ואז' פיק' דחולין (דף יב) בני
ר"י אי קטן יל מן מחשבה וכו' רבי' בקונטרס כגון בשחיטת קרשים ודילף בירש זבחים רבעי'
לשמה ושחט וזמין קטין נדבה שלשה מיד וזיל כותנה או

נדר הוא. דהא כאשר נדרת כתיב ויש חלוקה בין נדר לנדבה נדר דאמר הרי עלי נדבה ויהי
זו אם כפח שנדרת עשית. שעבר עבודתה לטמא' איה נדר. ועלה זו לנדר: ואם לאו
יהא לנדבה. כאילו הנהנית לה נדבה אחרת ולא לשם הראשונה נדבה מי שירי לפניו
בה. וכיון דרזמנא קטין נדבה שלשה מיד שירי לפניו בה הא אמרין בפי' שני' (לקמן דף יב) אסדי
לחשב בקרשים וליף מנדבה וליף מנדבה וליף מנדבה

לא הא משמע הכא דנסתמא נמי כשר ואינו
פסול עד שיכין שלא לשמן וזיל הסתמא דקטן
גורע דאין לו דעת לחיבין קודם וסבר דרש
חולין דהוה ליה מתקנס פסול כדאמר בפרק בית
שמיא (לקמן דף מו) לשם חולין כשירין משום
חולין לשמן דהאי קטן אפילו אומר יודע אי
שק קודם ולשמן ואי מתקנס מביעין לו אי
כותנה כותנה או דילמא לא מחייב אם אין מעשיו
מוכחי: סתם אשה לאו לנדרישק נעמדת
ואפי' זינתה תחת בעלה מבל מוקא לאו להתגרש
בגו זה נעמדת ולא אם ירצה תבעל לא
יגרשה אלא שלא תשמענו ומתוך זה מילתא
מיוצגת מה שנקשרים בספק פירש שני דגישין (דף
ג.) דאמר זו ארתעת דנפשיה עבד ואינו כשר
לכתוב את חגו בעו יד ערובתו אומר (דף כו)
אמרי' יומל ארמאי' ואל ימלו כותי משום דבדתי
מתובין ליה דאין גרויהו ודתם בגין לשמה
כדנרשינן (שם דף ג.) מלה המול (מול) אשה
הכי כמשירין ארמאי דרש לחלק בין גט למילה
כמו שמתקבל כאן בודים לנו הא סתמא פסול
משום דסתם אשה לאו לנדרישק קיימא ולכך נמי
גביין ספק אפי' דביעית סתם אבלי סתמא
לשמה קיימא כמו בודים ודילך גוי כשר אפי'
דביעית סתם: דא לשם סתם וסתמא כשר. פי'
בקונטרס ספק משה סתמא אשתוהו ותימה
כיון דאמר בתחילת שחיטה לשם פסח וכי כל
שעה יש לו דבר עד שיפיר שחיטתו ונדאה
לפרש שחיטתו עבודת איירי כגון דשחט לשם
פסח וקביל סתם ותימה שבתרביעי (פסחים
דף נג) מביעין לו אי עברתה אחת תנו או בשתי
עבודת ועברתה אחת היינו כדפי'ש הקונטרס
ויש ליישב דאפילו אם ותימא אומר לשם
והסתמא פסול ואפי'הו אין צריך לדבר כל שעה
אלא בשבתילת שחיטה יאמר שיעשה כל
השחיטה לשם שחיטת פסח.
אתנו בית דין דלא לימנא לשמה דילמא אתי
למינרע שלא לשמה. בשמעתא קמיהא
דגישין (דף ו) דנפיש לקבול לא יתקנו לומר פסח
כתב לשמה לומר לפי שאין קבול לשמה משום
דאי נמשח ליה לדבורא רב לא למיגיהא לא הוי
מינרע למינרע דילמא אתי למינרע שלא לשמה דמי
הוא שחט כל שנתון וגט לאשה זו שבת
לשמה והוא אמר לשמה אחרת כתב אבל אסר
השוחט קרבן פעמים שטועה וסובר שהוא קרבן
אחר וכן נקובל ומילך דורק:
קיימי' בית דין וזמני' בה יד תימה למה לו
הלארז כל זה הא בהדיא אמר סתמא
כשר ונדאה לפרש ימני שלא ליה בלבו היינו שלא

נדר הוא. אלא אם כמה שגדרת עשית הא נדר ואם
לא נדבה והא וגדרת מי שירי לשניו בה אמר ליה
רכינא לרב פפא. לא הוית גבן באוריתא בתחומא בי
תריקין דרמי רבא מילי מעלייתא אהרדי. ושני להו
מאי מילי מעלייתא תנו' כל הזבחים שגובחו שלא
לשמן כו'. ועמא דשלא לשמן הא סתמא. עלו נמי
ועליהם לשם אשה. אלא. סתמא נמי פלשמן דמי.
ורמינהו. כל הגט ששכתב שלא אשה פסול.
וסתמא נמי פסול ושני וזכחים בסתם לשמן ועמדין.
אשה בסתמא לאו לגירושין ועמדת. וזבחים בסתמא
כשירין מנלן. אילימא מהא דתנו' כל הזבחים
שגובחו שלא לשמן כו' ולא קהני' שלא ונבחו
לשמן. גבי גט נמי קהני' כל הגט ששכתב שלא
לשם אשה פסול. ולא קהני' שלא נכתב לשם אשה
פסול. אלא מהא דתנו' ביצד לשמן ושלא לשמן
לשם פסח. ולשם שלמים. מעמא דאמר ולשם פסח
ולשם שלמים. הא לשם פסח. וסתמא. כשר. אלא
סתמן פלשמן דמי. ודילמא שאני התם דאמרין. כל
שלא לשמן ולשמן לשם שלמים. ולשם פסח. מעמא
דאמר ולשם שלמים ולשם פסח. הא סתמא וזבחי
פסח. כשר. ודילמא שאני התם דאמרין זבחי סופו
על החילתו. אי נמי. אידי דתנא' לשמן ושלא
לשמן. תנא נמי' שלא לשמן ולשמן. אלא מהא
לשם ששה דרבי' הנהב נובה. לשם זבח לשם
וזבחי לשם שם. לשם אשים לשם רוח לשם יתרו
ותמאת ואשם לשם קמא אמר רבי יוסי אף מי
שלא היה בלבו לשם אחת מכל אלה. כשר. שתנאי
בית דין הוא אתנו בית דין דלא לימא לשמן
דילמא אתי למינרע שלא לשמן ואי סקא דשקד
סתמא פסול. קיימי' בית דין וזמני' מילתא דמיפסיל
ביה וגיבי גט דסתמא פסול. מנלן אילימא מהא
דתנו היה עובר בשוק ושמעו סופרים מקרין אש
פלוני גרש פלוני ממוקום פלוני. ואמר יה שמני
וזה שם אשתיה פסול לגרש בו. ודילמא כדרב פפא.
דאמר רב פפא הך בסופרים העשויין להתלמד
עסקינן ולא איכותבו לשום ברייתו פלל. אלא מהא

מאלה שתנאי בית דין הוא. שישתנו סתם ולא זכירו בשחיטתו לשמן כדמרש פסול סתמא
ואילו אתנו כד' דלא לימנא לשמן כו' נמי ונפי' סתמא פסול מנא ליה. כלומר הכי שמע
ליה רבא ממנתי' דגישין דפסול דמיקשה ליה ורמינהו אהרדי: מקריין. את התלמידין
שמלמדנין אותן לכתוב סופרים גיטין. ולא איכותבו לשם ברייתו כלל. אבל הכי אכתבו
לשם ברייתו שיהא זמון לו לכשישמן לו מגרש ששמו אותו שחט בו כשר.
ומכלך

אמר בהדיא לשם אחד מכל אלו אבל חשב בלבו למה שדני' לדיות הוא סתמא פסול להכי
(ויקין) ממנאי' בית דין כי תנונ' בית דין דלא לימנא בהדיא ובמשנה שני ושמא אתי לירי'
פסול שלא יזכע כלי וישחוט סתמא ויפסול:

בסופרים העשויין להתלמד עסקינן. ואפילו תנאן דאמר בפרק קמא דעירובין (דף יג.)
גבי מגילת סוטה דמתוקן אותה מן התורה אף על גב דבעינן לשנה אף על גב
דותרה

זבחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רא
 תוספות

1 דהורה להחלימו עבדא כדקאמר הוה לענין זז מודה כפרשייתא שזבפי דגיטין (דף כב) 1
 2 וס'ת נמי פסלינן (בגטו בפ"ב דגיטין (דף טז) כדמוכח בעבדא דהורא וברא דעל לבי כנישתא 2
 3 שקל פרה תורה ויהוה לכתיבה: **כתב** לנרש את אשתו וגמלך כו'. תימה מה ענין זה אצל 3
 4 סתם ויש לומר יס'ד כיון דבגמלך את אבן עמרן כן כדמצינן להוה ומומנין לו טופס 4
 5 **הכרזת** טופס דאמר לבלבר דקתינ 5
 6 משינתו בפ' כל הגט (גיטין דף כו) ותימה דלא 6
 7 קתינ בדה יור על כן דעל כדדור יור אה דמכל 7
 8 קמייתא לא מצי למידק סתמא פסול אלא 8
 9 מן דך ויש לומר דמשהו דאמר לבלבר דקתינ 9
 10 בירשא דקתינ יור כמו כן דייקנין מואת (וסתמא) 10
 11 ודייקנין מניה אן ביריה ושקע לה'ר ייחוק ד'פ'ק 11
 12 דפסחים (דף ט"ד) תנן הוסיף י'ר אף ע"ג דלמאן 12
 13 דמוקד מילתא ד'ר תנינא בולד ושלח' הוסימא 13
 14 דרנן לא שמוענין לה ממילתיה ד'ר קעבאר דמיידי 14
 15 בפסולא ודאורייתא מיהו יש לומר אע"ג דקתינ 15
 16 הוסיף א'י לא הוה תני ליה לא דהוה (וקמשמע לן) 16
 17 מדי' 17
 18 **ואמר** רב יהודה אמר שמואל אף צריך שיעת 18
 19 כו'. אצטריך ליתרובא לאיתרובי סתם רב יהודה משום 19
 20 דמניה דייקנין בגיטין אורחאי כרבי אלעזר דאמר 20
 21 עד סמיכה כרתי דקיל' כותיה ואיכא דמוקד לה 21
 22 הוה כ'רמי מפרש משני התקנה שמוח קטטה 22
 23 וליתרובא ליכא דלמיקם עמינתו סתמא פסול: 23
 24 **ואפילו** לשם עבודה ורה נמי פסול. מוקדני 24
 25 שנכתב שלא לשם אשה ומשמע (על) לכל) שיש 25
 26 בכלל לא דמי לשלא לשמן דכל הזבחים דלא 26
 27 אמרינן אפי' חולין ככלל דהוה איכא לפרושי 27
 28 שנכתב שלא לשם זבח זה אלא לשם זבח אחר. 28
 29 **ורמינהו** חולין וזבחי חולין וזבחי כלי ששף 29
 30 מצול. מפרש בקיטורס שרץ בחיורן 30
 31 ואוכלין בפנימי מביעאי לא חרס דרס דאין מיטמא 31
 32 מנוב אלא אפי' כלי ששף דמיטמא מנוב אן 32
 33 אוכלין שבתוכו (וטמאים) שם כל ששף אינו 33
 34 מקבל טומאה מאויר כלי חרס דבראב בפ' קמא 34
 35 דפסחים (דף כב) אוכלין מקבלין טומאה מאויר כלי 35
 36 ורס' איהו כלי'ם מקבלי'ם טומאה מאויר כלי חרס 36
 37 ורס' דפרושו דאין כן מה חידוש יורר בכלי ששף 37
 38 מכלי חרס ויהו דאיכא חידוש יורר בכלי חרס 38
 39 כן גא שרץ באויר כלי חרס פנימי ואוכלין בכלי 39
 40 חרס חיורין טהורין אע"פ שהפנימי טמא ויהוה 40
 41 לפרש דכל רבותא של כלי ששף היינו משום ולא 41
 42 מינה הוא וס'ד דלא מחריב בה וטמא קמיל 42
 43 ודוקא בכלי ששף שטף מיהו טמא א'י לאו 43
 44 קרא אבל חולין ששף שחלה חולין כל חרס שני 44
 45 פשיטא שהוא חרסו בכל אלו סוק חורן דוק אבד 45
 46 דרנאן וכן מוכח לקמן דכלי ששף דוקא אצטריך 46
 47 קרא דפרי' ומי אמר רבא חטאת ששטה על מי 47
 48 ששטה עולה כשריה אלמא לאו מינה לא 48
 49 מחריב בה והתניא חוכו ולא חורן חוכו ואפי' כלי ששף מציל משני ארבעה חוכו כתיבי חד 49
 50 חוכו ולא חורן חוכו פי' אפי' לא כתב אל' חורן חוכו מיעטא כלי חרס פנימי שאן אוכלין 50
 51 שבתוכו מקבלין טומאה ע"י שרץ שביחורן שרירי אין שרץ חוכו ודוקא כלי חרס פנימי דמי 51
 52 דומאי דיהיה מיעטאן דמניה מחריב בה חורץ' לחכי כתב וי'ו של חורץ' למנוב דאפי' לאו 52
 53 מינה כנו כלי ששף מחריב בה ומציל ותימה אמאי לא שני בשמעתין נמי הכי שאני הוה 53
 54 דאמר קרא חוכו ולא חורן חוכו ולי אצטריך אל' ככלי ששף וי'ו דעריפא משני דבא קרא 54
 55 על חטאת לשם חולין ששטה ועל זה חורץ' עשו חולין אצל קדשים דאין מינם בכל אלו 55
 56 **אב** 56

1 ונמלך שלא יגרשה. ר' ילמא שאני הוה. דלאו סתמא הוא אלא לשמה ממש: 1
 2 דאיתניק. משאר כל הזבחים והזשים (ולשם) גורשין של זה ושל זה: **אלא** משה. דעריפא 2
 3 ממקמייהו דהבא חד גברא הוא: דאין ברייה. וגריעה מסתמא דשמא בשעה שנכתב לא 3
 4 היה ברעוה של בעל לוו ויתקבל לשם האחרת: **הכותב** חופסי גיטין. שיהו מומנין לו טופס 4
 5 לשון שמואל' בלית' פוקס חרי אבי'. 5
 6 דחור עיקר גופא אלמא סתמא פסול ואף על גב 6
 7 דאיכתב לשם בריחות לכשחוקי' תו ימי 7
 8 שילתא אחרתי. אצטריכו רוב פוקס קאי דאמר 8
 9 דמיני' קס'ד סברא אורח' דרס' הוה אפי' רב 9
 10 לקמן בפרק בית שמאי (דף מוה): לשם חולין 10
 11 מחריב בה בר דהוה שמו מעלי בו לעיקור את 11
 12 שמו: דלאו מינה. כנון חולין שאינו בו לעיקור את 12
 13 לא מחריב בה ואין שמו נחפס על הזבח לעיקור 13
 14 שמו ממת: פסול. לגרש בו אשה אחרת: **ואפי'** 14
 15 לשם גיטין. דהוה אצל לשם האשה קתינ דמשמע 15
 16 שלא לשם אשה זו אלא לשום אשה אחרת כל 16
 17 דהוה ראע'ג דגויה לאו בה גירושין היא חמתיא 17
 18 לפסול אלמא דלאו מינה (ומחריב) בה. ל' גויה 18
 19 מיני. ואימא נמי דלא מינה לא מחריב בה 19
 20 אפילו הכי פסול דהוה ליה סתמא דמיהו לאו 20
 21 לשם אשה ולו נכתב: ל' חולין מינייהו. כדסבירא 21
 22 לן דלאו חולין לא מחריב בה ולא מינה 22
 23 דהוה ליה שחוקין חרסו בה ואמרן לעיל סתמא 23
 24 כשריה טובי. כל כלי חרס גוה (וקראי א) ולא 24
 25 חורן טובי כלי המנוב בתורו ופוי למעלה מן 25
 26 התור: ואוכלין ומשקין שבתוכו ושרץ שבתור 26
 27 אוכלין שנכלים טהורין והבי אמרינן בת'כ אבל 27
 28 היה פוי בתור חולין וזבחי קרינן ביה: **ואפי'** כלי 28
 29 ששף פסול. כלומר לא מביעאי כלי חרס המנוב 29
 30 בתורו דמציל על האוכלין שבתוכו דהוה חורן 30
 31 טובו הוא ובלי גופיה ליכא למימר דמיטמא 31
 32 באויר וטמא אוכלין ששף דאין כלי חרס מיטמא 32
 33 מנוב אלא אפי' כלי ששף משמטא מנוב אבא 33
 34 טהור ומציל דאמר ובפ' קמא דפסחים (דף כב) 34
 35 אוכלין מיטמאים חרסו כלי חרס אשן כלי 35
 36 מיטמא מאויר כלי מאויר ומתקבין כלי ששף מציל 36
 37 אלמא דלאו מינה חורין כלי חרס ובמטא את שם 37
 38 (חוכו) כבא נמי לחולין של חולין וליפסל: ושני 38
 39 **הבא** עשו חולין אצל קדשים כו'. כלומר לעולם 39
 40 דלאו מינה לאו מחריב בה ובלי ששף אצל כלי 40
 41 חרס מינה הוא ויהוה אהוה גא מנא אבל חולין 41
 42 אצל קדשים חולין לאו מינה כמביעה אצל חורן 42
 43 דאמרינן בלי לקמן דלאו מוציא בה ליה חורן 43
 44 חציצה כלי שרץ לאוכלין כדאמרן דלאו מינה 44
 45 לא מחריב בה: **תישענו** נפשי'ם. שעשה חציצה 45
 46 באמצעו וחולקו דהוה למעלה מפיו הבל טמא 46
 47 אפילו אוכלין שביעבר השני של חציצה: כותב 47
 48 **שהיא** פחותה. גריסין כסדרות ולחכי נקט פחותה דלאו כלי חור דאי הואי שלימה הוה 49
 49 מוצלת על אוכלין שבתוכה כדאמרן אפי' כלי ששף מציל אבא חטאת דלאו כלי חור היא 50
 50 כמביעה דעלמא: **ויקוקה** כקש. רבואה נקט דאע"ג דפקוקה פחותה בקש לא הוי כלי 51
 51 ואפי' היה למעלה מן חורן לאו מוצלת על אוכלין שבתוכה: **תלודה** אוכלין 52
 52 שבתוכה **פשיא'ם**. ודיחיו דאמרן דלא מינה כנון מחריב לא מחריב בה לבטא של חוכו 53
 54 **מנוב**: 54

1 מחריב בה כמביעה אצל חורן כנון מצינו בחורר חקש פחותה שאינה כלי כלל ואינה מצולה כלל אבל כלי ששף קרוי מינו קטש על שם כלי עליו ולכן מחריב ומציל אבל לקמן קאי 1
 2 על חטאת ששטה לשם מחריב עולה כשריה דאע"ג שהוא קדשים קרוי אינו מינו ולא מחריב בה ועל זה פריך נמי שגא מכלי ששף שחורו כלי ואינו מינו מחריב ועל זה עריך לחריץ משום 3
 3 קרא טובו ולא חורן חוכו אבל לא מצי לחריץ עשהו כמביעה אצל חורן שחולו אינו כלי כלל והשתא חבא ולקמן מרתי' דומה ברומא (ודוקא בכלי ששף שאינו מיהו טמא א'י לאו קרא 4
 4 אבל חורן שחורו חרס טהור בלא פסוק דחור חורן דבראנא): 5

1 אם הגיל. המצויה במת החמור באהל המת שהמציחה ומספקת וכלם שמעבר השני
 2 טוהרין דכתיב (במדבר טו) כל אשר באהל טמא חגי לא כוההא איהו גיהלה שכן חולקין.
 3 דרן בני אדם לחלוק אהליו במצויה הלכך אהל אחרינא הוא תציל בבלי חרם. (בתמנה)
 4 שאין חולקין כלי חרסו ממחצית הלכך טוב קרינא ביה תנינה ליה. דאמר מצויה
 5 לא מנא אהליו לדרב אמר דלענן דאמר לא מניה לא

6 מחריב ביה אלא לר' אליעזר מאי אימא לימיה.
 7 לימא דרב נתני הוא: ר' אליעזר קל וחומר
 8 קאמר. לעולם בעלמא ר' אליעזר כרב סבירא
 9 ליה מנא חולקין וקדשים אבל לענן מצויה מקל
 10 חומר יליף כיון דבמת החמור מצלא קל וחומר
 11 לכלי חרס הקל שחשוך קל מן המת ויהי גרסמן
 12 לבלי ערעם דרב רב' אליעזר לא יחללו את
 13 קדשי הוי ערעם ליה שאר ארז מחלל את
 14 קדשי בני ישראל וגזרת הביתו: הוי. ופרכין
 15 אלמא לר' אליעזר דבעית ואפקעה לדרב
 16 לאיביה אתא קרא קרא אלא יחללו וקאמר מקו
 17 דהוה לן למידרש קדשים ממחלק קדשים כו:
 18 ה"ל ליתו תובי. קרא יתירא דרשין לקמן תוב
 19 אהל תוך תובו (קאמרת מקרא למידרש
 20 תובו ולא תוך תובו) וקאמרת סבירא דלא
 21 נמנעט אלא תוך כלי ארז אבל מצויה דלאו כל
 22 מניה ליה לא לאיתרוחיא אי לאו משום קל
 23 וחומר וניהא אמרת קל וחומר ליתו תובי
 24 ולפקיה דרמעט תוך תובו מכלל דתובו
 25 לעולם טמא דאי מצויה (בעלמא) מצלא למה
 26 לי קרא למעטי תוך תובו השבת תובו מציל
 27 תוך תובו נמצעי הואי בעבר המוציאה תוב
 28 הוא לרב דהאמרת דלאו מניה לא מחריב ביה
 29 אלא כן ר' אליעזר הוא איתא למעטי על
 30 תובו בעינת למקוד מניה מצויה לא מנלא
 31 מיבעי ליה לאובלין שניבלי. ודפן ביטט סביב
 32 שאין שרץ יכול לגעע בתן דהבוסין לאיר
 33 התער חגי הוא דאיתרובו לטומאה דמחא
 34 דלא תוך תובו הוא בקיבורת תוך תובו הוא
 35 דמציל אבל הקפת טיט לא מידברא ביה לבטולי
 36 שיש תובו דלאו מניה בג' לא מחריב ביה סדיד
 37 אמאי הואיל אי' אלה למה ליטמא בעט שרץ לא
 38 נטמאו בני מתותח אירי כל חרס מקל למיעטא
 39 דלא תוך תובו הוא (דאמר) דלא מטמא אבל
 40 דני מיטמו ומיחו מצויה אע"ג דלאו מניה הוא
 41 אחא ק"ו ורביה לאיתרובו ביה: ורבנן הני.
 42 אובלין לא צריכי קרא דר' וי' יתירא דריש
 43 לקמן למעטי תוך תובו איתרובו לן [לואן]
 44 מניה נענה לא איצטרך תוך רביהו דהני
 45 מתוך נפקי דהא בתוך נענו דמחריב יתוי כל
 46 לטרעניהו והא דקאמר הואיל בעינה: ונענה

47 מטמא לאו איירא את לטרעניהו מדרין איהו. שינוי קדשים. חטאת לשם בעילה
 48 בעלים. חטאת ראובן שחטש לשם שמעון לחמריה בה שומן קדש
 49 רכתיב לכפר עליו ולא על חברו: חטאת שחטפה לשם חטאת. חטאת חלב שחטפה לשם
 50 חטאת וכו' והא מילתא לקמן בפרקין (דף ג.ו.) והאמר רב. שפיליה בעלים חטאת ראובן
 51 שחטטה להתכפר בה שמעון אם שמעון מחייב חטאת (והוה) פסולה בעלים חטאת ראובן
 52 עולה ולא חטאת כשברא אלמא לאו מניה לאו מחריב ביה. תבט. שינוי קדש שמעון לן
 53 (לפסולא מושתסו) אותה לחטאת שתהא שחטתה לשם חטאת וכאן דרי חטאת לשם
 54 חטאת שחטתה: תבט. תבט. שינוי בעלים פסולה בעלן לן מעילו ולא על חברו היכלך תביד
 55 דומיא דריה דרב מניה הוא דמחריב בה לפסולא בעליה שומיה אימתיק איהו לאו תובו
 56 חרי וזני דורשו תוך דורשו תובו דהא מצי למיכתב אהל תוך תובי תובו למיעטא וכן
 57 בחבירי חד לגיפיה. שטמא ואובלין. מתוך. חד לגיפיה. שטמא וכו' ור' אליעזר קל וחומר
 58 ולא תובו של אחי. למעטי כלי שטמא חטאת אירי אג"כ נענו תובו ולא תובו ואלו תובו
 59 למעלה מפי התער שציל על האובלין שבתונו למה לי וי' יתירא למעטי לתבט כל אשר [בתוך] עטמו ומחייב חתי למעטא אובלים שבמנייהו הא לאו תובו נענה אלא ללמד על

1 שכן חולקין אהלים. פי בקונטרס שכן דרך בני אדם לחלוק אהלים שהצוה הלכך אהל
 2 אחרינא הוא אבל תוך אין דרך לחלוק משמע לפירושו דפליגי אף בתנור שהצו
 3 בנסרים או ביריעות ובחרת כהנים משמע דבכורות פוחתה ופקוקה ומשולשת לאירי תנור
 4 דוקא פליגי ולא שחטפה בכנסת אהלים וטומא מותרות שיש לה ר' מציאת חינא דומי
 5 לכלי ולכך מטעה ביה מצויה אחת טמא מותרות

6 ר' אליעזר חריב דלא וטמא דהוי איתא בפרשת
 7 ויהי כיום השמיני בני תובו אהל תוך תובו כיצד
 8 חבית שנערה בתנור ויהי למעלה מן התנור כו'
 9 מין אחר כוורת שריה פוחתה כו' ור' אליעזר
 10 אומר מצלא אמר ר' אליעזר אם הצילה במת
 11 תנור לא תציל בכלי חרס הקל אמרו לו אם
 12 הצילה במת תנור מן חרס הקל אמרו לו תציל
 13 בכלי חרס הקל שאין מקויה מצלה משמע חשב
 14 חולקים אהלים דאמרו לו השמעטין היינו נמי
 15 פירשו דאמרו לו דחרת כתיב כתיב פרעה
 16 לרבות הקודש לפרש יבין אם הציל כוורת כוורת
 17 ופקוקה באהל המת שכן חולקין אהלים פירוש
 18 שכן מצויה אחת שמחטא מצלה תנור בכלי
 19 חרסו שחטוף כוורת שאין חולקין אהלים פי'
 20 המציאה אחת המספקת בתנור אינה זרעית
 21 אלמא בתנור שחטפו לא פליגי דאמריס
 22 בכורות כתיב בתר האי וקניי בלשון שמעתינו
 23 אשמו לו לא תציל בני אדם אהל אהלים כו'
 24 אהלים במת חמור שכן חולקים אהלים יצילו
 25 אהלים מיד אהלים בשרץ שכן אין חולקים כו'
 26 חרס אמר רבי יוסי אמרתי לר' יוחנן בן גוריון מיה
 27 אני אם קבל נמון רבי אליעזר חשבו מפי
 28 שהוא תנור פירש רש שגם שם פליגי ר' אליעזר
 29 ועל זה יצ' נרואל לי בחרן גם בחבט מנוע
 30 בפירוש החולקים אהלים אקאמר ר' יוחנן בן גוריון
 31 היינו מצויה על תנור ועל זה אמר לו רבי יוסי
 32 הלא גם שם פליגי רבי אליעזר והשתא פירכא
 33 דאמרו לו פירכא דר' יוחנן בן גוריון אבל
 34 אלא דומר אמר בחאי לישגט נמו אמר בחאי
 35 לישגט ואין להפך הגירסא כמו שיש (מקצת ספרו)
 36 בכורות כתיב ולרדוס באמרו לו שכן חולקים
 37 אהלים ולפרש בפ' יעל ר' יוחנן בן גוריון
 38 שכן חולקים מצלה ועל זה יתיישב ר' יוסי שאמר
 39 הלא הוא הגדון אין לומר כן שרירי בתוספתא
 40 דמסכת כלים מוכחא כי ליבא מילתא דאמרו לו
 41 כלי כי אם אדבר ר' יוחנן בן גוריון חולקין
 42 אהלים ועלה א"ר יוסי הלא הוא הגדון והם אין
 43 לישגט הגירסא כתיב דאמרו לו לא איירי חרס
 44 שכן חולקין אהלים וי' פירוש בני כלי חרס
 45 מצויה המספקת בתנור כמו פירכא דמחריב
 46 (ומצלה) דאמרו לו שגבינו סובין שרבו אליעזר

47 הודה [במנא] על תנור ועל זה אמר ר' יוסי הוא הגדון גם שם פליגי ריא. בדרך.
 48 **תבטא** נמי בקל וחומר קדשים מחלוקין קדשים כו'. יש תנאי דעת השטא אסיקנא איפכא
 49 מתוך הסברא דאורבה בשביל שהם קדשים ומניה לכך מחריב בה אבל חולקין דלאו
 50 בר מניה לא מחריב נרואל לפרש רביד קל וחומר משום דמה קדשים שאין מחלוקין בנן
 51 חולקין שחטאת סתם ובכסבור שהיא עולה דכשריה ואפי' דמחלקין קדשים בשוחט לשם עולה
 52 חולקין שחטאת בנן בכסבור שכן חולקין דאמר בסוף ביה תמא (לקמן דף מוה) משום חולקין
 53 פסולה לכל כל שכן שמחלקין קדשים שחטתן לשם חולקין. לא יחללו את קדשי בני ישראל.
 54 אע"ג דהאי קרא כתיב נטבול ובתורמה כרומום לקמן דף ריא) בגמרא דשמעון אירי עזריה
 55 דילמא קדשי מתוך קדשיה דהוה מצי נמכתב אהל תוא אשר רימו.

56 **מה**
 57 בחבירי חד לגיפיה. שטמא ואובלין. מתוך. חד לגיפיה. שטמא וכו' ור' אליעזר קל וחומר
 58 ולא תובו של אחי. למעטי כלי שטמא חטאת אירי אג"כ נענו תובו ולא תובו ואלו תובו
 59 למעלה מפי התער שציל על האובלין שבתונו למה לי וי' יתירא למעטי לתבט כל אשר [בתוך] עטמו ומחייב חתי למעטא אובלים שבמנייהו הא לאו תובו נענה אלא ללמד על

זבוחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רה
 תוספות

1 **מה** לזבחה שכן פוסל שלא לשם אובלין בנסת. וא"ת וריקה נמי תפסול מק"ו דשחיטה
 2 שאינו פוסל בשינוי בעלים אלא על נגת לרוק ופוסלת על נגת שלא לשם אובלין ק"ו
 3 וריקה שפוסלת ברוק שלא לשם בעלים שתפסול שלא לשם אובלין ו"ל דאיכא למפרך מה
 4 לזבחה שכן טענה צפון ושנה תחטאת והפנימיות מותר אבתי לא קמא ליה דך פריבא ע"ד
 5 בסמוך לכך ו"ל דהכא לא זבחה אלא

6 קבלה הולכה. ברוך. ועוד נראה דב"י תמיד
 7 נשחט (פסחים דף כא.) ממעט שאר עבודות שלא
 8 (פסול) לשם אובלין. **מה** לזריקה שכן חייב שלא
 9 דו ב"י. ואת' גי' קבלה הולכה משחיטה וריקה
 10 ו"ל מה להך שכן חייבין בחיץ כדלמק
 11 בשמעתין: **ההולכה** לא תפקה מכלל קבלה.
 12 וריקה לא תאיא מכלולו ששחטת תחטאת
 13 הפנימיות: **כא** ללמד תורה ששחטת לשם
 14 שלמים כשרה. תימה ודכוסף לא הפסולין (למק"ד דף
 15 לו.) דרשי' מניה מנין לזבוח שלמי נזיר ושלמי
 16 פסח ושלמי פי' דאובלין ליום הולכה ו"ל
 17 הדהת דרשי' מדכתביה גבי אבילה. **ש"מ** תרמי.
 18 ואת' ואימא כוליה להבין ואת' דאמא שהתא
 19 וזבחה לשם שחיטה ו"ל דאיכא לזבחי תחטאת
 20 ואשם מדכתביה אבילה: **וישנן** לאור מיתה.
 21 אבל שנינו בעלים איתן לאור מיתה בפסחים (דף
 22 א.) הקשה רבנו (דלמא מאחר) דרשבדאורייתא
 23 דאורייתא כמו בן אן שנינו קודש אור מיתה
 24 דמאי נפקא מנה דלא עלו לשם חובה הא לא
 25 מחייבין וירוש' לזבחי אור דלמנא הוא
 26 בקדושין פ"ק (דף יג.) גבי האשה שבחיה
 27 תחטאת ומתה יכיא וירוש' קולתה קדמיה
 28 שמואל הוא שהפרישתה מדיים רוב שאר אמר
 29 אפי' שלא הפרישתה מדיים והל"ל הבא למד
 30 שבתדאורייתא לאו דאורייתא שאן שני קודש לאור
 31 מיתה תרמי מיתה דזוקא ויש לומר דנפקא מנה
 32 אם הפריש שתי שלמים או שתי עולות לאורייתא
 33 ופריש שאם אתה מטה או אבודה השניה ההיה
 34 קריבה עולה כרין דראשונה ואם קריבה הראשונה
 35 בתקונה השניה תהיה חולין וכי כמו בעלים ועשה
 36 וירש אתה שלא לשמה דירש היא כאילו נאבדה
 37 וקריבה שניה תחטאת ואם עשה השני הראשונה בתקנה
 38 או השניה חולין אבל לא אם פירש כלום אלא
 39 סתם הפריש שתיים לאורייתא או אפילו נעשת
 40 הראשונה בתקנה היא שניה רועה ודמיה קריבי
 41 עולה כמו ב"י מפריש שתי תחטאות לאורייתא
 42 כדאייתא לקמן (דף יא.) מותר תחטאת קרב עולה
 43 הזכי מנה תירי בהפריש שתי שלמים או שתי עולות
 44 לאחריית עולה דלאורייתא מיתה ו"ל (איסור) בשינוי
 45 קודש בשמיטתו אבל ליכא איסורא בשינוי
 46 בעלים כיון דליכא בעלים מיהו אבתי לא ידע
 47 דרשא דמנא שפתיך דמנא נפקא איסור לשינוי
 48 קודש הפנימיות ליה תביעה הגהות: **וישנן**
 49 בעיבור. משא"כ בשינוי בעלים דאם שחט לשמו
 50 תהמי דירש הוא בעילו ואפי' לשם עובר כובבין
 51 לא מפסול דבעיני תבירו דומיא דרייה מתייבי
 52 כפרה בכחות. ברוך.

מחשבה
זבחה הקאמריה בשינוי קודש. לא חלקת בין זבחה לשאר עבודות, אף זבחה הקאמריה
 בשינוי בעלים, לא תחלק בהן בין זבחה לשאר עבודות. איפא למפרך מה לשינוי קודש,
 שכן פסולה בגופה וישנו בארבע עבודות וישנו לאחר מיתה, וישנו בצביון כפרידות,
 ואף

1 ומנלן דבעיני זבחה לשמה. לבתחילה דאי מנורא שפתך לא מפרשי' ביה עבודות: מפאי
 2 דלענין שחיטה קריי ביה (דלמא) חיינו שחיטה. ובה שלמים ולא נאמר ובה משום שחיטה:
 3 מה לזבחה שכן פוסלת שלא לשם אובלין בפסה. שאם שחטו שלא לאובלין כגון לחולה
 4 ולקוח שאין עובדין לאובל כיהת פסול ואפילו ון בעילו דכתבי איש ליה אבלו אבילה
 5 בבית ושאר עבודות אפי' פסולי שלא לאובלין

6 דכתבי תבוסו ותניא (פסחים דף סא.) רבי אומר
 7 לשון מרסי הוא זה כדאם דאמרו לחבירו כוס
 8 טל לה זה הזכי ואובלין בפסחים (דף ע"ג) ר"ל
 9 (תחשבה) אובלין ברוקיה. הפקיר. קבלה הוא
 10 דתניא והקריבו זה קבלת הדם שכן פסולה בור.
 11 ולשחי' שחיטה כשחידה בור כדלמקן בפרק
 12 אפיקי (דף לב.) שחיטה וקבלה עובדות צפון בפ'
 13 איחוד מקומן (לקמן דף מט.) יליף לזו מקרא:
 14 וישנן בהטאות הפנימיות. אבל וריקה מנזב
 15 הדיעין לית בה: וריקה זו חייב עליה מיתה.
 16 אבל שחיטה לית בה: וריקה זו חייב עליה מיתה.
 17 שפסולה בור אין חייב עליה מיתה כדאמרי'
 18 בסדר וינא ק"ו (כ"ד) ארבעה עבודות זו חייב
 19 עליהם מיתה וריקה והקריבה וניסוך הגימם הדין
 20 דכתיב וזה יהוה חקיקי בור כדלמקן עבודות
 21 מתנה דרשנין עבודת מנחה ולא עבודת סילוק
 22 ועבודת עבודה תמה ולא עבודה שחא אחריה
 23 עבודה ותי גולתו שי אחרים עובדה מביטלו.
 24 במה הצי' השוה שבהן שחן עבודה וצריכה
 25 לשמה אף גבי אורח הולכה: הולכה אפשי'
 26 נלמלה. שאם רצה שחט בעד דהמזבח חורק
 27 כדתינא מנתינין (לקמן דף יג.) וחקירי' זו
 28 קבלת הדם. ושחט את בן הבקר והקריבו בני
 29 אורין חקירי' זו קבלה דהא בתי שחיטה כתיב
 30 ולא אפשי' לאוקומיה בחולכה ואף גבי
 31 דלשון חולכה הוא כדחיינין בחולכת אברים
 32 דכתבי ביה הקריבה ולשון חולכה היא: ה"ל
 33 ואפקיה רחמנא קבלה בלשון חולכה למנרא
 34 החולכה לא תפקה מכלל קבלה שנינו בעלים
 35 מנלן. שצריך לשחטו על נגת שהתכפר בו
 36 בעילו ולא יתספר בו וזכר דמנא לקמן דף
 37 (מז) לשם עשה דברים חובב רובי שחט וזכר
 38 מנלן דבעיני לשם זבוח: וזה תורת שלמי.
 39 שהתא זבוחות לשם תורה: בשריה. ועלו לשם
 40 חובה: פסולה. כלומר לא עלו לשם חובה תורה
 41 קרייה שלמים. דכתבי תורת שלמינו מטה
 42 הקהל (ויקרא ד) תורת משה עבדי (מלאכי ג'
 43 אן מנזב תורה קאמרי'). ואשם מנין וזכר חתן
 44 מתורת שלמינו תהיה: ואשם מנין. בת"כ קתי'
 45 לגי ב"י הוא קריב וישת חותה שלמינו שחט
 46 קריבו יאכל למנוה לחודה שנאכלה ליום
 47 ולילה: תחטאת ואשם מנין. ה"ל זבוח אי"ב. ודק'
 48 דרשא לחודיה אמת לדבות תחטאת ולשון
 49 שהתא אבילות ליום ולילה לכתוב לזבח לבסוף
 50 לגבי אבילות לא חלקת. דהא כוליה איתרבו
 51 לעיל: שכן פסולה גניפו. לקמן מפרשי לה אויל:
 52 וישנן ב"י פסולה. שאם שחט שלא תחטאת
 53 קיבל הדין חורק שלא לשמו אפי' שלא חישב
 54 אלא על השחיטה שלא לשמו פסול כדלמקן
 55 להו לעיל אבל שנינו בעלים לא שייך ארבע
 56 ברוקיה דהא דרבינן שחיטה לפסול בשינוי
 57 חלופה אינו אלא כגון שחט על נגת לרוק
 58 להתכפר בו אור כדלמקן שחט שלא לשם חישב
 59 ולא חייב על נגת לרוק אן זו מחשבה ושנינו בעלים לא שייך בקרבן אלא לשמו פסול כדלמקן
 60 שחטו על נגת לרוק לשם פסול וכן לענין קבלה החולכה לא שייך בשינוי בעלים אפי' לשם עובר כובבין
 61 מקריבו שייך בו שנינו קודש אבל לא שנינו בעלים שהרי מנזב בעליה. וישנו בצביון. אבל שנינו בעלים לא שייך בקרבן צבור שהרי הכל בעליה.

זבחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"

תוספות

1 **מחשבה** בעלמא. ואפי' איהו צריך דיבור כיון דלכא מעשה הוי במחשבה בעלמא
2 וש תימה דרבא מטיח ליה ובפי תנדי נשתו (פסחים סב) משמע שיש
3 הילוק דמפרש מה בין לשמן ושלטא לשמן לאוכלי ושלטא לאוכלי זה פסולו בגופו זה
4 אין פסולו בגופו ר' רבון דלוי ור' יוספיטאל אלא מפני שאין יכול לאכול ביות כשם לטעם
5 הילוק חסן חביב טפי פסולו בקודש מנחת דבר

6 אחר כיון דאם היה יכול לאכול היה כשר וקשה
7 דעל כבודך שלא למנוח ולערלים לטעמאן צריך
8 למור דאם חשיבי פסולו בגופו פי' הדיכי יב
9 ותיקשי לו נמי מה בין לשמן ושלטא לשמן לאוכלי
10 ושלטא למנוח למנוח ולערלים לטעמאן ולטהורים
11 ור' ירמיה בעלים חשיבין פסולו בגופו משמע
12 תחלו ורשיקתו (בבבב) ושם בעלים על (הפכרות)

13 אבל שלא לאוכלי ושלטא למנוחין תלוי בשטותה
14 ואין שם בעלים על השטותה אי נמי שלא
15 לאוכלי ושלטא למנוחין יבול לקיים מחבתה
16 בהרהר (ובאתון) שיהיו מעונין עליו אי אנים
17 תולים חקים אבל שלא לשמה אנו יכול לקיימו
18 לכך קרוי פסולו בגופו **הגה"ה** הי' בגמלה
19 (ה' ת) נמי (משמע) אמר רב יצחק רב אבמי:

20 **רב** איש (אמר) מותרת לו אסורו. תימה מל'
21 לו קרא לשני בעלים בוריקה את אפי' שאר
22 עבודתו לא מיפסיל אלא בשטות על מנת לתקן
23 כיש ר' עובד ומענין ודבעין שם בעלים: **שור**

24 עבודה חייבים. מירוש עבודה שחייבין עליה
25 בחוץ: **שקולים** הם ויבאו שנתם. אע"ג
26 אהא תרוי' ובהא דהא חשיב ליה שקולין
27 וקשה הדי' רבי ויהי הדשתא משמע דהכי
28 דלא ידע ידי מניניה לרבויו מרבי תרויהו וכן
29 ברש ב"ק (ד' ג) דמריב מטיילין שן רוגל שנת
30 השקולין חן כן בפי' ורבי' (ד' ד) בני בשות

31 ואילו בפרק כל האסורים (תמורה דף כח) ופרק
32 שור שנתא ארבעה (ה' ב"ק דף מ) הרשעין מן
33 הבמותה להדיא את דרובעו מן הזנאן להדיא
34 את הונתא וקאמר מפני שיש ברוביה את הזנאן
35 בגונג ויש בגונג מה שאין ברוביה הוצרך למור
36 רובע הוצרך למור גונג ותרוי' דהכי דהכי
37 משמעו ריבוי מוכיבן כל השקולין כי דהכי

38 דובח משמע לרבויו וכן וביניה כל שהיא
39 עבודה וכן ושלטא שן במשמע רגל וכן ונפשות
40 נמי משמע **הכל** אבל מן לא משמע למעוטי
41 ענינה: **אימא** היבא רדשות שלא לשמן

42 ליפסלו. תימה הא בכל דוכתא בעינן בקדשים
43 (שהיה) לעפול הכי לא אשנה ור' דלוי משניו
44 קודש דכביב תרוי' קראי אימרי עליה אפי' עני
45 ענין לשניו קודש תתנו ענין לשניו בעלים אחר

46 וקשה אימר תרויהו בשניו קודש ולעכב
47 השתא נמי משני אמר קרא מרנא שפתוך דלמא
48 הווא קרא משני אתא לשניו בעלים ולא אשבתן
49 שניהה בון החבתו ולא קשה מדי' תמוצא

50 שפתוך לא משמע שניו בעלים. (הגדה) ורואה
51 שפתוך מבח סברא כיון קושיא דר' לוי דלמשה
52 דמינאן לעפול הכי אין דאמתת ודלא ענין
53 חובה או נמא דיעלה דאם כשורן חן רישו ואם
54 אין מרצין למאז בלא חן (מירוחו לא ימדי רישו לקיש

55 פרי' דוד כשורן גונרון מניו שאר קודשים ולא
56 שנה לעכב בו ליפסלו ורואה לא חיה ליה
57 למפרש שלא לשמה ליפסלו אלא חיה ליה
58 למימר וליתכשרו ויעלו לחביבם כשאר

43 ליקשים
44 **שלא** לשמה ליפסלו. אמר קרא **מוצא** שפתוך ומוצא עשיתו פאשר נדרת' וגו' נדרה, בדר הוא, אלא אם כמה שגדרת'
45 **עשיתו**, יהא נדר, ואם לאו יהא נדרה. ואיצמרו' ומוצא שפתוך' ואיצמרו' את התורה', דהא כהב רתמא' מוצא' (תהו אמירת)

1 ואע"ג תרתי לאו דוקא תרתי דוקא. אע"ג דמתובנית ארבעה פרכי איבא תרתי שאני עיקר
2 כדמפרש ואילו: תרתי מילתא דוקא. והשתא מפרש אמאי תרתי לאו דוקא. ולרב פנחס ב'
3 ולקמן בשילהו שמעתין אולה הך פירכא דלאדר מיתה לבפר עליה. היינו וריקא אלמא
4 וריקא חסן בעלים בעינא. את שעליה. כגון נדר דאמר ריה עלי עולה חיה אביה ודאורייתא
5 דפרשי בזמנה לערוד אמר מיהא לא נגנבה דכבי

6 משמע אותו שעליו יקריב אותו תרצה לו תוד
7 שקריבנו לא תרצה ולא נפטר. אתא שאני עלי.
8 כגון דאמר ריה זו עולה מותרת לי לבפר קאמר.
9 דכבי משמע על לבפר ולא לחבריה: שכן בעהה
10 שחייבין עליה בחוץ. דכתיב (ויקרא ז) אשר

11 השחט חוץ למזבח וחרוץ נמי מריבין ליה לקמן
12 בספ השחט (תק קב) דם שפר לרובת הוריק
13 ותמר בקבלה והולכה שאין חייבין עליה בחוץ
14 דתנן כפ' בתרא (שם קכב) והוציא והבדיל כ'
15 עשיתו לם ששלימם: וכן פ"ח. עשיתו ואת
16 דבעי לשמה אי כתיב יקשה שלמים וכן
17 בקריאת. דמשמע כללא שיהו עשיתו שלמים:

18 היתה ארבעה דכתיב יקשה וכן שלמים. ולא נמר אבל
19 את דבריו ולא שלם להשמיטנו על מה הוצרכו
20 כאלו השעיות עד שבא וכו' והפסיק את הדבר
21 כלא שאינו ולא. ולא נתמלא דבריו לחללים.
22 מלא כפראשתי' כע"ז: לה' אל. וקשה וכן שלמים

23 לה: עשיתו. עבודת המיוחדות שחיתה וריקא
24 בקבלה והולכה. שפיתם שירם. עשיתו שירי
25 חדם ליהוד (אחר) שנתו ארבע מתנות ואינן
26 מעבדין בפרה את את רבי' שבמלא' ב'
27 בשילהו אלא טרופת (תולין דף סו) גבי פרישת
28 גזיפס איבא למיפר חבי. עבודה חייבין עליה
29 בחוץ ורואה לה וריקא ויבא איבא שנתו. וכן

30 עבודה שטענה צפון ורואה לה בקבלה שקולין
31 חן. המדות שנות ודי מניניהו מפקת א' ירשת את
32 את. הידענא לאידך הלכך ויבאו שניהם והולכה
33 על כבודך לא תפקח מכלל בקבלה שנתו אשי.
34 מותרתה לו לבפר וכלל ופרט לאיתוי בקבלה דאי
35 לריקא לא איצמרו: וכן שן רבי' דמים חריבים.
36 שבאין עמו וזאת וזאת איבאן שלמים. כן
37 בשניו קודש כן בשניו בעלים: שכן מעונין. וכן

38 ושאר וזכוי' שן מון שאין טענינן סמיכה ולא
39 נסכים כגון כבוד ומעשר ופסח וכן מון שאין
40 טענינן נסכים כגון זמאת ואשם ובזבול אין אחד
41 שיהא טענו חזה וטוק: ליפסלו. שרדי לא נעשו
42 בחלבנות ואין וליכתב מתרת שרון לאבידה
43 ואיצמרו'. וליכתב את התורה למיגמד
44 שלמים ולא חימא מוצא' שפתוך נפקא
45 דלכתולה בעינן לשמה

46 **לא**

35 **הטעון** צפון, וישנו בהפאות הפנימיות, אף כל הטעון צפון וישנו בהפאות הפנימיות, שחיתו
36 וקבלה אין וריקא לא. איבא למימר הכי ואיבא למימר הכי, שקולין הן, ויבאו שניהן. לישנא
37 אחריו, ורואה חדא, תיקו במיתתא. איבעית אימא, וריקא מרדב אשי נפקא. אישבתן איל

38 נזיר, שאר שלמים מנולן. וכי תימא גילף במאל נזיר, מה לאל נזיר שכן יש עמו דמים
39 אחרים, אם כן נכתוב 'שלימו', מאי 'שלימו', לרבות כל שלמים. אישבתן שלמים, שאר כל
40 קדשים מנולן. וכי תימא גילף משלמים, מה לשלמים שכן מעונין סמיכה, ונסכים, והנזופת

41 הוה ושוק. אלא אמר קרא, זאת התורה לעולה לעלמה ולחפאת ולאשם ולמוזאים ולקרב
42 השלמים, היקטנן הפתוב לשלמים, מה שלמים בין שניו קודש בין שניו בעלים בעינן
43 לשלמים, אם כל בין שניו קודש בין שניו בעלים בעינן לשלמה. אימא, היבא דליחשו להו

44 **שלא** לשמה ליפסלו. אמר קרא **מוצא** שפתוך ומוצא עשיתו פאשר נדרת' וגו' נדרה, בדר הוא, אלא אם כמה שגדרת'
45 **עשיתו**, יהא נדר, ואם לאו יהא נדרה. ואיצמרו' ומוצא שפתוך' ואיצמרו' את התורה', דהא כהב רתמא' מוצא' (תהו אמירת)

46 **לא**

זבוחים, פרק ראשון – כל הזבחים דף ה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 רמ"ט תוספות

1 לא ירענו במאי. קאמר רחמנא מרנא שפתין תשמור דהא לא כתיב כהדי' בהאי קרא
 2 ועבודה לשמן וזלמא לאו כלשמן משתעי קרא בתב רחמנא ואת התורה למילף משלמים
 3 דנפרשה בהו לשמן. הכי רס"י רבי' ריש לקיש על פני מעויה. שובב על בנו פנו על פני בלפי
 4 קרקע; למה חן באין. ובהאי לא קמא ליה טעמא דמתני' דלפניו מרנא שפתין. ואין
 5 מרצין. שאן כפרה למוטא ואף אתה אלא תחמה

6 על אלה האשה. יולדת: לא יביאו יורשין
 7 האמתה. והיא זה הטאת שמתו בעליה
 8 והלכתא גמירי לה דלמיתה אולה: מוריאנן כי
 9 בעולה. ואש שחטה של דלמיתא שנתקרב אפי'ם
 10 שאינה מרצה הוילא ומציע שבאה לאחר מיתה
 11 ואינה מרצה והיא' לשלמים ושאר קרבות מיתה
 12 מחטאת ואשם מידו דלא אתי לאחר מיתה
 13 דקדיל (תמורה דף יח.) דכל שבחטאת מתה
 14 באשם רעה מנאן לן דקרב שלא לשמן הוילא
 15 ואינו מרצה דלא אפק תנא דמתני' אלא פסח
 16 חטאת: מלוקח. וסויערך דאיבא רבי אליעזר
 17 דקאי כותף משנה שליטה. סתם מתני' דלא
 18 פסל ללא טהרה: תחא לנפשי. מנלן דקרבין:
 19 יתיב רבי יוחנן ורבי אבהו. וקומתהו אפרוקיה דריל:
 20 וקשיא ליה לריש לקיש אשם. אמאי קרב אלעזר
 21 לשמן שלא לרצעה הא לא אתי לאחר מיתה
 22 ונסיב לתמורה. כלומר נסיב קרא לתלמודא
 23 דמליתה: אהבה הבא בגדר ונדבה. כדושמע
 24 קרא ליתיה ולא לרצו: כו' ריש לקיש מחבא
 25 פתה. לה (מחבא) לא נפק איה למרנא שפתין
 26 דליקרב אלא דלא לרצו והקרבנו מהאי קרא
 27 ליה ושטח אותה חטאת אותה מיטעא דהא
 28 אותה הוא דבעען לשמה ואי לא פסולה
 29 כדלפנין לקמן את שאר הקרבנות: אמר ר' צדורי נון
 30 לרצו. כיון דנפקא לן דהקרבן כחטאתה אינה
 31 מרצה. כדאמר אן לאו היא ונדבה: אשם
 32 שנכפה. על לאון האמורים בשבושת הפקדון
 33 והקדש ושפתח חרופה: שכן מעונים נסכים. ולא
 34 גרס סמיכה דאשם נון טען סמיכה: שלימים ישנו
 35 בצבורה. כבשי עצרת.

הקיש

26 לרצו. אמר אביו. אשם דמירצו לא מצית אמרת. קל וחומר: מעולה. ומה עולה שאינה
 27 מכפרת אינה מרצה, אשם שמכפר אינו דין שאינו מרצה. מה לעולה שכן כלה,
 28 לשלמים ויכיוו. מה לשלמים שכן מעונין נסכין ותנופת הוה ושוק, עולה תוכית. והוה
 29 הדין. לא ראי זה פראי זה, ולא ראי זה פראי זה, הצד השווה שבהן, שהן קדשים,
 30 שהטן שלא לשמן פשרין ואין מרצין, אף אני אביא אשם שהוא קודש, ושחטו שלא
 31 לשמן פשר ואינו מרצה. מה להצד השווה שבהן שכן ישנו בצבורה, תודרה תוכית.

1 קדשים שלא שנה לעכב כל כמה דאבתי לא ידע קרא דמרנא שפתין ואי פריך ליפסלו
 2 דנגמר מרנא ונפסחו ובדיקשא דאת דתורה כדפרשישית פסוקי אי במה מציעו איבא
 3 למיפרך שכן כרת ואי בדיקשא דאת התורה אי'כ ליתכונ חרא או לחטאת גיריאו או פסח
 4 גיריאו ואי נאמר דבכל דזבוחא ומרצין מעויה לעכב דלית מהכא (מרתובין) מרנא שפתין.
 5 ונו' איבא שפיר הא דפרך ליפסלו בו. ע"כ

6 הנהי' הג"ח מציעו בבאין לאחר מיתה שבשרין
 7 ואין מרצין. ואית מי דמי רמי לא עלו אבל באין
 8 לאחר מיתה עלו לגמרי לשם חובה דלמדי
 9 שישבדא דאורייתא אם היה הקרבן נפסל וחי
 10 הורשין וקסקן לחבאי אחר ואפילו למדי לאו
 11 דאורייתא אם תפריש שניהם לאורייתא אם נפסל
 12 דרשנן חיבין להקריב את השני נמצא דלא
 13 לאחר מיתה מרצין לענין שעולין לשם חובה
 14 משא"כ בשריני קודש דיל דמיא דמיא קצת להרדי
 15 לענין דאן מרצין רצונו גמור דאין כפרה למת
 16 ולא בר דחוב ובתא הוא אלא שנתתיב מתיים
 17 ובשריני קודש ובעלמ' נמי אין רצו גמור ואית
 18 ומה ראיא מתייה מבאין לאחר מיתה אטו מי ליפנין
 19 למצוה דנמינא שרין ולא רמי ליל דדוקא שני
 20 קודש ושני בעלים דוקא דמי דהוה באין לאחר
 21 מיתה שאין לו בעלים ובמו שלשם כשר ואינו
 22 מרצה כמו כן באן כשנה אותו מבעליו דתי באין
 23 לו בעלים: עולתה ומה לא יביאו יורשין
 24 חטאתה. משמע אבל אם יהיה יכולה לחבאי
 25 חטאתה אדיר עולתה עלתה לה עולתה לשם
 26 עלתה לון משמע בחרות כהנים בפרישת אשה כי
 27 תורעי' שאם הביאה עולתה תחילה תביא חטאתה
 28 כמנין מלתה וכן גמט קדים (ספ"ב) ויחמה דברק
 29 מניד נשחט (שחיף דף קנ) אמר' יהי חבא אן
 30 שכל חטאות קדמות לעולת העוף אפי' חטאת
 31 העוף לעולה בדמה ואפי' דיעבד קאמר דפסול
 32 דמרנשינ שאני עולת מרצה דרחמנא אמר העולת
 33 שהעלה כבר דהיינו דיעבד ועולתה חטאת
 34 קדמת כדכתיב בהדיא בקראי ש"מ דבעלמא
 35 דיעבד לא ותירץ הר' חיים דהיי' דיעבדא כשר
 36 דיעבד ותי' דכע קרא במוציעו משום כדכתיב אפי'
 37 הויה ואת חטאת הבורותי יחא דשמעו עיבא
 38 כדאמר פ"ק דנמוח (דף ה.) ורביא ל' דילפי'
 39 חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של
 40 מוציע דגילה בחבואו אף עשה אלהי תחלה
 41 כשידה מוודהעל כדאיתא בפ' תמיד נשחט
 42 (פסחים נ"ג) ואל לא קרא ההולעה דמכשר היה
 43 פוסל בכל מקום משמע דיש מחסור זמן לבו ביום
 44 שאמר החבוב להקריב חטאת קודם לעולה אפי'
 45 בעלמא דליכא תודה דמשמע עיבא חרע דהניא בפ"ק דנמוח (דף ה.) דקדשים חטאתו לאשמא לא ידא אחר מניסר בדמו אלא תנא לכתב דהרשפי' וקאמר והא דנפסילא לאו משום תודה
 46 דהא לא קאי אשחטה משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחסור זמן לבו ביום שאמר החבוב להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה גבי חטאת ועולה בעלמא ולכך איצטרך
 47 והעלה במוציע להקדים מתייה בעלמא (פסחים נ"ג.) להכשיר את הקדשים עלתה חטאת אבל לא גמורין מתייה בחטאת ואשם כי אם קרנות במוחם. ברוך ל' יביאו יורשין
 48 חטאתה. הגויסא משבושת בחורת כהנים ופירשתי מנחות בפ"ק (דף ה.) אשם' דלא אתא אחר מיתה מנא לן. תימה כיון דעלה ושלמים נידא ליה נילף אשם מנייהו בדיקשא דאת
 49 התורה ולמה לי מרנא שפתין ויל דארברה דהא אמנא איפבא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אתו כלה: אשם' לא ליתו כלה. תימה הא לא ארצין מרנא שפתין כלה אלא לאשם
 50 דשאר קדשים את מסבא דכאומרינן דלא צריכי קרא דאת הוא לאחר מיתה ויל דהשנתא הדר ביה מהוהוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מוריאנן לך בעולה לא היה אומר כן אלא מתוך דוק:
 51 דהא שאר לך חטאתה אפילו שלא לשמן פשרין. ואם תמא ל' לא אותה אף מרצין קראי לעכב כפסח חטאת מכלל דשאר קדשים פשרין וכו' תימא נילף מתייה מה להך שכן דע' ברת
 52 ובדיקשא דאת התורה נמי לא אתו דאי'כ לא ליתכונ עיבא אלא באחד בפסח או בחטאת ואידך ליתיה מוקדשא: מה' לשלמים שכן טעונין נסכים. לא רסנין סמיכה דאשם נון טען
 53 סמיכה כדאמר לקמן בפירקין (דף יא.) דהיי' פריש דמשום אשם מצורע מצי מניקט סמיכה למדי' בריש כל הפסולים (לקמן דף ז'ל.) סמיכה לאו דאורייתא: תודה' יוכיח. ע"ג' דאשכחן
 54 עלה כדאמר גברת ציבור שנקייצין בתן את דמזבח (תורה) ולשלמים לא אתו גברת ציבור דהא מנעשנין להו בחרות כהנים בפרשת ואם נון דאנן קרבנו לזבח שלמים:

חטאת

זבחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

המאת נמי מקרב קרבה מותרה. ואפי' ופי' פסלה שלא לשמה כיון דאינה באה לאחר מיתה לשם הטאת כי אם לשם עלה אשם נמי כיון דאינו קרב להדיא לשם אשם אלא לשם עלה לא דמי לשאר קדשים ומקשהו הטאת אע"ג דקרב מותרה מיטע רחמנא דהו' למסקנא זו משמע שמונע משה' ודלמא ליה ר' אליעזר אשם נמי כיון דגריס הטאת בריי וכל ה' דמטריי בר ששת ודקשה ודלמא אע"ג

דקרב מותרה מיטע רחמנא הוא שלא בחשינה
מדיאיתא לאחר מיתה כמו מוסיף ומשום הכי
איצטרך לריש לקיש לעיל אותה אחר דברך
אשם נמי כתיב בהו' הוא ולא לשתור דבריו של ר' ששה קאתי אלא הכי קאמר היכי ממעטת ליה
פסולו שלא לשמן מנחתה הא כתיב בה דהא
לפסולתו **מיטע** מנחתה היא. כבמב מקומות
משמע ומדכתיב היא בחטאת נפקא לן עיובא
דלקמן בגמ' (דף ט) דרבי אליעזר אמר אף האשם
אל ר' יהושע הטאת נאמר בה היא בשחיטה
[וכר' ובפיק' במנחות (דף ט) הטאת טעמא מאי
דכתיב בה היא ותימה דלקמן בפידיקן (דף ז)
גמרי ארין חזן הפסח והטאת וליף לה מקראי
אחריני ודרי חסם מפרש דרביש חרי קאתי וז'
לחטאת ששתמה לשם עלה חוד לחטאת וכל
שטתהו לשם חטאת יוני ומצטרע אע"ג דכולן
נמי טהרות ממי' פסלה כיון דאינן באין לכפר דרב
כמו עלתה ברבאמינא ללקמן ולא דמי לחטאת וכל
שטתהו לשם חטאת ודכו' דכשרה וקצת קשה
מדה ופרין ברש שמות (דף ג) גבי חטאת וכל
שם חטאת נמי ומצטרע ליחבפר דכתיב ואת
תורת ומא' פירבא אמר לן קיא דכתיב בה היא
ונראה דאיצטרך אף גבי חטאת לגלוף אמנות
חטאת אמנותה קטאת ודאשמה דכתיב בה היא ובמי
כפסח (הרי"ט) דאמר לקמן גבי חטאת וכל
למה לי לכרתינא כל מוקם שאנמר בר הוא כר'
ורבינו ש"ך מחוקק משום דליתיה ברייתא דלקמן
וברבנא ש"ך דשמונה אף ברייתא בתוספתא ומיהו
קצת תימה אמאי צריך חרי קאתי חוד לחטאת
לפסח ודרי יצחק מפרש חוד לחטאת נקבה דלא
אתי מותרה ופנה עלה אלא תרעה דע שסתאמא
וכיבא בתימה דהא חטאת פסלה כשרה קודש חוד
בשערי נשיא דחיי וזכר ומותרו גופיה חוד הוה כי
הפריש שתי' לאחוריה ואימא דלא לפסול
בשלא לשמן ויש עובי עירובא דלא מצינן למיפק
חוד מותרה דחיי וזי כתיב בנשיא ברייהו טוי
רצ"ע **הגה"ה** ניתק אין אלא ניתק לא אמר קרא
דהא בחייתו היא דמפסח דהא דיקל לרעה
דארייתא ותימה דבמפסח סוף אלא דברים (עג)
עג) משמע ודרי דרבין ומפרש דהם דוקא שטו
סוה דיעבד אבל לבתולה לא גזירה לאור כפרה
אטו לפני כפרה אלא קאמר גזירה לאחר קודם
אטו קודם ניתוק ויל' דה"פ בחייתו היא קודם
כפרה הלכך איבא כפרה נמי בעי ניתוק גזירה אטו
לפני כפרה ור"ל לא גריס כאן ניתק אלא ניתק
לא וכן בפיק' דמנחות (דף ט) ולקמן ותימה
פרת חטאת (קטו) ולא בחטאת' פ' ואלו קדשים
(דף ט) ובה לפרש טעם למה הוא כשר כיון
דגמירי דכשרה ורעה ומפרש משום דכתיב וזאת
דממעט בחייתו היא פריש בחייתו וכן שופר לחיות דחינו
פרתו (בבבא דף טו.) דאיצטרך קרא ואיצטרך הלכתי והשאת
הוא דנקט בכל זכותא כל שבחטאת מוחה באשם ורעה לא
נקט רעה אלא לפי שתיקנה חבמים וכי גמירי הכי גמירי
שבחטאת מוחה באשם קרב עלה דרעה רבנא **נש** אמר רחמנא.
ומשע' דמנפס קודש וכן סוף המנחות והתסכים (מנחות דף)
קדו' קנח בא בתוספתא ורין מנחה דכתיב נפש
ותימה דבתורה דכתיב דריש נפש לא יצבור קרבנו ולא
שוחפין ונראה דרישא דקרא מיייתי בכל מוקם. **ולא**
קניא לאו חזרו אמרי רבי יוחנן. דרבי יוחנן ארדיבי ורין מיני
לאשויי: אדך

מה לתורה שכן מעונה להם, עולה שלמים ויחבו.
והו' הדין לא ראי' זה פראי' זה, ולא ראי' זה פראי' זה,
הצי' השוה שבהן, שהו' קדשים, ושהטו' שלא לשמן
קשר ואינו מרצה, אף אי' אביא אשם שהוא קדש,
ושהטו' שלא לשמן קשר ואינו מרצה. מה להצד
השוה שבהן שהו' פאין בגדר ובגדרה. אלא אמר
רבא, זאת התורה' וגו', הקישו' החבוב לשלמים.
מה שלמים שהו' קדשים ושהטו' שלא לשמן קדשים.
ואין מרצה, אף אי' אביא אשם שהוא קודש כו'.
מאי הוית' דאקשה' לשלמים, אקיש לחטאת. הא
מיטע רחמנא אותה'. (סימן הג"ש בש"י.) יתיב
רב הונא ורב נחמן, ותיב רב ששת גבייהו ותיב
וקאמרי, קשא' ליה לריש לקיש, אשם דלא אתי
לאחר מיתה, לימא ליה רבי אלעזר אשם נמי אתי
לאחר מיתה. אמר להו' רב ששת, אשם למאי קרב,
למותרו, תפאת נמי מקרב קרבה מותרה. תפאת
אף על גב דקרבה מותרה, מיטע רחמנא הוא'.
אשם נמי פתיב ביה' הוא'. תהוא' לאחר הקטרת
אמורים הוא דכתיבי, כותנא, אכל אשם לא נאמר
בו 'הוא' אלא לאחר הקטרת ותיב, והוא עצמו
אם לא הקטירו אמורין קשר, ואפ' 'הוא' למה
לי. לכרבי הונא אמר רב, דאמר רב הונא אמר
רב, אשם שניתק לרעה, ושהטו' סתם קשר. ניתק
אין, לא ניתק לא. מאי טעמא, אמר קרא 'הוא',
בחייתו יהא. ותיב רב נחמן ורב ששת, ותיב רב
אדא בר מתנה גבייהו, ותיב וקאמרי' הא דקאמרי'
רבי אלעזר מצינו כפאין לאחר מיתה שהו' קשרין
ואין מרצה, לימא ליה ריש לקיש הנהו נמי ליתו
לירצו. אמר להו' רב אדא בר מתנה, וילדה, אם
היא ילדה, אנה' מי ילדה. מתקף לה רב אסי, ומאן
לימא לן דאי איקא' כפה עשה גבה מיתכפפא,
וכיון דכי איקא' כפה עשה גבה מיכפפא, ויששה'
נמי מיכפפרי. למיכרי' דקשאי' להו, והאמר רבי יוחנן,
הניח מנחה לשני בניו ומת, קרובה ואין בו שותפיה.
ואי סלקא דעתך קניא להו, נפש' אמר רחמנא. ולא
קניא להו, והאמר רבי יוחנן, הניח כהנה' לשני בניו
ומת, קרובה ואין ממורין בה. אי אמרת בשלמא קניא
להו, הנינו האין ממורין בה דהו'א' להו' פשוטפון,
ושוחפין

הקיש הכותב. אשם שלמים ואין משיבין על הקדוש: אקיש השמי' דפסול קשאי' ליה
לריש לקיש אשם משום דלא אתי לאחר מיתה לימא ליה ר' אליעזר אשם נמי אתי לאחר
מיתה. שאשם שמונו בעליו רועה ורמזו נופלין לקיף המזבח למותרו. שדמינו נופלין
לנדרה כדפרשיה: תפאת נמי. מתורו דרבה הוא וכן הפרש שתי תוספתא לאחוריה
ותכפר באחת מהן והשנה תרעה (פסול סה).
והוא קרובה לאחר מיתה בעלים שחרי נתכפר
בתריהה בחייו ואין זו טהאת שמונו בעליה
אלמא אתיא הטאת לאחר מיתה הכי
פסולה שלא לשמה ואשם נמי לפסולו. מיטע
רחמנא הוא. בשערי נשיא כתיב בשחיטתו
(ויקרא ז) ושחט אותו מקיים אשם שי שחט את
העולה לפני ה' הטאת הוא שישמונו לשם
הטאת ואלא פסול דהוא משמע בחייתו היא
אלפי בחייתו היא שר ואם לאו פסול מניה
לפי' פסול דהטאת לקמן בפרקין (דף ט) אש
נמי כתיב ביה אשם הוא. בוצ' את אחרן הקהתי
המזבח אשה לה' אשם הוא בזמן שהוא לשם
אשם שר ואם לאו פסול: והוא לאחר הקטרת
אשורין. ולא ליפטני מורה דכתיבא לקמן בפיק'
אבל אשם לא נאמר בו וזוה אלא לאור הקטרת
אימרוך וליכא למימר בהקטרה דמנבעי לשמו
לעבב דהוא עצמו שלא הוקטרו אימורין כשר
דאין כפרה אלא בשר ואפי' דכתיב באלש קדש
קדשים הוא (ויקרא ז) קודם שחטה לא ליפטני
מיה' וזוה דלמא משעו אשם אלא שכתבוהו הוא עם
שם הקרבן וכן טהאת הוא אלא דהייבא
דכתיב גבי אחת מבערתה הדיב' שתיק לרעה.
שמונו בעליו אז שנתכפרו בארז וניתק מדוך
אשם לרעהה שאמר לו כ"ד החיצוי ויעשה
והשמו סתם כשר. לעלה הוילי וסופו לקיף
המזבח שהוא עלתה ניתק אין. דמיעקר ש'
אשם מניה משנפטר לרעה וקם סתמיה לעולה
לא ניתק לא הוי סתמיה לעולה דאמר קרא
אשם הוא בחייתו וזוה' תהוא' גבי ליתיה וליעני.
אורשים: יולדת. עלת יולדת דאיתיה וריצה
מניה ביבאי וירשה עלתה מאי ליתיה ולרצה
איבא כי היא לידה כו'. וכן לימא דאי אבא
כמה עשה גבה. ויולדת דמיכא דכפרה עלתה
עלייהו אם הביאה מחיים עולה מכפרת על
עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה דהניא גבי
עולת נדרה ברא' ורעה לו מלמד שהמוקם
מורצה לו ועל מה המוקם מורצה לו אם תאמר
דברים שחיבי' עליהם מיתת ב"ד מיתה ביד
שמים כרת (שמים) מלקוח ארבעים טהאת
שאמרת ודרי ענישן אמור אתא קיא עלה אלא
לימא על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה
לימא דקני' להו. לורושין בהמת קרבן אבידן
דקפריה חכפר עלייהו: אין בה משום שותפות.
דאמרין בהמנחות והתסכים (מנחות דף) דכל
בא בשותפות לא חלק הכותב אלא מנחה
באנמר בה נפש: ה"ג [נפש] אמר רחמנא. ונפש
כי מקריב קרבן מנחה: אין בה משום שותפות.
מפריין בה. אם הגמיר אינו מותרה
והשוחפין

זבחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 תוספות

אחד מימר ואין שנים ממירין. משמע דלרבי יוחנן יורש מימר ותימה דכפ' מי שהתגיירו
 (עירובין מו) קאמר רבי יוחנן רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה ובריש תורה
 (דף ב.) וערבין (דף ב.) פלגינהו רבי מאיר ורבי יהודה וקאמר רבי יהודה יורש אלו מימר
 ויל משום ד' יוחנן אית ליה הלכה כסחמי בריש תורה וערבין אמור וכל ממירין

לדבות את הירוש דהוה מצי למכתבא אם ימר
 והבא נמי בלשון יחיד כתיבה: **אם יגאל איש**
 מנעושי לרבות יורשו. שנוספו חומש ופרדה את
 מנעש אביו: איהוה בשוהות. דלא אסבחו
 דמינעושי שותפין מפירין מעשד בני ותמורה
 הינו טעמא משום דכל הפרשה נאמרה בלשון
 יחיד: המקריש מוסף חומש בו, ארז שנה
 קרבן והפרשי חבירו משללו להחביר בו הנדד
 חומש ובא לחללו אם התפרש מחללו מוסף
 חומש ואם התמכר מחללו אינו מוסף חומש
 תלחיה רחמנא לחומש במקדיש רחבים (ויקרא
 כו) ואם במקדיש גאל את ביתו ורק המושינו
 ואם גאל יגאל את השדה והמקדיש אותו;
 והפרשה עשה תמורה. ואדוה הוה בעלים ידיה
 ובמכסת תמורה ליה טעמא בפי' וחתום.
 תרומה משלו על הבית של חבירו נטבת הידה
 של מפרש הוא בידו לתתה לבתן שירעה ואם
 בא ישראל ואמר לו הילך סלע זו ותן תרומתך
 לבן ביתי כהן אותה סלע תנתה תנאה של מפרש
 הוא וליף תתם טעמא את כל מעשר תבואתך
 נתת (ורבים בו) מי שהפרשה מומבאתו בידו
 לתתה ושפני מקינעא לא מכפרא מקופיא
 מכפרא. מפרה בקובעה שיהא יורש בעליו מנעש
 אין להן הלכת גבי מנחה כשרה ליקרב דלא
 דרשנותה היא אבל כפרה קופיא אצפה נמנה
 יש להן בו והלכת מניה קופיא לשון ק' כנו
 (תנינה טו) אקפו דייכו וכמו (מלכים ב' ו) ויצף
 הברזל תרנוס וקפא ברזלא ויש לו רומה במכסת
 זומא (דף טו) כיפרו על מה שבאו. קדשים
 שנובתו עליה לשמן ויקרב ותנן לו דא שיש בר
 הובח ורצין להביא אחר מידו מבעיא ליה אם
 כפר על הוסיט והתפרשו עליו נתפא מניה
 שלא לדאמן שהיו שותפין בענינים: אמר בר אשי בר
 שישא בריה רוב אידו. ודילק לא כיפרו מדבני
 לאיתווי שני הכי קשיא ליה. בהבאת שני טפ'
 מהקרבן ראשון: אי אמרת בשלמא לא כיפרו.
 אפילו אלו הכי מקריב קרבי ושלאל לשמו מבח לשמו
 קאיו ומתחילו לשמו והוקדש ושני בא לכפר
 על העטא כהן אם יכלה ליה במכרת על עשה
 או אם אהס על עשה כפר לא אשמה דלא אידו
 הפרשה בו. אותם עולה קאי שנובתו לשמן:
 אשמתא דלא מכפרא אלא שנתג כרת קודם
 הפרשה דתבית או ודעד אלו חטאתו וגו'
 (ויקרא ד') בין דא אימא כהת עשה נבחי
 מכפרא. שהרי לא חייב הכותב להביאו שתחייב
 על כל עשה ועשה אלא דרוח בעלמא וכתב
 תרעה לו מלמד שנתרצה להקדשו ברוך הוא
 (ויקרא פ' ויקרא) אשמתא כולו נתכפרה שרי
 מצוה. שלא נחשבה בעינו ולא עשאה באילו
 לא כיפר ויכפר. כלומר אף על פי כן כיפר: ממי
 כיפר ובואו לא כיפר עליו כיפר עשה קודם הפרשה ולא כיפר עשה דלא אחר הפרשה: ומפון קאי.
 נברא. על כל עשה שבידו וניצל מן החסרון:

וְשׁוֹתֵפִין לֹא מִצֵּו מְמִירִין. וְהָיָא הַכֵּל מְמִירִין וְחָזַן מִן הַשׁוֹתֵפִים לִפִּי שְׂכַל הַפְּרִשָּׁה כּוֹלָה
 נִאֲמָרָה בְּלִשָּׁן יַחֲד כְּמוֹ לֹא חִלְּפוּ וְלֹא מִיֵּד אֹתוֹ וְאִם הִמְיֵר אַחַד מִימֵר וְלֹא שְׁנַיִם
 מְמִירִין: **שְׁאֵי תִתֵּם.** אֵינֶנּוּ דְלֹא קָנִיא לְהוּ גִזְרַת הַכּוֹתֵב הוּא דַּעֲשֵׂי יוֹרְשֵׁן אִישׁ מְמִירִין וְכֹה
 שֶׁתִּפְרַשׁ אֲבִיהֶן אַחַר מְפִירָה. וְהוּא יוֹרֵשׁ מְמִיר כִּרְבָּן אֲבִיו מִיֵּד בְּפֶקֶד לֹא אִם הִמְיֵר
 לְדַבְּתוּ אֵת הַיֹּרֶשׁ דְּהוּהוּ מְצִי לְמִכְתָּבָא אִם יִמֵּר
 הִבְכָּא נְמִי בְּלִשָּׁן יַחֲד כְּתִיבָה: **אִם יִגְאֵל אִישׁ**
מִנְעוּשֵׁי לְרִבּוֹת יוֹרְשׁוֹ. שְׁנוּסָפוּ חוֹמֵשׁ וּפְרֻדָּה אֵת
 מְנַעֵשׂ אֲבִיו: אִיהוּהָ בְּשׁוֹהוּתָא. דְּלֹא אִסְבְּחוּ
 דְּמִינְעוּשֵׁי שׁוֹתֵפִין מִפִּירִין מְעִשְׂד בְּנֵי וְתִמּוּרָה
 הִינּוּ טַעְמָא מִשּׁוּם דְּכֹל הַפְּרִשָּׁה נִאֲמָרָה בְּלִשָּׁן
 יַחֲד: הַמְקַדֵּשׁ מוֹסֵף חוֹמֵשׁ בּוֹ, אֵרֶז שְׁנָה
 קָרְבָן וְהַפְּרָשִׁי חֲבִירוֹ מִשְׁלָלוּ לְהַחֲבִיר בּוֹ הַנֶּדֶד
 חוֹמֵשׁ וּבֵא לְחַלְּלוֹ אִם הִתְפָּרַשׁ מִחֲלָלוֹ מוֹסֵף
 חוֹמֵשׁ וְאִם הִתְמַכֵּר מִחֲלָלוֹ אִינוּ מוֹסֵף חוֹמֵשׁ
 תְּלַחֲיָה רַחֲמָנָא לְחוֹמֵשׁ בְּמַקְדִּישׁ רַחְבִּים (וַיִּקְרָא
 כו) וְאִם בְּמַקְדִּישׁ גֹּאֵל אֵת בֵּיתוֹ וְרַק מְוָשִׁינוּ
 וְאִם גֹּאֵל יִגְאֵל אֵת הַשָּׂדֶה וְהַמְקַדֵּשׁ אֹתוֹ;
 וְהַפְּרָשָׁה עָשָׂה תִּמּוּרָה. וְאִדּוּהָ הוּוּ בְעֵלִים יְדִידָה
 וּבִמְכַסֵּת תִּמּוּרָה לִיה טַעְמָא בְּפִי' וְחַתוּמָה.
 תְּרֻמָּה מִשְׁלוֹ עַל הַבַּיִת שֶׁל חֲבִירוֹ נֻטְבַּת יְדִידָה
 שֶׁל מְפָרֵשׁ הוּא בִּידוֹ לְתַתָּה לְבִתְּנָה שִׁירְעָה וְאִם
 בא ישראל ואמר לו הילך סלע זו ותן תרומתך
 לבן ביתי כהן אותה סלע תנתה תנאה של מפרש
 הוא וליף תתם טעמא את כל מעשר תבואתך
 נתת (ורבים בו) מי שהפרשה מומבאתו בידו
 לתתה ושפני מקינעא לא מכפרא מקופיא
 מכפרא. מפרה בקובעה שיהא יורש בעליו מנעש
 אין להן הלכת גבי מנחה כשרה ליקרב דלא
 דרשנותה היא אבל כפרה קופיא אצפה נמנה
 יש להן בו והלכת מניה קופיא לשון ק' כנו
 (תנינה טו) אקפו דייכו וכמו (מלכים ב' ו) ויצף
 הברזל תרנוס וקפא ברזלא ויש לו רומה במכסת
 זומא (דף טו) כיפרו על מה שבאו. קדשים
 שנובתו עליה לשמן ויקרב ותנן לו דא שיש בר
 הובח ורצין להביא אחר מידו מבעיא ליה אם
 כפר על הוסיט והתפרשו עליו נתפא מניה
 שלא לדאמן שהיו שותפין בענינים: אמר בר אשי בר
 שישא בריה רוב אידו. ודילק לא כיפרו מדבני
 לאיתווי שני הכי קשיא ליה. בהבאת שני טפ'
 מהקרבן ראשון: אי אמרת בשלמא לא כיפרו.
 אפילו אלו הכי מקריב קרבי ושלאל לשמו מבח לשמו
 קאיו ומתחילו לשמו והוקדש ושני בא לכפר
 על העטא כהן אם יכלה ליה במכרת על עשה
 או אם אהס על עשה כפר לא אשמה דלא אידו
 הפרשה בו. אותם עולה קאי שנובתו לשמן:
 אשמתא דלא מכפרא אלא שנתג כרת קודם
 הפרשה דתבית או ודעד אלו חטאתו וגו'
 (ויקרא ד') בין דא אימא כהת עשה נבחי
 מכפרא. שהרי לא חייב הכותב להביאו שתחייב
 על כל עשה ועשה אלא דרוח בעלמא וכתב
 תרעה לו מלמד שנתרצה להקדשו ברוך הוא
 (ויקרא פ' ויקרא) אשמתא כולו נתכפרה שרי
 מצוה. שלא נחשבה בעינו ולא עשאה באילו
 לא כיפר ויכפר. כלומר אף על פי כן כיפר: ממי
 כיפר ובואו לא כיפר עליו כיפר עשה קודם הפרשה ולא כיפר עשה דלא אחר הפרשה: ומפון קאי.
 נברא. על כל עשה שבידו וניצל מן החסרון:

לא
 לא
 לא

1 לא כפר מתנת הראש. פי' בקונט וביא לוג אור ויתן מתנת הראש ולר' עקיבא עירך
2 לתחילת בבחונת הדין רבסוף הוציאו לו (ויזמ דף סא.) משמע דלכולי עלמא
3 אין מתנת הראש מעכבת ואפילו נשפר הלוג פלגיו היום הראש' והבן נתן מקצת
4 מתנת שבבחונת ושפר הלוג וקניא סיפא גמר מתנת שבבחונת ושפר הלוג דהכל
5 מתנת שבבאש. איני מעכבת כלל דאין עירך
6 להביא אחר דבענין אחר אי אפשר לפרש והו'
7 דלא כהניא דהבא וזיל לדר' יוחנן בן גוריו נמי
8 אין מעכבת כלל ואין עירך לעשותו מועקרא
9 סר לז' כפר קמי שמיא אפילו כן מעשה
10 כבר כגון מתנת בחונת עעמן אפי' שנתן אף
11 בתן ריעו גמור לז' שדיסר מתנת הראש איני
12 דלא מעכב בו כמו שאמר הלוג שרובן אע"ג
13 לא כפר קמי שמיא בשביל סמיכה שלא עשה
14 אפי' דלא מעכבת והדר נסיק ותמן בחונת
15 שכבר עשה כפר לגמרי שיש בהו ריעו גמור
16 אבל מתנת הראש לא כפר קמי שמיא אין
17 עירך לעשותו דכתיב והתור וגו' וכן הקרבן כשר
18 ויפרע על כל עשה שקודם לכן אבל סמיכה לא
19 כפר הדייא לאחר הפרישה עד שכיבא קרבן אחר
20 אבל קשה על זה דלא היה ליה לתרץ רק רחם
21 כתיב והתור וגבי סמיכה לא כתיב והתור ורצל'
22 דהיום הן מתנת הראש לא מעכב רכין שקיבל
23 מזה האשם מן השמן על הבחונת של אף קרוי
24 עד מוחסר כפרים אלא מותר לאכול בקדשים
25 וליכנס למתנתו ומוחן שכן קרוי קרבן בראש
26 פרק בית שנטא (לפי מנהג מדי) לבקורם רלוות
27 לז' שכן על מצורע ולכן לכל הפחות ירצו ליתן
28 על הבחונת קודם שיהא מותר בקדשים. בדרך'
29 וליקוי לימא ליה לך לקרא דכי כתיבא בזה אחר
30 זה מתנת. דלא אי פריך ולימא ליה לקרא אלא
31 חייב להביא שנים אלא כשהפריש בזה אחר זה
32 אבל הפריש שנים שבת אחת ואינו חייב שזו אינו
33 קדשה דאפי' הפריש שנים שבת אחת נזר מקדש
34 האחר לא מתיי' חזני' שולמא עמו נזר בכתוב
35 יכול להפריש אחר בן להקדישו ומעיל דלעולם
36 חייבה תורה להביא שנים אלא הכי פריך דאטו
37 מי לימא ליה לקרא דכי משתעי ושירך להקריב
38 ב דוקא כשפריש בזה אחר זה וקשה לפרך נמי
39 דאטו נז' לימא ליה לקרא דכי משתעי ע"י לב'

40 ב'ד ונראה דבואר שהיה קשה ליה משערי' עגרת שעשין כל שנה שדחוק הוא
41 להתעמיד ולומר שיהא מופרישין אותן בזה אחר זה. **בבב** מושכתן למה שזו. בסוף פרק
42 קמא דשבועות (דף יב) אמרין דשמואל סבר לרא דר' יוחנן דהוה ובסגנון מיהי' לה
43 אמר רבי יוחנן המתין שלא הוצרכו לזבור לדברי ר' ש אן נפרין תמימים פירוש שאין
44 מוקינן בנותן את המתין וקובצא דהנה' **ל** משען ופי' ש בקונט דשמואל סבר ליה לאה
45 דאמר רבי יוחנן לדברי ר' ש אן נפרין תמימים מוקינן בהן את המזבח דאמר שמואל סבין
46 מושכתן למה שזו פי' סבין השוחטן מהם מושכתן לקרבן שהפריש מתחילה כגון עלה
47 תמיד גלולת קיץ אפי' שאין זה אותו קרבן כיוון דמעיקרא עלה והשתא עלה והשתא
48 קשה מאי מייחי' תמן הניא נמי הכי במרייתא הלא ממנתי' דהוה הוא ליה לאיתויי' ועוד
49 לז' לב בית דין מתנה' עליהן ויש פירושים ברשי' שמונה בהן נראה בעיני דלא גרסין הא דשמואל הא דהא ברפק קמא דשבועות מוקינן לה אליבא דמאן דלית ליה לב בית
50 דין מתנה' עליהן וזו דוחק ומשען כל מילתיה דשמואל מן הספרים ועוד נראה שדברי הקונטרס סותרים הן את זה שפירש סבין מושכתן למה שזו ואין ורואין ועומדין כגון מוקינן שלא
51 הוצרכו לצבור שקיחן מתורומה למען לה תועה אחר ניסין מקינן בהן את המזבח ואף על בג דלשם תמידין נלקחו ולא לשם עלות נזבת צבור הואיל ולא אזר לזבור קרבן למאי
52 דוחק משה לבית דין מן מתנה' עליהן אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו יקיצו בהן מתיי' לפירושו ולא מתיי' תנאי בית דין למיקרב וזו הוצרכו וזו פירש דכתיב ואחר כן פירש דכתיב נפרין
53 תמימים דאית להו לב בית דין מתנה' עליהן להכשירן למעדי' שנה הבאה שאם לא הוצרכו יהיו לרמזין שיפוד אותן ממינת הלוקח ביהו' סומו ויציאום לחילין' ופלו' מדקין למותר
54 תרומה ואחר כן יקחו אותן מתורומה חדישה ויזכשוהו לתמידים ונראה כפירוש הערוך וה' לשנונו כין מושכתן למה שזו פירוש שזה הוא מתידין אלא מוספק סבין מושכתן להיות
55 כן אבל סומו מושכתן אסתן אלא לומר אחי' תמיד ואתה מוספק אלא תלויין ומתניין בתנאי' לב בית דין כן כמותה' עליהן לב בית דין אף על פי שאמרין שזו מתידין אלא ירצו
56 להקדימן לשם זבח אחר ראשין לפי שבמזן משך הסבין לשודיטת התמיד הרי הוא תמיד ובמזן משך זה הסבין לשל' מוסף הרי הוא מוסף זה סיעתא לר' יוחנן ודאמרן' שאם לא
57 הוצרכו לזן אליבא דרבנן נפרין תמימים שלא משכתן סבין לעולם והשתא ליהאי פירושא לא גרסין וניא נמי הכי דמילתא דשמואל כרבנן אלא גרסי' תניא מודה ר' שמעון כ'
טעמא

1 לא כפר קמי שמיא. פי' לנחת רוח לקנות דלא עבד מצוה מן המצוות. **אם** נתן, שריים על
2 ראש מצורע כפר כ' דכפרה אמנותה הראש כתיבא: שירי' מצוה הן. דכתיבי והתור
3 להכריז הוי כשכפית שירי' היום והואת דלא מעכב דכלקמן (דף נב.) לא כפר' מתנת
4 הראש. וביא לוג אחר ויתן מתנת הראש ולר' עקיבא עירך שיתחיל בבחונת: כבשי'
5 עגרת שלמים ניהו. והכפי תנא דמילתיה
6 על טומאת מקדש וקדשיו והלא חובה ללחם הן
7 באין לתתיה את החודש במקדש למנוחת
8 ולכפרים: שעירי' עציית'. גבי עגרת כתיבי שנה
9 שעירי' דהן בחורת כותבי' ועושי'ם שעיר עוים
10 אודי להטאת וזו בחומש הפקודים למספק'
11 וקיימא לן במסכת שבועות (דף ג.) שעירי'
12 דהגלים באין על טומאת מקדש וקדשיו שאין
13 בה ידיעה לא בחיתוליה ולא בסוף שנה לפי קרב'
14 והלא ראשון כפר' לטומאה שלפניה ב'ן זה לזה.
15 קסדי בין הקרבנו של זה להקריבו של זה
16 וראויים היו וישיאו ב'. דכל שנתה בספק וזוטאן
17 קיימי' אלא שחיסף הכותב. חסך משנותיהם ולא
18 דקדק אחריהם לפי שחם על ממנום תיבדו
19 במסכת מנחות (דף עז) מפני החיסוק ומפריש
20 מאי מפני החיסוק התורה חסה על ממנום של
21 ישראל: וזמא. וטומאה שארעה ב'ן זה לזה
22 עשה דלארור הפרשה הוא שררי' מתקטל
23 והפרישו וקני' דשינו מכפר טומאת מקדש
24 וקדשיו עשה נמי הוא דכתיב וישלחו מן המתנה
25 וגו' (במדרב' ה') אי דאפשיטנו בבית אחת היה
26 נמי. וזמא מכפר שני אמדי ואן עירך לבא: הבא
27 בבאי' עסקינן. ודדדד' שני לבא דאפשיטנו בזה
28 אחר זה דהאי שארעה ב'ן זה לזה דקתי'
29 שארעה אתמול בין הפרשתו של זה להפרישתו
30 של זה ולעולם אעשה דלארור הפרשה לא
31 מכפר. וליקום ולימא ליה ב'. בתמייה אפשר
32 שלא לב הכותב אלא לכך הלא כל שנה
33 הצריכו ענינם: לב בית דין. (העם) העסקין
34 במיכ' צבור מתנה' עליהן שפא' פירוש
35 דכתיבם בבית אחת לא הוה הפרישה האחרון
36 הפרישה עד סמוך להקריבו כדי שיהא ראוי שני
37 זה לבא על טומאה שארעה בתניהם: קרבנות
38 צבור סבין. השוחטן מושכתן למה שזו שזן ראיים
39 ועומדין ואפילו לא ידעו שחטו מה הן (וא) כגון
40 תמידין שלא הוצרכו לצבור שניקחו חטתו הוציא אדם בניסין שמעודה להביא את
41 החודש כדאמרין בראש השנה (דף ו.) שחטן ובשרין לקיץ המזבח בדין שאר מותר

1 **לא כיפר קמי שמיא, מי לא נתן / והתור כשמיאן אשר**
2 **על פה גו' / לכפר עליו לפני ה' / אם נתן כיפר ואם**
3 **לא נתן לא כיפר, דרבי רבי עקיבא, רבי יוחנן / אפילו**
4 **גורין / אומר, שירי מצוה הן, בין ניתין בין שלא ניתין,**
5 **כיפר ומעלין עליו פאילו לא כיפר. מאי פאילו לא**
6 **כיפר? / אלימא דמבעי לאיתויי קרבן אחריהם, האמר**
7 **בין ניתין בין לא ניתין כיפר. אלא כיפר ונראה, אלא**
8 **כיפר קמי שמיא. הבא נמי כיפר כו', היפס נמי כיפר**
9 **מתן בחונות, לא כיפר מתנות הראש. תא שמע,**
10 **רבי שמעון אומר, ככשי עגרת לפה הן באין. ככשי**
11 **עגרת שלמים ניהו. אלא שעירי עגרת לפה הן באין,**
12 **על מומאית מקדש וקדשיו. נזרק דמו של ראשון,**
13 **שני לפה קרב, על מומאיה שאוהקה בין זה לזה.**
14 **אמר מעתה, דאויין היו ישראל להקריב קרבנותיהן**
15 **בכל עת ובכל שעה, אלא שחיסף הכתיב. והא הכא**
16 **דעשה דלארור הפרשה, וקא מכפרא. אי דאפשיטנו**
17 **בבית אחת, הכי נמי. הכא במאי עסקינן, דאפשיטנו**
18 **בזה אחר זה. וליקוי ולימא ליה לקרא, דכתיב צבור**
19 **בזה אחר זה פתיבא. אמר רב פפא, דרבנן תמימי**
20 **עליהן, שאני קרבנות צבור דלב בית דין קמתנה**
21 **אמר שמואל, קרבנות צבור סבין מושכתן למה שזו.**
22 **אמר ליה רב יוסף בריה דרב שמואל לרב פפא, ומי**
23 **אות ליה לרבי שמעון, לב בית דין מתנה עליהן.**
24 **והאמר רב אידי בר אבין, אמר רב עמרם, אמר רבי**
25 **יצחק, אמר רבי יוחנן, תמידין שלא הוצרכו לצבור,**
26 **לרבי**

1 **תמידין שלא הוצרכו לצבור שניקחו חטתו הוציא אדם בניסין שמעודה להביא את**
2 **החודש כדאמרין בראש השנה (דף ו.) שחטן ובשרין לקיץ המזבח בדין שאר מותר**
3 **תרומת כסף העשאר בקופת התרומה שבמנועין אוד בניסין שמקייצין כן את המזבח ואפי' נ**
4 **לדשם תמידין נלקחו ולא לשם עלות נזבת צבור כגון קיץ המזבח הואיל ולא חזו**
5 **להתמידן קרבי למאי דחזו מוסף דלב ב'ד מתנה עליהן אם הוצרכו אלא לאו וקייצו בוק**
6 **את המזבח ונראה בעיני דלא גרסי' לה לאה דשמואל הבא דהא מוקינן ליה בפ' כ**
7 **דשבועות (דף ע"ב) אליבא דמאן דלית ליה לב בית דין מתנה עליהן:**
8 **לרבי**

זבחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף ז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

לדברי רבי שמעון אין פרישן תמימין. הדבקי בה לה רבי ונתן מרבית דמליה בה רבי שמעון ורבנן לרבי שמעון לית ליה כל ביד מנתה עליון להבשירן להמדיד שנה הבאה (ולומר) אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו דאז קודשים למתקן שיפרו אותן ממשות חזילין כלל מום ויציאם לחולל ויפלו ורמזים למותר תרומה ואחר כך יחזרו ויקחו אותם מתרומה פורשה ויבשירו תמימין ולדברי רבנן הבטמין נפרק תמימין

דאית ליה כל בית דין מנתה עליון תנאי זה
אלמא לית ליה לרבי שמעון כל בית דין מנתה
עליון (בחק) דאי אית ליה זיבשורו לתמימין ולא
קיישו אלא לית ליה כל ביד מנתה כל שמעתי
בשבותה ועוד. אי נמי בעית למימר דקרא דחק
ותקן אנפשיה בכחפרישין בזה אחר זה ובטומאה
דערב יום טוב קאמר מי מצית למימר דבי קנטי
שאריעה בין זה לזה בהפרשה קאמר והא בינא
מניה בבי בשתי כבודות. נשחטין באחד דמי
שהיה לארועי טומאה בין שחטתיהו ונפרק דמי
של ראשון שני למה קרב לר' שמעון דשרי אין
טומאה בין זה לזה ואמר ליה לטומאה שאריעה
בין וירקיעו של זה לירקיעו של זה. ע"כ לא
פייעיא בל' אפילו לרבי ורמיה לא תאמה אלא
אי מכפר אפילו לראור שחטתו אי לא מכלל
דפשיטא ליה דבין זה לזה קאמר רבי שמעון
בטומאי י"ט קאמר בין שחטתו של זה לשחטתו
של זה ול' דלמא א"ל מנשה לומר קאמר. ולמא
תרידויה קמביעא ליה ורבי קמביעא ליה האי
בין זה לזה קאמר רבי שמעון קודם הפרשה לא
או לאחר הפרשה לא ואם תימצי לומר אדר
הפרשה נמי קאי קודם שחטתו או אפילו לאחר
שחטתו עד וירקע ותאמר ליה איתו אפילו עד
וירקע ודלמא לא קיימא לן בר' זורא ור' א
אפשיטא בעיני תורה שחטתה לים ולתא
חבירו. לא שחטתה ע"מ שיכפר בה מי שאינו
בעליה ואין זה שניו בעלים אלא שניו קודם
שהיה לראובן תורה ולשמעון תורה אחרת
ורשת לא תורתו של זה כל שנתתו לים כח
(והיה) שחטת תהא חלב לשם תהא דב.
כשרה. ועלה לבעלים דאפי' שניו קודם אין כאן;
פסולה. לא עלתה לבעלים דשניו קודם תהא
לשם שלמים ויריה בעיני. דכתבי זבח תורת
שלמי והיא דאפילו בתורה משום דמניה מיייל
רבה סיעתא למילתיה מדבאב חנן ומידו היה
לשאר זבוחים בשירה. ללחא לבעלים: פסולין. לא
עלה לא דיריה. ואפי' שלא באו על הדייה אחת
דארבעה צריכין להודות כדאמרינן במכרות (דף
נד.) וכל כותבי ביה (תהלין קו) וכוונתו זבחי תורה
ורשת תורתו בשעה בעיתו מן ודבם לשם תורה
שהפריש על יציאתו מניח האסורין: תהא
שחטתה לשם תהא. כגון תהא חלב שנשחטה
לשם תהא דם: כשרה. ועלתה לה: פסולה
פסולה לגמרי כדרגן חוץ מן הפסה והתהא על
מי שמחוייב תהא. בשניו בעלים על מנת לזרק
דמה שלם תהא מחוייב תהא כמותה: שאני
מחוייב עשה. שכל עשה ובעת שחט
למינו תהא כדמפרש ואזיל: ואמר רבא תהא
מכפרת על חיבי עשה הלכך מחוייב כשרה
כמותו הוא: למימרא. עשה בת מיה דתהא רבא בי על מי שמחוייב עולה
כשרה. אלמא לאו מניה הוא דהא עבירות עשה בידו שהפריש עולה עליה: מביעא

וטעמא משום דבאין לכפר על (טומאת) מקדש וקודשו כמותיהו דהתם ובברייתא חידש
ספי מנתניהו והא דקתני שתלתו לא בא אלא לכפר על מנחם הדתם ולבבירי שיער
הפנימי דבעיני תרתי טומאת מקדש ומנחם הדתין ואף על גב דנשחטת ההם דאי לא משום
מידו היו מקיימין בגופן אפי' מנותר תהא הפנימיה הינו חבלי הנגאל מגירי דמותר
תהא צבור לשעלה ורבינו זבחי הנגאל מפי' שפירוש
הערך גרסי תהא תני נמי הכי וקאי אמילתא
דרי נתון דאמר לרבי שמעון מקיימין בון בפנפן
הואיל ומעיקרא עלה התהא עולה אבל לא
במותר תהא בו ותמימה אפיקי נטר עד לסוף
דלעלה ליה ליה לאתויי. דלמא אם תימצי
לומר קאמר. ורבי זורא נמי שחטיב נמי לרבי
דמיה על טומאה שאריעה בין זה לזה
תימצי לומר קאמר וקשיא ראשונה ומי אית ליה
לרבי שמעון כל בית דין מנתה לא שח ליתין
דאיבא למימר דאפרשינהו בזה אחר זה ואינו
שחטת בקושיהו דליקו ולמא ליה לקי' בה ועוד
דהיבא ליה ליה התהא ברעיהא אית ליה לרבי
שמעון כל בית דין מנתה כדמכח מנחות פ'
התורה (עט) ומיהו הא מנחם דהיבא דאית ליה
הקתנא ברעיהא ליה ליה כל בית דין מנתה ובאן
אית ליה הקתנא ברעיהא: תורה שחטתה לשם
תורת חבירו בשירה. ועלה לשם חובה משום
לא שבעלים לא ומיפסלא דאן שניו בעלים אלא
(אי'כ) בוריק דהא חסד אמר פסולה פירוש לא
לעלה לשם חובה משום דהוי שניו קודם
כשאמר תורת פלוני לשם תורה אחרת של פלוני
אבל אמר תורה זו לשם תורה דאן שניו בעליו לפי
שהוא שניו בעלים כשהיה בדכרשה מנורה:
הגדה' כל חסדא אמר פסולה. נראה דוקא
בתורה פליג משום דכתיב בון קרי שלמי
ובקנטרס פירש דהוא חזין בשאר קרבנות:
אמר רבא תהא שחטתה לשם תהא כשרה.
פירש רבנו עם דרבה בר סאס דאית ליה דרבה
איתודו וטעמא ותורה משום לטומא דר' ל
דאידי שחטתה לשם תהא חבירו ונראה דלא
חביו מיידי מולא קאמר בהדיא חבירו אלא
מיידי במתא חלב לשם תהא דם דבאמר רבא
לקמן בפירוקן (דף טו) תהא חלב שחטתה לשם
תהא דם לשם תהא עבודה וזה כשרה לשם
תהא ניר לשם תהא מצודע פסולה עלה עלות
נינה ואם תאמר ותרתי דרבה למה לוי יש ולמר
דחך דהבא נקט לאשמעותין דשניו קודם איפכא
משניו בעלים אי' דרבא אל' פירש הפסוקים
כדברי מדאמר ג' שניו פירוק (לעל לף ג) דרב
סיק בר אמר רבי שניו קודם ומידי (והוא) דלקמן
נקט להלך במתא וגם משום בעיא דאחך כך
דבעי רבא תהא חלב שחטתה לשם תהא
דטומאת מקדש וקודשו מזה: למא שחטתה
על מי שמחוייב עולה כשרה. ובגון שלא הפרישה
ערין דאי הפרישה והוה ליה בעל מי שאינו
מחוייב כלום אם תימצי לומר דלא מכפרא
אנשה לראור הפרשה ולמסור תהא ביא
וכפר על דבל א"י דאמר דהי עליו עולה
דכשפירשהה יכפר על מי עשה שבע: ע"כ

באשני מחוייב כלום פסולה. אי דגרסין כל מיהא עולה דבני עלה נמי תניב לכפר עליו
דאי גרסין הבא תהא ל' אידך מילתא דרבא דתהא מכפרת על חיבי עשה מחבא
שמעית לה: ע"כ חיבי עשה לא כל שכן. מהאי קל וחומר והוה לן למימר דאפילו מקביעא
עולה

מקביעא
שאני מחוייב כלום פסולה. אי דגרסין כל מיהא עולה דבני עלה נמי תניב לכפר עליו
דאי גרסין הבא תהא ל' אידך מילתא דרבא דתהא מכפרת על חיבי עשה מחבא
שמעית לה: ע"כ חיבי עשה לא כל שכן. מהאי קל וחומר והוה לן למימר דאפילו מקביעא
עולה

מכפרא אלא דאינה מכפרא הואיל ונקרא למילתא אחרתיו קאתיא ואהני קל וחומר לקופיא.

עולה הרוח. חזן. איני דאענא מכפרת יותר מחטאת דלא מכפרא מקיבעא: רי"צה
 פרקליט. ג'א. דאבא עלת וילדת תוצרעו ונוד דלא מייחי קרבן אלא לאישתרווי
 בקדישם כדאמר בפרק בתרא דבריתא (דף כו.) ואפילו דם חטאתם קודמת לעלה דלא
 חלקת תורה: ואמרתם. זבח פסח. האי קרא תביב ברישא ועומר תא חדש האביב הזה
 ליה לאוקמי ובשינוי בעלמא באם אינו ענין אלא

משום וביהל בה כל עבודתו דרכיב עושן שח
 (ודמשעו מסתמא כל עשיות הלכך מוקי ליה
 דאענא באה נקבה ועוד איבא לקמן תלאת קראי
 ההוא דאם כבש מוכח בהריא דהוי שלמים ועוד
 דרווחן קדישם קלים אצל קדישם קלים ולא אצל
 קדיש קדישם בדרקמן (דף טו.) וזבחות. פסח
 לכורז קודש. כשפירי פרשת תבואת ערש
 כולדו כשנוי קודש דכי איאת דהם הוה איתן לי
 אלא זבחה ויבחר עולת עבודת מנן ואשניו וקדוש
 קאי ת"ל ועשית יבול אף הקטר חלבן ת"ל בוחת
 ואין זה בסוגיא שלנו: הווא לעכב בין הבא בין
 הבא. כשנוי קודש בכל עבודת שלמים בעלים
 בוביה אע"ג דהוא זבחה בוביה חכב בפרשת בא אל
 פרעה קרי' ונעשית תבואת ערש ראה אבני מכל
 מקום כשנוי הוא בחיובו כשהוא עשוי במצותו
 כדפי' בקונטרס השתאה הוא דקאמר אשכחן זבחה
 שאר עבודת מנן לא איבעי בעלים קאי עד
 לפשר רבין כשנוי קודש בין כשנוי בעלים קבעי
 מנן ל"ל לעכב דהוא קאי דוקא זבוחיה ומתאפקיה
 דחננא לשינוי בעלים כשנוי קודש איתן לן
 לאוקמי את זבוחיה לעכב בין כשנוי בעלים ל'ן
 כשנוי קודש ושעריא דהואיל וגלי ל"ל לא נחא
 להאי פירושא כמו פירושא קנא: מה שלמים בין
 בוביה בין בשאר עבודתו לא חלקת א"ל וא"ה
 כיון דכתיב ונעשית פסח לעכב כשנוי קודש בכל
 עשיות שלתוק קרא מנחיה דחיתו שלמים דמה
 שלמים לא חלקת בין כשנוי קודש לשינוי בעלים
 למצוה אלא פסח לא חלקת לעכב: אמר' א"ל
 למי ל' לקמן בפרק בית שניא (דף לו.) ובפסחים
 פר מ' שיהא מנא (דף ע"ג.) דרש הוא דפסח
 למענין מותרת פסח תורה וזכר תבניב ובפסחים
 בסוף המיד שחזן (דף סב.) דרש רבי אליעזר
 מנא דפסח לא הוא כשר לשם אחרים ולא
 אחרים כשר לשם רבי אליעזר לטעמיה דאית
 ליה עובבא באשמו ליה מוקי ליה למינן רבי
 אשם לא נאמר בו הוא ר"ל כל מקום שאמר
 הוא בוביה. פירש בקונטרס ולא גרסתי ליה
 משום דליתיה בביתא דלקמן ואין למחוק
 בשביל כל הספריים דאפשר שהוא בביתא בשם
 מקום בתוספתא:

הריקה

מגלן. הואיל וגלי. גלי. רב אשי אמר. 'הואיל וגלי גלי' לא אמרנו. אלא [עבודת] מגלן.
 דכתיב 'זאת התורה לעולה ולמנחה' וגו'. ותניא, 'ביום צוהו את בני ישראל לתקריב
 את קרבנותיהם, זה בכור ומעשר ופסח, הקישו הקרוב לשלמים. מה שלמים בין שינוי
 קודש בין שינוי בעלים בעינו למצוה, אף כל בין שינוי קודש בין שינוי בעלים למצוה.
 ובשלמים, מה שלמים בין זבחה בין שאר עבודות לא חלקת בהן למצוה, אף פסח לא
 חתלוק בו בין זבחה לשאר עבודות לעכב, (משום שנאמר 'הוא' בזבחה אינו אלא לעכב). אלא 'הוא' למה לי, כדתינאי,
 אימר בפסח 'הוא' ששיחטה לעכב, אבל אשם לא נאמר בו 'הוא' אלא לאחר הקטרת אימרו, והוא עצמו אם לא הקטירו
 אימרו פסח: והשתא מגלן דכתיב 'ושתחם אותה לחטאת', שתחא אותה שחיטה לשם חטאת. ואשכחן שחיטה, כקלה מגלן, דכתיב

מקיבעא לא מכפרא. חטאת אעשה. מקיפאי מכפראי. ואמר רבא,
 כיון (ודפרשו) עלה שכיב כולדו עשה שבדרא אעלה וכו' לא שייך חטאת בניה אבל מי
 שלא הפריש כלום ועבדו עשה בידו שייך חטאת גביה דאילו הזה מתייבב חטאת מכפר
 עשה מקיפאי הלכך חילי שמיא אחטאתו לשמו לפסולת לאחר מיתה. עמת

בעלה הקריבה הורש. פסולה. לא עלתה
 וצריך הורש לחביא אחרת. יש בעליה. שהורש
 הוא בעליה. דוקא קאמר. מי. אי פלוגי אורבא
 ובעי לאיתוי אחריו. או דלמא דאי אבא במח
 גשה חובא ויורש מכפרא אל סא שנה הא
 ומיזו דבכא דשני לא בני לאיתוי אחריו דהא
 איהו לא נדר מדיה. עולה הרוח. חזן. אינה היא
 לכפר על עשה כפרה ממש אלא אחר כשפרה
 החטובה על הגשה היא אבא לעולה פנים
 כארם שררה במלך וריצהו ע"י פירקליטין
 ושכאב להקדיל פניו מביא ורווח ביה. היי. ובי
 כלומר דהיב מני שחא באה וכפרה וי' וליאבי
 תשובה. אעבידתו עשה שבדו. דרב רשעים
 תוקבה. פסוק הוא מנשיל (כא). לפה באה לפני
 קולה. כל מקום שמיא חטאת ועולה חטאת
 קודש כדיליף לקמן בפרק כל התמיד (דף ט"ג.)
 פירקליט. מליץ טוב. פסח מגלן. בין למצוה בין
 דלכא תביב כהוא קרא דזאת חטאת דאימרו
 כל הוהביס מניה למצוה. מותר. הוה. שאב
 ותכפר באחר ומנצא הראשון לרבי הבא מן
 הצאן וכו'. הוי. היינו שלמים שזן באם מכל
 צאן ומכל בקר בין זכרים בין נקבות מה שאין בן
 בשאר זבחים שדוקבעו או בכור או נקבה עולה
 קודש וזבחה לקמן בפרק כל התמיד (דף ט"ג.)
 ודוקבעו בכרסם כן שיעד נשיא אינו בא
 בקבוק: לפסחו כשנוי קודש. וכולדו עשיות
 ילפניו מניה דהא כתיב ועשית הוא. משמע
 פסח הוא בחיובו לשמו כשר שלא לשמו פסול:
 דהא והבא כשנוי קודש כשנוי בעלים דהוא
 משמע אחריו כשהוא עשוי במצותו משמע:
 ואשכחן זבחה. כשנוי קודש ובשינוי בעלים
 ביום צוהו. סמוך לזאת הוהיה דרשתינן סמוכי
 ביום צוהו ולתקריב את קרבניה לרבות
 קרבנות שלא הוזכרו במקרא בענין שלמעלה
 אי כל כו'. הלכך מניה פסח ילפניו שלמים
 דרבנן להו לעיל לשינוי קודש ולשינוי בעלים
 ונעשית פסח לעכב בכל עשיותיו כשנוי קודש
 ואמרתם זבח פסח לעכב בוביה כשנוי
 בעלים: ובשלמים. כלומר בין דגלו קרא עובא
 בוביה ילפניו שאר עבודות לעכבא דמקרא
 דמצוה כשלמים מה שלמים כו'. הכי גרסי אלא
 הוא למא לי' כדברתיא (וכו.) אבל אשם לא
 נאמר בו ו'ג' כל מקום שאמר בוביה אשם
 אלא לעכב דרך ברייתא שלמך בוביה איש
 בדיאן ר' אליעזר רבי יהושע ו'ג' ליה
 בדיתיא. כלומר לגלוי על הוא דגבי אשם
 דלא ילפניו פסול מניה כדבריה ליה רבי
 יהושע לר' אליעזר לקמן בפרקין (דף ט"ג.) שהיה
 דרש אשם הוא לשמו כשר שלא לשמו פסול
 וקא מהדר ליה רבי יהושע פסח נאמר בו הוא
 בשחיטה לפיכך שלא לשמו פסול אבל אשם
 בו:

ולקח
 חתלוק בו בין זבחה לשאר עבודות לעכב, (משום שנאמר 'הוא' בזבחה אינו אלא לעכב). אלא 'הוא' למה לי, כדתינאי,
 אימר בפסח 'הוא' ששיחטה לעכב, אבל אשם לא נאמר בו 'הוא' אלא לאחר הקטרת אימרו, והוא עצמו אם לא הקטירו
 אימרו פסח: והשתא מגלן דכתיב 'ושתחם אותה לחטאת', שתחא אותה שחיטה לשם חטאת. ואשכחן שחיטה, כקלה מגלן, דכתיב
 וילקח

1 לא קאי ואנ'ג דברפך דף חמשה עשר (צב). תנן תורה הלח לכל הטמאת היינו במילתא
 2 דכתיבא דתם אשר יהי טמא על הגבו ומיחד איבא דאית ליה חך סבור לר' שמעון בריש
 3 מסכת מנחות (ד' טו) וא"ל למה לי למכתב בטמאת חלב ככל עבודת לכתוב כהרא
 4 וינשא מה שלמים לא למעלה אלא הטמאת לא לחלוק כדבארמא לעיל ו"ל רבי אחי ג'ונא
 5 ומנן טרחה ליה קרא וכתב אי"ר אחי לדרשא
 6 אחרינא וא"ת מנא לן בטמאת חלב עובבא בעינן
 7 בעלים ושי לומר מטמאת טמאתא אנ'ג לעיל לא
 8 קאי עיקר פירבא סמיך אותו בו גמירי מהדרי:
 9 **הטמאת** דעבודה ודה איתא מטמאת חלב שכן
 10 כרת כמותה. שי פסירם שכתוב בהן חטאת
 11 העבודה ודה וטמאת מקדש וקדשי ואינו נראה
 12 דאנ'ג דכרת כמותה מכל מקום איבא למיפריך
 13 מה לחטאת חלב שכן אינא באה ברלות כדפרישין
 14 לעיל גבי חטאת מצורע: **שמיעת** קול. דלא
 15 כתיב לטמאתו וא"ל עבודה מנולן עובבא א"ל ח'ב
 16 לחטאת על דברים אחרים ואין באן כלום. ו"ת
 17 **הנך** כולוה איתין במה העז. הקשה רבינו הם
 18 מה להנך שכן אין באן ברלי לזות תאמר בהנך
 19 והינך כיון דרלי לזות גופיה פסולה שלא לשמה
 20 דהינו מנתת חוטא ופסולה ואל לשמה כותנן
 21 בריש מנחות (ד' טו). ומפיק לן מרבותי כי חטאת
 22 היא אין סברא שמה שבאן ברלי לזות יגרום להם
 23 בעשירות ולתקן שיהא כולן לשמן כון שהרלי
 24 לזות עצמן פסול וקשה אי"ב לעיל הפריך גבי
 25 מצורע מה להנך שכן אינא באן ברלות תאמר
 26 במצורע מאי קשיא הלא לזות היינו טמא
 27 הנהן חטאת הנהן פסולה שלא לשמה כותנן
 28 בפרק קדשי קדשים (לקמן דף טו). ומפיק ליה
 29 בותרת כתיב מטמאת אלה ויחין דפסולה ברלות
 30 היאק שי לה לרוחם בעשירות הבשר שלא לשמה
 31 אלא תאמר הוא בטמאת חלב לזות מירוסם
 32 בדיקש למצוה היחילי לפי שאר טמאות במה העז
 33 אלא בעיא דהיא לקמן פר' איתוי מקומן (ד' טז) א"י
 34 דבר הלמד בדיקש חורז ומלמד בלינא באן לאי
 35 פירבא היא כלל דכולוה טמאת גמי לפי למצוה
 36 משלמים ולעבב דלי לפינן בשאר טמאות מתוך
 37 דכתיב עובבא בעפיהו הוא תאמר הטמאת
 38 הצבור נגון בעינן ראשין חושים מעורות מנולן
 39 הא לא אתו במה העז דמה להנך שכן שני
 40 בעלים פסול בהן מה שאין כן בקרבן צבור כדאמר
 41 לעיל (דף טז). דשינו בעלים לזאת בצבור בריחוד אנ'ג ולא שני בעלים בצבור מימ'
 42 פירבא טובה היא כדבארשכין בפ' קדושים (דף קה) על למסע שכן פדין בה הקדשות ומעשר
 43 שני תאמר בחופה פון פרק החוביל (ביק' דף פה). מה לאשה שאינה במילה ועוד קשה טמאת
 44 הפנימות לרבי שמעון דאמר כל שאינו על מנחה החינן אין בו משום פיגול איבא למיפריך
 45 מה להנך שכן פיגול פסול בהן תאמר בחטאות הפנימות ושי לומר דרפח העלם לא של
 46 צבור כתיב חטאת הקהל היא ורייש מיה תיב' שפסול שלא לשמו אם כן אשכחן צבור וגם
 47 פנימי לעבב ומקרא לוינן משלמים. **הנה"ב** שאר טמאות שיש פסול. לזות קודם
 48 הפסח בעל מילה או כון נרדדו בעולם לפסח שני אבל א"ר אל דפסח בשאר ימות השנה
 49 שלמים ושלמים לשם פסח שקשית כדאמר בפ' תמיד נשחט (פסחים דף טו). ופי' שכן חולין
 50 (כ"ז) ומיחד איבא למיר' סמוך אלו דברים (פסחים דף עג). דבעי קריעה: **לשמו** פסול
 51 כמותה כדנרסא על חוו למילתייהו ורבינו שי הגיה כדאמר בפסחים (דף טא). שחטו קודם
 52 חצות פסול שצאמר בין הערבים ובמה צעפיה בין הכהובן בקביעות זמנו בארבעה עשר בין

הטמאת דעבודת פוכבים, דשמיעת הקול וכפוי
 1 **שפתים, וטמאת מקדש וקדשי, ולא תיב בהו,**
 2 **מנולן. הטמאת דעבודת פוכבים אתאי מתפארת חלב,**
 3 **שכן קרת כמותה. והנך מוליה, אתין במה הצד:**
 4 **תנו רבנן, פסח בזמנו, לשמו קשר, שלא לשמו**
 5 **פסול. ובשאר ימות השנה, לשמו פסול, שלא לשמו**
 6 **קשר. (ש"ל' קבאינ'ן) מנה"ד בנ"א כ"א (סימן). מנא**
 7 **הני מילי, אמר אבהו השמואל, אמר קרא ואם**
 8 **מן התאן קרבנה לזבח שלמים, לה', דבר תהאן מן**
 9 **הצאן והלזבח שלמים. אימא, שלמים אין, מדי**
 10 **אחרניא לא. אמר רבי אילא אמר רבי ויהוה, לזבח'**
 11 **לזבות כל זבת. אימא, כל דשחיט להו כמותה. אי**
 12 **הוה תיבין ושלמים וזבן, פדקאמרת. השתא דכתיב**
 13 **לזבח שלמים, לכל דשחיט ליה שלמים להו. אימא**
 14 **לזבח' פלל, שלמים' פרת, פלל ופרט, אין בפלל**
 15 **אקא מה שבפרט, שלמים אין, מדי אחרניא לא.**
 16 **לה', הדר וקבל. מתקור' לה רבי יעקב מגזר' פקוד,**
 17 **הא לא דמי קללא בתרא לקללא קמא, קללא קמא**
 18 **מרבי ובהים, ותו לא. קללא בתרא אלה' כל דלה',**
 19 **ואפילו לעופות ואפילו למנחות. אה' דרבי רבי**
 20 **ישמעאל קבלו ופרט, דרשי פי האי ג'ונא, פלל**
 21 **ופרט וקבל, אי אתה דן אקא געין הפרט. מה הפרט**
 22 **מפורש שהוא שלא לשמו וכשר, אף כל שהוא שלא**
 23 **לשמו וכשר. אי מה הפרט מפורש דבר תהא פגור**
 24 **ובגדנה, אף פל תהא פגור ובגדנה, עולה ושלמים**
 25 **אין, הטמאת ואשם לא. אלא לזבח' רבויא הוא.**
 26 **אימא לכל דשחיט ליה להו כמותה. אמר רבי אבון,**
 27 **דחין**

1 הטאת דקריעה ויה. דכתיב בפ' שלח ק"ל ולא כתיב בהאי עניינא וכן חטאת
 2 הקול לא כתיב בהוואו עניינא ודחואו עניינא חטאת דשונת בתי קיימא כדילפינן
 3 בהריות (דף כ"ב). שמיעת הקול. שבעת העדות ושבעה קולה אלה (שמיעת הקול) ושבעת
 4 ביטוי וטמאת מקדש וקדשי בחר עניינא כתיבי בקרבן עולה ויורד ושבעה קול אלה או
 5 נפש פי חשבנו לבטא או נפש תגע וגי
 6 ומקמא לה ממשכת כשבעות בטמאת מקדש
 7 וקדשי: איתין במה העז. מטמאת חלב וטמאת
 8 ניר ומצורע ודעי פרבת מה לחטאת חלב שכן
 9 כרת חטאת ניר ומצורע ויחידו מה לחטאת ניר
 10 ומצורע שכן שי עמדה דמים אחרים חטאת חלב
 11 תוכיה העז השוה שבחן בו' אפי אנא אבאי
 12 חטאת דשמיעת הקול ומחטאת חלב ודאי מהני
 13 לא חטאת דאי מחטאת חלב חטאת ניר אמאי
 14 למיפריך מה להנך השוה שבחן שכן אינן באן
 15 ברלות תאמר בשבעות ביטוי שהיא בעולה
 16 ויורד אי' מחטאת חלב וטמאת מצורע איבא
 17 למיפריך מה להנך השוה שבחן שכן אינן
 18 בשאלה תאמר בשבעה בשינה בשאלה. שלא
 19 לשמו פסול. כדאמר'י (לעיל דף טז). בשאר ימות
 20 השנה לשמו פסול. כדאמר'י בבבב' פסחים (דף
 21 סא). שחטו קודם חצות פסול דכתיב בן
 22 הערבים ובמה פעמים שני הכהובן בקביעות
 23 זמנו ויין ח' הערבים: שלא לשמו כתיב.
 24 כדמפרש ואזיל: מנתי מילי. דבשאר ימות
 25 השנה שלא לשמו כתיב. ואם מן הצאן קרבנו
 26 בו'. לאו קרא יתיירא קא דרש אלמא משמעוואת
 27 קראי משמע ליה הכי ואם דבר תהא מן הצאן
 28 דהינו פסח שאינו בא אלא מן הצאן היה קרבנו
 29 דר' הוא לזבח שלמים ועל כרחך שלא בזמנו
 30 קאמר דאי בזמנו האי לפינן ליה לעיל פסול
 31 ואימא שלמים אין בו'. שחטו לשם שלמים
 32 ליתבשר אבל שחטו לשם עולה לפיפול
 33 וברייתא קתני שלא לשמו כשר ואפילו שחטו
 34 לשם עולה או לשם חטאת. קרא יתיירא
 35 הוא דמיזי למכתב לשלמים. אימא לכל דשחיט
 36 להו כמותה. שחטו לשם עולה איה עולה הוא
 37 אתרבי ליה כל זבת ד'ג' אי הוה תיבין שלמים
 38 וזבח בריקא אמרת. דאי כתב הכי היה משמע
 39 ידא שלמים או בשאר זבת השתא דכתיב
 40 לזבח שלמים. הכי משמע על זבח שיתזבח
 41 לשמו שלמים יהיה: ואימא לזבח כלל בו'. אמאי דרש חזקיה זבחי שלמים הכי דרש הכי
 42 דבר תהא מן הצאן ידא לכל הזבחים כלל כשבר שלא לשמו כי הדי כתיב שלמים פרט
 43 ואפי' לעופות. שחטו לשם חטאת נוף אף כל שהוא שלא לשמו. ינא לשם הטמאת ואשם
 44 אל. שחטו לשם חטאת ואשם ידא פסול אפילו לשלמים: אלא לזבח רבויא הוא. אינו
 45 לשון כלל ולא דרשי' ליה בכלל ופרט שאין כללות ופרטות באן מרביי לשון אלא
 46 ומשמעות המקראות ובגן (ביק' דף טג). כלל הוא תאמר נפשי כלל בון המבהה לכל
 47 הכל ונאן פרט אלא לזבח שלמים שחי' תיבת דבוקת ון אבולו כתיב לזבח השלמים
 48 וקרא יתיירא בעלמא הוא דהוה מצי למכתב לשלמים וכל מקרא של לשון יתיירא אינו
 49 לכלל ופרט אלא לרבות ובמנא דכתיב לשלמים וזבח דמי דאיתריה ליה כל הכותב.
 50 דחין

1 חצות פסול שצאמר בין הערבים ובמה צעפיה בין הכהובן בקביעות זמנו בארבעה עשר בין
 2 לומר הנפק מדרושנא הוא לזבח שלמים שצריך שיעקרו לזבח שלמים דילמא הוא מילי למצוה אבל לעבב לא: ואם מן הצאן קרבנו. פי' בקונטרס לאו קרא יתיירא דרש אלמא משמעוואת
 3 דקרא שכתב ליה הכי דתו חישב דאי לא מיתי' קרא יתיירא מנא ליה לאוקומה בפסח תראה וימיתרא דרש ליה צריך למכתב לזבח שלמים דאשלים קאי (ועיל' דבבב' דרש
 4 כשבעת פסח לאלה ותיב רכני שני דמיתור דרבותיב בתר הכי בעלמא ואם מן הצו קרבנו מנולן דרש השתא אייבי בבשב הד' יל מרבותיב בעלמא לעיל כל חקך קרבנו מכלל הדא
 5 באן מיימי אם כן אלא ותיירא חוה למותר. שני' ברוך'. חוה כתב בעלמא שלמים כדאמרת. חוה ליה למצוי איה חוה כתב לזבח כדאמרת: שלמים לא צריך כלל: **אמא** לא רבוא
 6 הוא. משמע ליה למצוא שהוא רבוא כדאמר (ביק' דף טג). בכל כלל לא רבוא ומשמע ליה לחלק בן כל בכלל היחב' לא דרשין ליה בכללא ופרטא אלא בריבה ומיעט ובקונטרס הארך
 7 בפירושו:

[דף י"ז ע"א]

מכיון דתנינן: אחי אביו, מה צורכה למיתני אחי אמו? לומר: בנו והתנו של התן אחי אמו.
מכיון דתנינן: בעל אחותו, מה צורכה למיתני בעל אחות אביו? לומר: בנו והתנו של התן
בעל אחות אביו.

מכיון דתנינן בעל אחות אביו, מה צורכה למיתני בעל אחות אמו? לומר, בנו והתנו של התן
בעל אחות אמו.

והתנינן: הורגו! לבדו. רב אמר: אם התן חמותו – אסור, בעל הורגתו לא כל שכן! תיפתר:
שייש לה בנים והתנים ממנו.

אגיסו, אית תניי תני: יש לו בנים והתנים. אית תניי תני: אין לו בנים והתנים. מאן דמר: יש
לו בנים והתנים – ממנה. ומאן דמר: אין לו בנים והתנים – ממקום אחר.

רב נפק למיתרי משכון לרבי הויה רבה. עבר בחד אתר, ואשפח רבי יוחנן יתיב ומקשי:
תנינן: הורגו לבדו. אשת הורגו מהו? בעל הורגתו מהו? אשה כבעלה, ובעל באשתו? וקמת
אשת הורגו – כהורגו, והבעל – כאשה.

רב הסדא בעי: דור שלישי – מהו שיהא מותר באשת ראשון? משה – מהו שיהא מותר
באשת פינחס? ריש לקיש אמר: מקבלין דור שני ודור שלישי מדוחק. רבי יוחנן אמר: אפילו
מריחה. כהדא אגיסיה דרב הונא הויה ליה דין עם חד בר נש, אמר: כל מה דרב הונא אמר,
אנא מקבל עלי. שמע רב הונא ואמר, כהדין יודעני בשם שאמרו מלמעלן כף אמרו מלמטון.

רב ירמיה בשם רב: הלכה ברבי יודה.

הלכה ז' מתני' האותב, והשונא. אי זהו האותב? זה שושבינו. והשונא? כל שלא דיבר עמו
שלושת ימים באיבה. אמרו לו:

[דף י"ז ע"ב] לא נהשדו ישראל על כהן.

גמרא רבי טבליי, רבי אבינא בשם רב: בשבעת ימי המשתה שנו.

הלכה ח'

מתני' ביצד בודקין את העדים? היו מכניסין אותן ומאיימין עליהן, ומוציאין אותן לחוץ,
ומשירין את הגדול שבהן, ואומר לו: אמור, היאך אתה יודע שזה תיב לזה? אם אמר: "הוא
אמר לי שאני תיב לו", "איש פלוני אמר לי שהיא תיב" – לא אמר פלוס, עד שיאמר: "כפנינו
הודה לו שהוא תיב לו מאתים זוו".

גמרא רבי יוסי בשם רבי יוחנן: אם היה מתכוין למסור לו עדות – עדותן קיימת.

ביצד דנין? הדינין יושבין. והנידונין עומדין. והתובע פותח בדבריו ראשון. שגאמר (שמות כד):
מי בעל דברים יגש אליכם.

ומניין שהמוציא מחבירו עליו הראיה? רבי קריספא בשם רבי הננייה בן גמליאל: יגש אליכם, יגיש ראיותיו.

רבי יוחנן בעי: ביבמה, מי מרדה אחר מיי? התיב רבי לעזר: והכתיב (דברים כח): ועלתה יבמתו השערה: אמר רבי יוחנן: יפה לימדני רבי לעזר.

רבי ברכיה ורבי חלבא, רבי בא בשם רבי ינאי: התובע תובע, והנתבע משיב, והדיין מכריע. אמר רבי סימון: צריך הדיין לשנות מענותיהן, שנאמר (מלכים א ג): ויאמר המלך זאת אמרת זה בני החי ובגד המת וגו'.

רב הונא, פד הוה חמי סהדי בכונא – הוה חקר. וכד הוה חמי חכן – הוה מכון.

רב הונא מיקל לדיינא, דאמר מקבלין עליכון חד סהיד אלא ימרון אינון.

רב הונא פד הוה ידע זכו לבר נש בדינא, ולא הוה ידע ליה, הוה פתח ליה. על שם (משלי לא) פתח פיך לאדם.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: המכמין עדיי אהורי גדר – לא עשה בלום.

כהדא חד בר נש אשגח למיגוס גו אריסטון. אמר ליה: הב לי מה דאת חייב לי! אמר ליה: איין בטר דקמוז, אמר ליה: לי נא חייב לך בלום! אמר ליה: אית לי סהדין! אמר ליה: לא אמרית אלא בגין דלא מיערבב מגוסתך. אתא קומי רבי אמי, וקר הדא דמר רבי יוחנן: המכמין עדיי אהורי גדר – לא עשה בלום.

[דף י"ח ע"א]

הלכה ט'

מתני' הוי מכניסין את השני ובודקים אותו. נמצאו דבריהן מכוונין – נושאים ונותנין בדבר, שנים אומרים: "זכאי", ואחד אומר: "חייב" – זכאי. שנים אומרים: "חייב", ואחד אומר: "זכאי" – חייב. אחד אומר: "זכאי", ואחד אומר: "חייב", ואחד אומר: "איני יודע" – יוסיפו הדיינין. ואפילו שנים מזכין או מחייבין, ואחד אומר: "איני יודע" – יוסיפו הדיינין.

גמרא מיעוט שעירים – שנים (ויקרא טו) מה תלמוד לומר שני? שיהו שניהן שוין.

בבשים, מיעוט כבשים – שנים. מה תלמוד לומר שני? שיהו שניהן שוין.

מיעוט צפרים – שנים, מה תלמוד לומר שתי? שיהו שוות.

מיעוט חצוצרות – שתיים, מה תלמוד לומר שתי? שיהו שוות.

התיב רבי חגי לרבי יסא: והכתיב (דברים יט): ועמדו שני האנשים, מעתה מיעוט אנשים שנים, מה תלמוד לומר שני? שיהו שוין!

וְהִכְתִּיב (שם): לֹא תִטֶּה מִשְׁפֵּט גֵר יְתוֹם. הֲרֵי גֵר דֵּן עִם מִי שְׂאִינוּ גֵר, יְתוֹם דֵּן עִם מִי שְׂאִינוּ יְתוֹם אִם בֶּן לְמָה נֵאמַר שְׁנִי? מוּפְנָה לְהַקִּישׁ וְלִדוֹן מִפְּנֵי גְזִירָה שְׁוֶה, נֵאמַר כָּאֵן שְׁנִי וְנֵאמַר לְחֵלְן (במדבר יא) וַיִּשְׂאָרוּ שְׁנֵי אַנְשִׁים, מַה לְחֵלְן – אַנְשִׁים וְלֹא נְשִׁים, אֵף כָּאֵן – אַנְשִׁים וְלֹא נְשִׁים וְלֹא קַמְנִים. הֲרֵי לְמַדְנֵי: שְׂאִין הָאִשָּׁה דְנָה וְלֹא מַעֲיָדָה.

רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵף: נֵאמַר כָּאֵן: שְׁנִי, וְנֵאמַר לְחֵלְן: שְׁנִי, מַה לְחֵלְן – עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים, אֵף כָּאֵן – עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים. אִם בֶּן מַה תְּלִמּוּד לִזְמוּר שְׁנִי? שְׁלֵא יְהֵא אֶחָד עוֹמֵד וְאֶחָד יוֹשֵׁב, אֶחָד אוֹמֵר כָּל צוּרְכוֹ, וְאֶחָד אוֹמֵר לוֹ: קֶצֶר דְּבָרֶיךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: שְׁמַעְתִּי, שְׂאֵם רִצָּה הֲדִיִּין לְהוֹשִׁיב אֶת שְׁנֵיהֶן – מוֹשִׁיב. רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ: לְבוֹשׁ כְּשֵׁם שֶׁהוּא לְבוֹשׁ, אוֹ הַלְבִּישָׁהוּ בְּשֵׁם שֶׁאֵת לְבוֹשׁ.

אָמַר רַבִּי כָּאֵ בְּשֵׁם רַב הוֹנָא: צְרִיכִין הָעֲדִים לְעִמּוּד בְּשַׁעָה שְׁמוּעִידִין, שְׁנֵאמַר (דברים יט): וְעִמּוּד שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים.

רַבִּי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי אֶבְחָה: אֵף הַנִּידוּנִין צְרִיכִין לְעִמּוּד בְּשַׁעָה שְׁמוּקְבִלִין דִּינֵי, שְׁנֵאמַר (שם) אֲשֶׁר לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי ה'.

בְּתִיב (שם כד): לֹא יוֹמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים, וְהֵלֵא כְּבֵר נֵאמַר (שם) אִישׁ בְּחֻטְאוֹ יוֹמֵת, מַה תְּלִמּוּד לִזְמוּר לֹא יוֹמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים? לֹא יוֹמְתוּ אָבוֹת בְּעֵדוֹת בָּנִים, וּבָנִים לֹא יוֹמְתוּ בְּעֵדוֹת אָבוֹת. מַנִּיין שְׁלֵא יְהוּ הָעֲדִים קְרוּבִין שֶׁל נִידוּנִין? וּמַנִּיין שְׁלֵא יְהוּ הָעֲדִים קְרוּבִין זֶה לָזֶה? הִנֵּעַ עֲצֻמָּה, שְׂאֵם הוֹזְמוּ לֹא מְפִיחֵן נְהַרְגִין?!

וּמַנִּיין שְׁלֵא יְהוּ הָעֲדִים קְרוּבִין שֶׁל דִּינֵינָּה? הִנֵּעַ עֲצֻמָּה, שְׂאֵם הוֹזֵם אֶחָד מֵהֶן, כְּלוּם נְהַרְגַּ עַד שְׁיִזּוּם הַכִּירוֹ? אִם אֵת אוֹמֵר בֶּן – לֹא הִיָּה נְהַרְגַּ עַל פִּיו.

[דף י"ח ע"ב]

וּמַנִּיין שְׁלֵא יְהוּ הַדִּינֵין קְרוּבִין זֶה לָזֶה? אֶמְרָה תּוֹרָה: הַרוּג עַל פִּי עֲדִים, הַרוּג עַל פִּי דִינֵין, מַה עֲדִים – אִין קְרוּבִין זֶה לָזֶה, אֵף דִּינֵין – אִין קְרוּבִין זֶה לָזֶה.

אִין לִי אֵלֶּא אָבוֹת וּבָנִים, שְׂאֵר קְרוּבִין מַנִּיין? אָמַר רַבִּי יְעִירָא: וּבָנִים – לְרַבּוֹת שְׂאֵר קְרוּבִין.

עַד דְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה, כְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל מַנִּיין? תַּנִּי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל: וְשִׁפְטוּ הָעֵדָה וְהַצִּילוּ הָעֵדָה (במדבר לה), שְׁלֵא יְהֵא הָעֵדָה, לֹא קְרוּבִי מִפְּהֵי, וְלֹא קְרוּבִי מוּפָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אִם אֵתָה אוֹמֵר כֵּן, נִמְצָאת אוֹמֵר: בֵּית דִּין גּוֹאֲלֵי הַדָּם, מִיכָן – שְׁלֵא יְהוּ הַדִּינֵין קְרוּבִי הַנִּידוּנִין.

וּמַנִּיין שְׁלֵא יְהוּ הָעֲדִים קְרוּבִי הַנִּידוּנִין? אֶמְרָה תּוֹרָה: הַרוּג עַל פִּי עֲדִים, הַרוּג עַל פִּי דִינֵין, מַה הַדִּינֵין – אִינָן קְרוּבִי הַנִּידוּנִין, אֵף הָעֲדִים – לֹא יְהוּ קְרוּבִי הַנִּידוּנִין. וּמַנִּיין שְׁלֵא יְהוּ הָעֲדִים קְרוּבִין זֶה לָזֶה? הִנֵּעַ עֲצֻמָּה: שֶׁהוֹזְמוּ, לֹא מְפִיחֵן הֵן נְהַרְגִין?!

בְּכַשְׁיָרִים וְלֹא בְּפִסְלוֹתַיִם. שְׁנָאֵמַר (ויקרא ה): **אִם לֹא יִגִּיד וְנִשָּׂא עֹנוּוֹ.** אֵת שְׁמוֹנֵי עָשָׂר – וְחִבְרֵי מִשְׁלָם מִמוֹן. יֵצֵא פְּסוּל, שְׁאִפְּלוֹ מִגִּיד – אֵין חִבְרֵי מִשְׁלָם מִמוֹן.

בְּפָנֵי בֵּית דִּין. לְהוֹצִיא עַד אֶחָד.

בְּשָׂאֵמְרוּ לוֹ: "הֲרֵי אֵת מְקוּבֵל עֲלֵינוּ בְּשָׁנִים" יִכּוֹל יְהֵא הַיֵּיב? תְּלִמּוּד לֹמַר: **רָאָה אוּ יָדַע** – אֵת שֶׁהוּא כָּשֶׁר לְהַעֲיֵד עֲדוּת תּוֹרָה. יֵצֵא עַד אֶחָד – שְׂאֵין כָּשֶׁר לְהַעֲיֵד עֲדוּת תּוֹרָה.

שֶׁלֹּא בְּפָנֵי בֵּית דִּין, **אִם לֹא יִגִּיד וְנִשָּׂא עֹנוּוֹ** – אֵת שְׁמוֹנֵי עָשָׂר מִשְׁלָם מִמוֹן. יֵצֵא חוּץ לְבֵית דִּין, שְׁאִפְּלוֹ מִגִּיד – אֵין חִבְרֵי מִשְׁלָם מִמוֹן.

וּמִנִּיין לְשָׁנֵי עֲדִים? (תְּלִמּוּד לֹמַר: **וְהוּא עַד**) הוּא וְעַד אֶחָד, הֲרֵי כָּאֵן שָׁנִים. וְכַרְבִּי יִשְׁמַעְיָאל, דְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל אָמַר: כָּל מְקוֹם שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה **עַד** סֵתֵם – הֲרֵי הוּא כָּלֵל לְשָׁנֵי עֲדִים, עַד שְׂוִדִיעָה הַכְּתוּב שֶׁהוּא עַד אֶחָד.

אִשְׁפַּח תְּנֵי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל: עַד אֶחָד (שְׁנֵי עֲדִים) מַהוּ לְחַיִּיב עָלָיו מִשׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטוּי? אִפְּשֶׁר לֹמַר, אַחַר רֵאוּי לְצַרְפוֹ וְלְחַיִּיבוֹ מִשׁוּם שְׁבוּעַת עֲדוּת, וְאֵת מְחַיִּיבוֹ מִשׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטוּי?

קְרוּב – מַהוּ לְחַיִּיבוֹ עָלָיו מִשׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטוּי?

[דף י"ט ע"א]

יִיבֵא בַּהֲדָא דְּמַר רַבִּי כָּא בַר שְׁמוּאֵל: "שְׁבוּעָה שְׁנָתָן פְּלוּנֵי לְפְלוּנֵי מְנָה". נִמְצָא שֶׁלֹּא נָתַן, מֵאַחַר שְׂאֵין בִּידוֹ לְכָא – אֵין בִּידוֹ לְשַׁעֲבַר.

אוּ בַּהֲדָא: אָמַר לוֹ: "הֵיכֵן שׁוֹרִי?" אָמַר לוֹ: "אֵינִי יוֹדַע מַה אֵתָּה סָח!" וְהוּא שִׁמַּת, אוּ נִשְׁפַּר, אוּ נִשְׁבַּח, אוּ אָבַד. "מִשְׁבִּיעָד אֲנִי!" וְאָמַר: "אֲמֵן!" – פְּטוּר. רַב אָמַר: פְּטוּר מִשְׁבוּעַת פִּיקְדוֹן וְחַיִּיב בְּשְׁבוּעַת בִּטוּי.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מֵאַחַר שְׁמוּצָה לְהַפְּסוֹ – אֵין חַיִּיב מִשׁוּם שְׁבוּעַת בִּיטוּי. עַל דְּעֵתִיָּה דְּרַב אֵינִי מוּצָה לְהַפְּסוֹ? מַפְּיִסוֹ עַל הַאֲמַת וְאֵינוֹ מַפְּיִסוֹ עַל הַשֶּׁקֶר.

תְּנֵי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל: **וְנִשָּׂא עֹנוּוֹ** – קְרָבָן.

מִנֵּן לִיה בֵּית דִּין? וְלִפְּנֵי אַגְדָּה אַגְדָּה. מַה אַגְדָּה שְׁנָאֵמַר לְחֵלֶן – בֵּית דִּין, אֵף כָּאֵן – בֵּית דִּין.

בַּהֲדָא: אֵין מְקַבְּלִין עֲדִים, אֲלֵא אִם כֵּן רֵאוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כֵּן קְרָחָה אוּמַר: אִפְּלוֹ כֵּן אַחַר זֶה. רַבִּי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַב: מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כֵּן קְרָחָה כְּעִידֵי כְּכוֹרָה וּכְעִידֵי חוֹקָה. רַבִּי כָּא בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: אֵף כְּעִידֵי סִימְנִין כֵּן.

מַה דְּפִשְׁיָטָא, בְּשׁוּחָה אוּמַר: "רְאִיתִי שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת כְּגִבּוֹ". וְזֶה אוּמַר: "רְאִיתִי שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת כְּגִבּוֹ". אֶחָד אוּמַר: "רְאִיתִי שְׁעָרָה אַחַת כְּגִבּוֹ" – וְלֹא

כְּלוּם. כָּל שְׁכֵן, גִּבּוֹ וְנִפּוֹ!

שנים אומרים: "ראינו שערה אחת בגבו". ושנים אומרים: "ראינו שערה אחת בכריסו" – רב יוסי, ורב הושעיה בר רב שמי. חד אמר: פסול. וחד אמר: כשר. מאן דמר פסול – כמעיד על חצי סימן. ומאן דמר כשר – אני אומר: שפא נשרו.

אחד אומר: "שתי שערות בגבו". ואחד אומר: "שתי בכריסו". רבי בא אמר: דברי הכל – כשר. אמר רבי חגי: דברי הכל – פסול. רבי יוסי אומר: כמתחלוקת.

אמר רבי יוסי לרבי חגי: הא רבי יודן אמר דכוותי! אמר ליה: ועל רביה אנא פליג, כל שפן עלוי.

אמר רבי מנא: יאות אמר רבי הגא! אילו שטר שחתום בארבעה חותמות, וקרא עליו ערער, זה מעיד על שנים, וזה מעיד על שנים, שפא כלום הוא? ואין כל חתימה צריכה שני עדים?

[דף י"ט ע"ב]

והכא, כל סימן צריך שני עדים.

רבי חיננא שמע לה משני חזקה. אילו אחד מעיד: שאכלה שנה ראשונה שניה ושלישית. ואחד מעיד: שאכלה רביעית חמישית וששית, שפא כלום הוא? ואין כל חזקה וחזקה צריכה שני עדים? והכא, כל סימן וסימן צריך שני עדים.

בהדא: אין שומעין מן העדים, אלא אם בן באו שניהן באחת. רבי נתן אומר: שומעין דברי ראשון, ולכשיבא שני – שומעין את דבריו.

רבי יונתן הוה יתיב מקשי: איפשר אית הכא בר נש דשמע הלכה ברבי נתן? אמר ליה רבי יוסי בר חנינה: הא רבי שמעון בן יקים אמר, יקים לעיל! בין דסלק, אמר ליה: שמעת הלכה ברבי נתן? אמר ליה: שמעתי, מודה רבי יהושע בן קרחה לרבי נתן. אמר ליה: ולהדא צורכה? אמר ליה: ולא אתפוזן רבי יוסי בר חנינה, אלא מספא רבי שמעון בן יקים לעיל, בגין דהוא אינשא רבא.

רב הסדא בעי: מהו לקבל עדים שלא בפני בעל דין? רבי יוסי בשם רבי שבתי: מקבלין עדים שלא בפני בעל דין, ועבדין ליה גזר דין, אם בא ועירער – עררו קיים.

אדם ששולחו אחריו בית דין שלשה פעמים, ולא בא, רבי יהושע בן לוי אמר: מקבלין העדות בלא בעל דין, ועבדין ליה גזר דין. בהדא בהנא דמדא, ושכך ירתו לרבי יאשיה, וקביל רבי לעזר סתודא בלא באפוי, וזכי לרבי יאשיה. ולא עוד: אלא דשכך ספרים. פתב רבי לעזר לירתו: ספרים שזכת בהן ארץ ישראל – אין מוציאין אותם חוצה לארץ.

רבי ניסי בשם רבי לעזר: אם כתב על מנת להוציא – מוציא.

רבי חיייה בר בא בעא קומי רבי יוסי: מהו להוציא? אמר ליה: לעובדא מוציא. רבי חיייה בר בא בעא קומי רבי יוסי: מהו להוציא? אמר ליה: לעובדא את שאיל לי? אמר ליה: לא, ובאיש לרבי ועירא דלא אמר ליה עובדא, בגין מידע מהו אמר.

רבי ירמיה הוה ליה דין עם חד בר נש, וקבלון לשחדייא דלא באפוי דרבי ירמיה, וחיובון לרבי ירמיה, והוה יתיב ומצטער, איפשר מקבלין עדים בלא בעל דין?

רבי הונא, רבי פינחס, רבי הונקא חוקק, לא עלין בפירקא בההוא יומא, דחק רבי הונא ועאל, ושכח רבי ירמיה מצטער, ואמר איפשר מקבלין עדים בלא בעל דין אפילו עמהן באותה העיר? אמר ליה: בן! תמת דעתון דרבנן.

הלכה י' מתני' גמרו את הדבר, היו מכניסין אותן. גדול שבדיינין אומר: "איש פלוני אתה זכאי". "איש פלוני אתה חייב". ומנין פשיצא לא יאמר: "אני הוא המזכה, וחבירי מחייבין, ומה אעשה ורבו עליי?" על זה נאמר (משלי יא): הולך רכיל מגלה סוד.

[דף כ' ע"א]

גמרא אמר רבי יוחנן: כופין את המחייב שיקתוב: "זכאי". רבי שמעון בן לקיש אמר: המחייב כותב: "חייב". והמזכה כותב: "זכאי".

מתניתא פליגא על ריש לקיש! מניין פשיצא לא יאמר: אני מזכה וחבירי מחייבין! מה עבד לה רבי יוחנן? דלא יהא מאן דהוא מימר כפחה בעית מזכה לפלוני בדינא ולא שבקון לי. מאי טעמא דריש לקיש? דלא ייתי חורן ויסבור דכוותיה ויומר, אוף פלן הוה תמן, אוף הוא טעה.

הלכה י"א מתני' כל זמן שהוא מכיא ראיה – סותר את הדין. אמרו לו: "כל ראיות שיש לה, הבא מיפן עד שלשים יום". הביא בתוך שלשים יום – סותר, לאחר שלשים יום – אינו סותר.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: מה יעשה, לא מצא בתוך שלשים, ומצא לאחר שלשים?

אמר רבי אשעיה: תמן – שאיפשר להן להוסיף דנין אלו כנגד אלו. ברם הכא – אי אפשר להן להוסיף.

רבי יוחנן וריש לקיש תרויהון מרין: אפילו הכא – איפשר להן להוסיף.

הלכה י"ב

מתני' אמרו לו: "הבא עדים". אמר: "אין לי עדים". "הבא ראיה". אמר: "אין לי ראיה". ולאחר זמן מצא עדים ומצא ראיה – הרי זה אינה בלום.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: מה יעשה זה, לא היה יודע שיש לו עדים, ומצא עדים. לא היה יודע שיש לו ראיה, ומצא ראיה.

אמרו לו: "הבא עדים". אמר: "אין לי עדים". "הבא ראיה". ואמר: "אין לי ראיה". ראה שהוא פתחייב, ואמר:

[דף כ' ע"ב]

"קרבו איש פלוני ופלוני והעידוני". או שהוציא ראיה מתוך אפונדתו – הרי זו אינה בלום.

רבי יוחנן בשם רב הושעיה: תלתא אמורין. חד אמר: כל זמן שמביא ראיה – סותר את הדין. וחד אמר: הכיא בתוך שלשים – סותר, לאחר שלשים – אינו סותר. וחד אמר: לעולם אין סותר, עד שביא ראיה שלא היה יודע בה כל עיקר. והתנינן: אמר רבן שמעון בן גמליאל: מה יעשה, לא היה יודע שיש לו עדים, ומצא עדים. שיש לו ראיה, ומצא ראיה כו'.

רבי לא זירא, חד אמר: עד שיבטל ראיותיו. וחד אמר: עד שיכפר בראיותיו.

רבי לוי הוה ליה דין עם חד בר נש על עסק בתים, והוון דינינן קומי רבי לעזר. לאחר גמר דין, הכיא ראיה. שאל לרבי יוחנן, אמר ליה: כל זמן שמביא ראיה – סותר הדין.

רבי אבמקים הוה ליה דין עם חד בר נש על עיסק ריחייא, והוון אידינינן קומי רבי לעזר. לאחר גמר דין, הכיא עדים. שאל לרבי יוחנן, אמר ליה: אדיין את לזו? כל זמן שמביא ראיה – סותר את הדין.

ולמה תרין עובדין? רבי לוי – לא איתעביד ליה גזר דין רבי אבמקים איתעביד ליה גזר דין. אשר הדינינן, מה שיהיה צריך בית דין? רבי הושעיה בשם שמואל, רב בניי בשם שמואל. חד אמר: יתקיים או בכתב ידי עדים או בכתב ידי הדיינים. וחד אמר: אפילו בכתב אהד ובדין אהד.

הדרן עלך פרק זה בזור

פרק רביעי

הלכה א' מתני' אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות – בדרישא ובחקירה. שגאמר: משפט אחד יהיה לכם.

מה בין דיני ממונות לדיני נפשות? דיני ממונות – בשלשה. ודיני נפשות – בעשרים ושלשה.

דיני ממונות – פותחין בין לזכות בין לחובה. ודיני נפשות – פותחין לזכות ואין פותחין בחובה.

גמרא אמר רבי יוחנן: בשביל לחוס על ממוזן ישראל, אמרו, היאך אתה יודע שזה חייב לזה.

רבי חייא בר בא בעא קומי רבי יוסי: היך עבדין עובדא? אמר ליה: ברבי יוחנן! דרבי יוחנן

אמר: בשביל לחוס על ממוזן ישראל, אמרו, היאך אתה יודע שזה חייב לזה.

ועירא בר חיננא בשם רבי חנינה, ורבי יהודה,

[דף כ"א ע"א]

חד אמר (דברים יג): ודרשת וחקרת ושאלת היטב. וחד אמר: צדק צדק תרדף. הא ביצד? אם

את רואה תדין שיוצא לאמיתו – חקרוהו. ואם לאו – צדקיהו.

רב הונא פד הוה חמי שתדין מכוונה – הוה חקר. וכד הוה חמי הכין וחקין – הוה מכוון.

פיצד פותחין לזכות? אומרין: איפשר שזה הרג את הנפש! אמר רבי יוסי: אין ביני אומר אחד מן העדים: "יש לו ללמד זכות! וכא חבירו וסייעו, ויש פאן סייע, אם אומר את פאן, לא נמצאת חב לדיינים? ויש עדים לשקרן.

אמר רבי יוחנן: כל שאינו יודע לדון את השרץ לטהרו ולטמאו מאה פעמים – אין יכול לפתוח בזכות.

פיצד דנין השרץ? אמר רבי ינאי: מה אם הנחש שפמית – טהור, עקבר שאין ממית – אינו דין להיות טהור. או חילוף, עקבר שאין ממית – טמא, נחש שפמית – אינו דין להיות טמא! התיב רבי פנחס: הרי עקרב ממית – והרי הוא טהור! אלפכה תני אמר, הוא נחש הוא עקרב. אמר רבי: תלמיד וותיק הנה לרבי מאיר, והנה מטהר את השרץ ומטמאו מאה פעמים. אמרין ההוא תלמידא לא הנה ידע מורייה אמר רבי יעקב בר דסאי, דההוא תלמידא קטוע מטורא דסיני הנה.

הלכה ב' מתני' דיני ממונות – מטין על פי אחד בין לזכות בין לחובה. ודיני נפשות מטין על פי אחד לזכות, ועל פי שנים לחובה.

גמרא אמר רבי ינאי: אילו ניתנה התורה התיבה – לא היתה לרגל עמידה.

[דף כ"א ע"ב]

מה טעם? וידבר ה' אל משה. אמר לפנני: רבנו של עולם! הודיעני היאך היא החלכה! אמר לו: אחרי רבים להטות! רבו המזינין – זכו רבו המחייבין – חייבו, כדי שתהא התורה נדרשת מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור, מיניין ודגליו.

וכן הוא אומר (תהלים יב): אמרות ה' אמרות טהרות כסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים. ואומר (שיר השירים א): מישרים אהבוד.

הלכה ג'

מתני' דיני ממונות – מחזירין בין לזכות בין לחובה. ודיני נפשות – מחזירין לזכות, ואין מחזירין לחובה.

גמרא הרי שיצא מבית דין זכאי ומצאו לו חובה, שומע אני שיהזירוהו. תלמוד לומר: צדיק אל תהרוג. הרי שיצא מבית דין חייב ומצאו לו זכות, שומע אני שלא יהזירוהו? תלמוד לומר: ונקי אל תהרוג. יכול אם צדק בדינה, יצדק בדיני? תלמוד לומר (שמות כג): כי לא אצדיק רשע. אמר רבי יצחק: אמר לי רבי יוסי: לא שנייא, אלא אפילו נודפה בטעות – מחזירין אותו.

רבי אמי בעא קמי רבי יוחנן: אפילו נואף ונזאפת? אמר ליה: איתקלף מרקועה.

הלכה ד'

מתני' דיני ממונות – הכל מלמדין זכות וחובה. ודיני נפשות – הכל מלמדין זכות, ואין הכל מלמדין חובה.

דיני ממונות, המלמד חובה – מלמד חובה. והמלמד חובה – מלמד זכות. ודיני נפשות, המלמד חובה – מלמד זכות. אבל המלמד זכות – אינו יכול לחזור וללמד חובה.

גמרא רבי אמר: ובלבד שלא יהו מחוסרין לומר: איש פלוני אתה זכאי ואתה חייב. אבל אם היו מחוסרין במשא ומתן – לא בדא.

רבי יוסי בן חנינה אמר: אפילו מחוסרין במשא ומתן.

הַלְכָה ה'

מתני' דיני ממונות – דנין ביום וגומרין בלילה. ודיני נפשות – דנין ביום וגומרין ביום. מנלן? (שמות יח) **ושפטו את העם בכל עת.** ואית קרי לשעברא אמר רב שמואל בר רב יצחק:

[דף כ"ב ע"א]

פיני מתניתא, שאם טעו ודנו בלילה – שדינם דין? תלמוד לומר: **ושפטו את העם בכל עת.** אמר: הא אמירה!

הַלְכָה ו'

מתני' דיני ממונות – גומרין בו ביום בין לזכות בין לחובה. ודיני נפשות – גומרין בו ביום לזכות, וביום של אחריו לחובה. לפיכך: אין דנין לא בערב שבת, ולא בערב יום טוב.

גמרא תני: העד – אין מלמד לא זכות ולא חובה. מנלן? שנאמר (במדבר לה) **ועד לא יענה בנפש למות.** ומניין שאם הוא אין מלמד לא זכות ולא חובה? תלמוד לומר: **והוא לא יענה בנפש למות.**

ריש לקיש אמר: פעמים שאדם רואה את עצמו מזדמם, ומפליג דבריו שלא ימות.

מניין שצריכין שני ימים סמוכין זה לזה? רבי חזקיה, רבי אחי בשם רבי אבהו: אסור לדון דיני ממונות בערב שבת. והדא מתניתא פליגא, לפיכך אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב. דיני נפשות. הא דיני ממונות – דנין!

ותני רבי חייה בן: דנין דיני ממונות בערב שבת, ואין דנין דיני נפשות בערב שבת. אמר: פאן – להלכה. פאן – למעשה.

ויידונו אותו בערב שבת, ויגמר דינו בשבת, ויחרג למוצאי שבת! אם אומר את בן – נמצא דינו משתפע.

ריש לקיש בעי: וידונו אותו בשבת, ויגמר דינו בשבת, ויחרג בשבת! מה אם עבודה שדוחה שבת – רציתת מצוה דוחה אותה, שנאמר (שמות כא): **מעם מזבחי תקחנו למות.** שבת שהעבודה דוחה אותה – אין דין שתהא רציתת מצוה דוחה אותה!

רבי לא בשם רבי יצאי: מיכן לבתי דינין שלא יהו דנין בשבת! מאי טעמא? נאמר כאן (שמות כא): **בכל משבתיכם, ונאמר להלן (במדבר לה): והיו אלה לכם לחקת משפט לדדתיכם בכל מושבתיכם.** מה להלן – בבית דין הכתוב מדבר, אף כאן – בבית דין הכתוב מדבר.

[דף כ"ב ע"ב]

הלכה ז'

מתני' דיני ממונות, הפהרות והטמאות – מתחילין מן הגדול. ודיני נפשות – מתחילין מן הצד. הכל כשירין לדון דיני ממונות, ואין הכל כשירין לדון דיני נפשות, אלא כהנים, ולויים, וישראלים המשיאיין לכהונה.

גמרא רבי אומר: (שמות כג) **לא תענה על רב. רב פתיב, שלא תענה אחר הרב, אלא קודם לרב.**

רבי יוסי בן חנינה אומר: **לא תענה על רב. רב פתיב, שלא תענה קודם לרב, אלא אחר הרב.** רב אומר: **לא תענה, אפילו אחר מאה; דברי רבי פינחס.**

רבי הלמיה בשם רבי סימון: איתפלגון רבי יוחנן וריש לקיש. חד אומר: דינינו פדיניהן, וחד אומר: אין דינינו פדיניהן. מאן דמר: דינינו פדיניהן – ניהא. מאן דמר: אין דינינו פדיניהן – מזה מקיים **ויאמר יהודה (בראשית לו), ויאמר ממוכן (אסתר א)?** ראו דברי יהודה. ראו דברי ממוכן.

ומניין שמתחילין פדיני נפשות מן הצד? תנא שמואל תקון קומי רבי אחא: (שמואל א כה) **ויאמר דוד לאנשיו חגרו איש חרבו, ואחר כך ישבו בדין על נבל.**

רבי תימא בר פפיים בשם רב הושעיא: אף בפסול משפחה – מתחילין מן הצד.

הכל כשירין לדון דיני ממונות. רבי יהודה אומר: אפילו ממזרין. רבי יהודה אומר: אין מדקדקין ביון נסד.

פתיב: **לא תטה משפט אבינך בריבו – אי אתה מטה, אכל אתה מטה פדינו של שור.**

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: ובלבד בדברים שבין דיני ממונות לדיני נפשות.

[דף כ"ג ע"א]

כמה אינו? אגן תנינך; תשע. תני רבי חייה: חד עשר. הי דיני תרתי אחרננייתא? הפרים, וכל מי שלא ראה לו בנים – פשר לדון דיני ממונות ולא דיני נפשות.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אף פחות מכן עשרים, ושלא הביא שתי שערות – פשר פדיני ממונות ולא פדיני נפשות. ויושב פדינו של שור.

רבי יוסי בן חנינה אומר: תלת עשרה. והי דינו תרתין אחרננייתא? דנין שני דיני ממונות ביום אחד, ואין דנין שני דיני נפשות ביום אחד. אומר רבי אבין: ואפילו נואף ונזאפת.

הַלְכָה ח'

מתני' סנהדרין – היתה פתחי גרן עגולה, כדי שיהו רואין זה את זה. ושני סופרי דינין עומדין לפניו אחד מימין ואחד משמאל, וכותבין דברי מזבין ודברי המחייבין. רבי יהודה אומר: שלשה היו, אחד פותב דברי מחייבין, ואחד פותב דברי מזבין, והשלישי פותב דברי המזבין ודברי מחייבין.

שלוש שורות של תלמידי חכמים יושבין לפניו, כל אחד ואחד מכיר את מקומו. צרכו לסמוך – סומכין מן הראשונה. אחד מן השנייה בא לו לראשונה, ואחד מן השלישית בא לו לשניה, ובדרין להן עוד אחד מן השלה, ומזבין אותו בשלישית. ולא היה יושב במקומו של ראשון, אלא יושב במקום הראוי לו.

גמרא רבי בא בר יסא בשם רבי יוחנן: נאמר כאן – עדה, ונאמר להלן – עדה.

מיתיה לה רב ממתניתא, מתניתא אמרה: הוי זנב לאריות ולא ראש לשועלים. מתלא אמר: הוי ראש לשועלים ולא זנב לאריות. דתנינן: צרכו לסמוך – סומכין מראשונה.

הַלְכָה ט'

מתני' ביצד מאיימין על עידי נפשות? היו מכניסין אותן ומאיימין עליהן. שמוא תאמרו מאומד, ומשמועת, עד מפי עד, מפי אדם נאמן שמעתם, או שמוא שאין אתם יודעין שפופנו לכהזק אתכם בדרישה ובחקירה. הווי יודעין: שלא דיני ממונות דיני נפשות. דיני ממונות – אדם נוטן ממוז ומתכפר לו. ודיני נפשות – דמו ודם ורעיותיו תלוין בו עד סוף כל הדורות. שפן מצינו בקון שהרג את הכל, נאמר בו (בראשית ד): קול דמי אחיד צעקים אלי מן האדמה. אינו אומר: "דם" אחיד. אלא "דמי" אחיד – דמו ודם ורעיותיו. דבר אחר: דמי אחיד – שהיה דמו מושלף על העצים ועל האבנים.

לפיכך נברא אדם יחידי בעולם, ללמד: שכל המאבד נפש אחת – מעליו עליו כאילו איבד עולם מלא. וכל המקיים נפש אחת – מעליו עליו כאילו קיים עולם מלא. ומפני שלום הפריות, שלא יאמר אדם לחבירו: "אבא גדול מאביך", ושלא יהו הפינין אומרים: רשויות הרבה יש בשמים. ולהגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שאדם טובע פמה מטביעות

[דף כ"ג ע"ב]

בחותם אחד, וכולן דומין זה לזה, ומלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון, ואין אחד מהן דומה לחבירו – לפיכך: כל אחד ואחד הויב לומר: "בשבילי נברא העולם!"

שמוא תאמרו: "מה לנו ולצרה הזאת?" והלא כבר נאמר (ויקרא ה): והוא עד או ראה או ידע וגו'. שמוא תאמר: "מה לנו לחוב בדמו של זה?" הלא כבר נאמר (משלי יא) ובאבד רשעים רנה.

גמרא ביצד מאומד? לא תאמרו: ראינוהו רודף אחריו וסייף בידו, נכנס לחורבה אחריו, נכנסו אחריו ומצאנוהו הרוג, ראינוהו יוצא והסייף מטפטפת דם.

אמר רבי שמעון בן שטח: אראה בנחמה, אם לא ראיתי רודף אחר אחד נכנס לחורבה, נכנסתי אחריו, ומצאתיו הרוג, וזה יוצא וסייף מנשף דם. אמרתי לו: אראה בנחמה שזה הרגו, אבל מה אעשה שאין דמו מסור בדי, אלא היודע מחשבות ופרע מאותו האיש. לא הספיק לצאת משם, עד שהכישו נחש ומת.

אדם נברא יהודי בעולם – מפני המשפחות שלא יהו מתגרות זו בזו. והלא דברים קל וחומר: ומה אם בזמן שהן בני אב אחד – מתגרות זו בזו. אילו היו בני שנים – על אחת כמה וכמה! דבר אחר: שלא יהו הצדיקים אומרים: אנו בני צדיק, ואתם בני רשעים.

לחגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא בו. לחגיד גדולת מלך מלכי המלכים, שמהותם אחד טובע כל החותמות, ואין אחד מהן דומה לחבירו, שנאמר (איוב לח): **תתהפך כחמר חותם**. ומפני מה שינה פרצופותיהן? שלא יהא אדם קופץ והולך לאשת חבירו, או לשדה חבירו.

תני בשם רבי מאיר: שלשה דברים שינה הקדוש ברוך הוא בבני אדם. מראה פנים, ודעת, וקול. מראה ודעת – מפני הגזלנין. וקול – מפני הערוב.

אמר רבי יצחק: אפילו תינתא או חיטתא – לא דמייא לחבירתה.

אדם נברא בערב שבת – כדי שייכנס תחילה למצוה. דבר אחר: למה נברא באחרונה? משל למלך שעשה סעודה. בשמתקין הסעודה, מזמין האורחין. כך (משלי ט) **חכמות בנתה ביתה** – זה הקדוש ברוך הוא שבנה את העולם בחכמה, שנאמר (שם) **ה' בחכמה יסד ארץ וגו'**. (שם) **חצבה עמודיה שבעה** – אלו שבעה ימי בראשית. (שם) **טבחה טבחה מסכה יינה** – אלו ימים ונהרות וכל צרכי העולם. (שם) **מי פתי יסר הנה** – זה אדם והנה.

שמא תאמרו מה לנו ולצרה בו. בתיב (מלכים א כב): **ועבר הרנה במחנה**. מהו הרנינה? הרניני. וכן הוא אומר (דברי הימים ב ט): **בצאת לפני החלוצי וגו'** – ללמדך שאף מפלת הרשעים אינה שמחה לפני המקום.

הדרן עלך פירק אחר דיני ממונות

פִּרְק הַמִּישִׁי

הַלְכָה א'

מתני' היו בודקין אותן בשבע תקירות, באי זו שבוע, באי זו שנה, באי זה חדש, בכמה בחדש, באי זה יום, באי זו שעה,

על פה בצבור? אלא בלן נכנסין וקורין אותה על פה כקורין את שמע.

ה. מה ראו זמן עצי כהנים והעם למנות? אמרו: כשעלו בני הגולה, לא מצאו עצים בלשפה, עמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמן ומסרו לצבור, וכן התנו עמהן הנביאים, שאפלו לשפה מלאה עצים, ואפלו עצים משל צבור, ועמדו אלו והתנדבו עצים משל עצמן - לא יהא קרבן מתקרב אלא משלהם תחלה! שנאמר (נחמיה י, לה): "והגורלות הפלנו על קרבן עצים הכהנים והלויים והעם, להביא לבית אלהינו לבית אבותינו לעתים מזמנים שנה בשנה, לבער על מזבח ה' אלהינו כפתוב בתורה", ואומר (עזרא ז, י): "כי עזרא הכין לבבו" וגו'.

ו. אותן ימים אסורים בהספד ותענית, בין עד שלא תרב בית המקדש בין משחרב הבית. רבי יוסי אומר: משחרב הבית - מתרין, מפני שאכל הוא להם. אמר רבי אלעזר בר צדוק: אני הייתי מבני בניו של סנאב בן בנימין, וחל תשעה באב להיות בשבת, ודחינהו לאחר השבת, והיינו מתעניין ולא משלימים, מפני שיום-טוב שלנו הוא.

ז. מה היה בני גונבי עלי ובני קוצעי קציעות? אמרו: פעם אחת גזרו גזרה על ישראל, שלא יביאו עצים למערכה, ושלא יביאו בכורים לירושלים, והושיבו פרוזדאות על הדרכים, כדרך שהושיב ירבעם בן נבט - שלא יעלו ישראל לרגל. מה עשו כשרין שבאותו הדור ויראי החטא? הביאו סלי בכורים ונחפזם בקציעות, ונטלום, ועלו על כפתיהם, וכיון שהגיעו אצל פרוזדאות. אמרו להם: ליהיב אתם הולכים? אומרים להם: לעשות שני עגולי דבלה במכתשת שלפנינו, ובעלי שעל כתפנו, כיון שעברו מהם - עטרום בסלים והביאום לירושלים.

מסכת תענית פרק שלישי

א. בשלשה פרקים בשנה כהנים נושאים כפיהן, ארבע פעמים ביום: בשחרית, בחצות, במנחה, בנעילה; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: במנחה ובנעילה לא היה שם נשיאת כפים, שנאמר (דברים יח, ה): "לעמד לשרת בשם ה' הוא ובניו", מקיש בניו ללו', מה הוא - מעמד ונשיאות כפים בבקר, אף בניו - מעמד ונשיאות כפים בבקר.

ב. שמונה משמרות תקן משה לכהנה, ושמונה ללוים, משעמד דוד ושמואל הרואה - עשאוים עשרים וארבע משמרות כהונה, ועשרים וארבע משמרות ללוים, שנאמר (דברי הימים-א ט, כב): "המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם" - אלו משמרות כהונה ולויה, עמדו נביאים שבירושלים וקבעו שם עשרים וארבעה מעמדות, כנגד עשרים וארבע משמרות כהונה ולויה, שנאמר (במדבר כח, ב): "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמם", אי אפשר לומר 'כל ישראל', אלא מלמד ששלוחו של אדם כמותו.

ג. הגיע זמן המשמר, כהנים ולוים עולים לירושלים, וישראל שבאותו משמר, שאין יכולים לעלות לירושלים, מתכנסים לעריהן, וקורין במעשה בראשית, ובטלים מן המלאכה כל אותה שבת. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כהנים ולוים, וכלי השיר - מעכבין את הקרבן. באחד בניסן אין בו מנחה ונעילה, משום שיש בו קרבן מוסף וקרבן עצים.

ד. פרשה גדולה קורין אותה בשנים, וקטנה ביחיד, בשחרית ובמוסף; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: כל שיש בו מוסף - קורין בו מוסף. וכל שאין בו מוסף - אין קורין בו מוסף. בשחרית ובמוסף נכנסין לבית הכנסת, וקורין כדרך שקורין כל השנה, ובמנחה - יחיד קורא אותה על פה. אמר רבי יוסי: וכי יחיד יכול לקרות דברי תורה

יאכלו, וקלקלו וקלקלו בו: שביעי, שמיני, ותשיעי סמוך לחשכה. וכן הוא אומר (ירמיה ו, ד): "אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב"; לעתותי ערב הציתו בו את האור, ונשרף עם שקיעת החמה בעשור לחדש.

יא. כל שהוא משום תשעה באב - אסור לאכל בשר ולשתות יין, ואסור לאכל שני תבשילים, ואסור לרחץ. כל שאינו משום תשעה באב - מתר לשתות יין ולאכל בשר, ואסור לרחץ ולסוף. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משם אביו: כל שעה שמתר לאכל בשר - מתר לרחץ פניו ידיו ורגליו, ואין שאלת שלום שלום לחברים בתשעה באב. ולהדיוט - בשפה רפה. מתקנין בתשעה באב למוצאי תשעה באב. עבר תשעה באב - מתר בכלם.

יב. תשעה באב שחל להיות בשבת, וכן ערב תשעה באב שחל להיות בשבת - אוכל אדם כל צרכו ושותה כל צרכו, ומעלה על שלחנו פסעדת שלמה בשעתו, ואין מונע מעצמו כלום. ואסור לספור ולכבס מראש החדש ועד התענית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כל החדש כלו אסור. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו אסור אלא אותו שבת בלבד.

יג. אותן ימים עתידין להיות ימים טובים לישראל, שנאמר (זכריה ח, יט): "כה אמר ה' צבאות צום הרביעי" וגו'. וכל המתאבלים עליה בעולם הזה - שמחים הם עמה לעולם הבא, שנאמר (ישעיה סו, י): "שמחו את ירושלים וגילו בה כל אהביה" וגו'.

מסכת מגלה פרק ראשון

א. כרפין המקפין מימות יהושע בן נון - קורין בחמשה עשר. רבי יהושע בן קרחה אומר: כרפין המקפין חומה מימות אחשורוש - קורין בחמשה עשר. אמר רבי יוסי ברבי יהודה: היכן מצינו לישושן הבירה שהיא מקפת חומה מימות יהושע בן נון? אלא (אסתר ט, כח): "משפחה

ח. מה הן בני סלמאי הנוטפתי? אמרו, פעם אחת גזרו גזרה על ישראל, שלא יביאו עצים למערכה, והושיבו פרוזדאות על הדרכים, כדרך שהושיב ירבעם בן נבט - שלא יעלו ישראל לרגל. מה עשו יראי חטא שבאותו הדור? הביאו גוריהן ועשו סולמות והניחו על כתפיהן והלכו להן. כיון שהגיעו אצלן, אמרו להן: להיכן אתם הולכין? אמרו להן: להביא גזלות משוכך שלפנינו ובסלמות שעל כתפינו, כיון שעברו מהם - פרקו והביאום והעלום לירושלים. ולפי שמסרו עצמן על התורה ועל המצות, לפיכך נמצא להם שם טוב וזכר טוב בעולם, ועליהם נאמר (משלי י, ז): "זכר צדיק לברכה", ועל ירבעם בן נבט וחבריו נאמר (שם): "שם רשעים ירקב".

ט. רבי יוסי אומר: מגלגלין זכות ליום זכאי, וחובה ליום חייב. אמרו: כשחרב הבית בראשונה, אותו היום ערב תשעה באב היה, ומוצאי שבת היה, ומוצאי שביעית היה, ומשמרתו של יהויריב היתה. היו אומרים שירה ועומדים על דוכנם. ומה שירה היו אומרים? (תהלים צד, כג): "וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם", ולא הספיקו לומר: "יצמיתם ה' אלקינו", עד שבאו עובדי כוכבים וכבשו, למחר כשיבנה הבית, מה הוא אומר? (תהלים קו, מח): "ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם", וברוך ה' אלקים אלקי ישראל עשה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו" וגו' (תהלים עב, יח-ט).

י. בתשעה באב חרב הבית בראשונה, דכתיב (מלכים ב-כה, ח): "ובחדש החמישי בשבעה לחדש היא שנת תשע עשרה למלך נבוכדנצר מלך בבל בא נבוכדנצר רב טבחים עמד לפני מלך בבל בירושלים וגו'. אי אפשר לומר 'בשבעה', שהרי כבר נאמר 'בעשור', ואי אפשר לומר 'בעשור' שהרי כבר נאמר 'בשבעה'. הא כיצד? בשבעה נכנסו עובדי כוכבים להיכל, ונטלו את העמודים ואת הים ואת המכונות,

וּמִשְׁפַּחַה מְדִינָה וּמְדִינָה עִיר וְעִיר";
הַסְמוּכִין לְכַרְךָ וְהִנְרָאִין עִמוֹ - גְּדוּן כְּכַרְךָ.

ב. הַיּוֹצֵאִין בְּשִׁירוֹת, וּמְפָרְשִׁין בְּסִפְיָנָה -
קוֹרִין בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר. חָל לֵהִיּוֹת בְּעָרֵב שֶׁבֶת
- מְקַפִּין מְקַדִּימִין לְיוֹם הַכְּנִיסָה. וְעִירוֹת
גְּדוּלוֹת קוֹרִין בּוֹ בְּיוֹם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין
מְקַפִּין קוֹדֵמִין לְעִירוֹת, אֶלֶּא אֵלוֹ וְאֵלוֹ
קוֹרָאִין בּוֹ בְּיוֹם. חָל לֵהִיּוֹת בְּשֶׁבֶת - כְּפָרִים
מְקַדִּימִין לְיוֹם הַכְּנִיסָה וְעִירוֹת גְּדוּלוֹת קוֹרִין
בְּעָרֵב שֶׁבֶת, וּמְקַפּוֹת חוֹמָה לְמַחֵר. רַבִּי
אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, הוֹאִיל וְנִדְחָו עִירוֹת
גְּדוּלוֹת מִמְּקוֹמָן - יִדְחוּ לְיוֹם הַכְּנִיסָה.

ג. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימִתִּי? בּוֹמֵן שֶׁהַשְּׂנִיִּים
כִּתְּקוּנָן וְיִשְׂרָאֵל שְׂרוּיִין עַל אֲדָמְתָן. אֲבָל
בּוֹמֵן הַזֶּה, הוֹאִיל וּמִסְתַּכְּלִין בָּהּ - אֵין קוֹרִין
אוֹתָהּ אֶלֶּא בּוֹמְנָה.

ד. מְקַרָּא מְגִלָּה, וְתַרוּמַת שְׁקָלִים - מְקַדִּימִין
וְלֹא מְאַחֲרִין. סֵעֲדַת פּוֹרִים וְרֹאשׁ חֲדָשׁ, סִפְק
מִלָּה וְזִמְן עֲצֵי כְּהֻנִּים, תְּשֻׁעָה בְּאֵב חֲגִיגָה
וְהַקְהָל - מְאַחֲרִין וְלֹא מְקַדִּימִין. אִף עַל פִּי
שְׁאֲמָרוֹ מְקַדִּימִין, גּוֹבִין בּוֹ בְּיוֹם, וְגוֹבִין
וּמְחַלְקִין בּוֹ בְּיוֹם, שְׂאִין עֵינֵיהֶם שֶׁל עֲנֵיִים
נִשּׁוּאוֹת אֶלֶּא לְיוֹם מְקַרָּא מְגִלָּה, שְׁנֹאֲמַר
(אֶסְתֵּר ט, כח): "וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים
וְנִעֲשִׂים"; אֲבָל לְקִים אֵת הַשְּׂמֵחָה בּוֹמְנָה.

ה. מְגַבַּת פּוֹרִים - לְפּוֹרִים, וּמְגַבַּת הָעִיר -
לְאוֹתָהּ הָעִיר. אֵין מְדַקְדְּקִין בְּמְגַבַּת פּוֹרִים,
אֲבָל לּוֹקְחִים אֵת הָעֲגָלִים וְשׁוֹחֲטִין וְאוֹכְלִין
אוֹתָן. וְהַמּוֹתֵר - אֵל יִפֵּל לְכִיס שֶׁל צְדָקָה.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְגַבַּת פּוֹרִים - לְפּוֹרִים,
וְאֵין הָעֵנִי רִשְׁאֵי לְקַח מִהֵן רְצוּעָה לְסַנְדְּלוֹ,
אֶלֶּא אִם כֵּן הִתְנַהֵן בְּמַעֲמַד אֲנָשֵׁי הָעִיר; דְּבָרֵי
רַבִּי יַעֲקֹב שְׂאֵמַר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר, וְרַבֵּן
שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מִקָּל.

ו. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הַנּוֹתֵן דִּינָר לְעֵנִי לְקַח
בְּהֵן פְּרוֹת - אֵל יִקַּח בְּהֵן כְּלִים. כְּלִים - אֵל
יִקַּח בְּהֵן פְּרוֹת, שִׁמְעֵבִיר עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל
הַבַּיִת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִשּׁוּם
רַבִּי מֵאִיר: הַנּוֹתֵן דִּינָר לְעֵנִי לְקַח בְּהֵן חֲלוּק
- אֵל יִקַּח בְּהֵן טְלִית. טְלִית - אֵל יִקַּח בְּהֵן

חֲלוּק, מִפְּנֵי שִׁמְעֵבִיר עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל בַּעַל
הַבַּיִת.

ז. קְרָאוּ אֵת הַמְּגִלָּה בְּאֶדְר הָרֵאשׁוֹן,
וְנִתְעַבְּרָה הַשְּׂנָה, קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְר הַשְּׂנִי,
שְׁכָל מִצּוֹת שְׂנוּהֲגוֹת בְּשְׂנֵי - נוֹהֲגוֹת
בְּרֵאשׁוֹן, חוּץ מִמְּקַרָּא מְגִלָּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקָּצֵב:
אֵין קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְר הַשְּׂנִי, שְׁכָל מִצּוֹת
שְׂנוּהֲגוֹת בְּשְׂנֵי - נוֹהֲגוֹת בְּרֵאשׁוֹן. רַבֵּן
שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי:
אִף קוֹרִין אוֹתָהּ בְּאֶדְר הַשְּׂנִי, שְׁכָל מִצּוֹת
שְׂנוּהֲגוֹת בְּשְׂנֵי - אֵין נוֹהֲגוֹת בְּרֵאשׁוֹן. וְשׁוּיָן
בְּהֶסֶפֶד וְתַעֲנִית שְׂאֶסּוּרִים בְּזָה וּבְזָה.

א, ח אֵין בֵּין יוֹם-טוֹב לְשֶׁבֶת אֶלֶּא אֲכַל נֶפֶשׁ
בְּלִבָּר. רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר אִף מְכִשְׂרֵי אֲכַל
נֶפֶשׁ. רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה הִיָּה עוֹשֶׂה שֶׁבֶת
כְּיוֹם הַכְּפּוּרִים לְתַשְׁלוּמִין; מָה שֶׁבֶת מִתְּחִיב
בְּנִפְשׁוֹ - פְּטוּר מִן הַתַּשְׁלוּמִין, אִף יוֹם
הַכְּפּוּרִים מִתְּחִיב בְּנִפְשׁוֹ, וּפְטוּר מִן
הַתַּשְׁלוּמִין. אֵין בֵּין שְׁלֹשָׁה תַעֲנִיּוֹת שְׁנִיּוֹת
לְשֶׁבַע אַחֲרוֹנוֹת, אֶלֶּא תְרוּעָה וְנִעְלִיל תְּנִיּוֹת
בְּלִבָּר. אֵין בֵּין מוֹדֵר הַנָּאָה מִחִבְרוֹ סֵתָם
לְמוֹדֵר הַיִּמְנוֹ מֵאֲכָל, אֶלֶּא דְרִיסַת הָרְגֵל
וְכִלִּים שְׂאִין עוֹשִׂין בְּהֵן אֲכַל נֶפֶשׁ.

ט. אֵין בֵּין נֹזֵר סֵתָם לְנֹזֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם,
שֶׁהַנֹּזֵר סֵתָם מְגַלַּח לְיוֹם אֶחָד וְשְׁלֹשִׁים, וְאִם
גִּלַּח בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים - לֹא יֵצֵא. נֹזֵר שְׁלֹשִׁים -
מְגַלַּח לְיוֹם שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד. וְאִם גִּלַּח בְּיוֹם
שְׁלֹשִׁים - לֹא יֵצֵא. וְזֶה וְזֶה מִצּוֹתָן לְגִלַּח
כְּיוֹם שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד. אֵין בֵּין דָּם הַמֵּת לְדָם
תְּפִיסָה, אֶלֶּא שְׂדֵם הַמֵּת נֹזֵר מְגַלַּח עָלָיו,
וְחִיבִין עַל טְמֵאָת מְקַדְּשׁ וּקְדָשׁוֹ. דָּם תְּפִיסָה
- אֵין נֹזֵר מְגַלַּח עָלָיו, וְאֵין חִיבִין עַל טְמֵאָת
מְקַדְּשׁ וּקְדָשׁוֹ.

י. אֵין בֵּין כּוֹזֵת מִן הַמֵּת לְמֵת, אֶלֶּא שְׂכּוּזֵת
מִן הַמֵּת פְּתַחוּ בְּטַפַּח. וְהַמֵּת פְּתַחוּ בְּאַרְבַּעַה
טַפְּחִים. אֵין בֵּין כּוֹזֵת מִן הַמֵּת לְעֶצֶם
כְּשִׁעוּרָה אֶלֶּא טְמֵאָת אֶהֱל בְּלִבָּר. אֵין בֵּין
אֶבֶר מִן הַמֵּת לְאֶבֶר מִן הַחַי, אֶלֶּא שְׂאֶבֶר מִן

המת - בְּשֵׁר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ טָמֵא. וְאָבָר מִן הַחַי - בְּשֵׁר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ טָהוֹר.

יא. אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה שלש אלא קרבן. אין בין זב לזבה, אלא שהזב טעון ביאת מים חיים, וזבה אין טעונה ביאת מים חיים. אין בין זבה לנדה אלא קרבן. אין בין קרבן זבה ליולדת אלא הבאת קרבן. אין בין נדה לשומרת יום כנגד יום, אלא ספירת שבועה בלבד.

יב. אין בין בית מסגר לבית המחלט, אלא שהבית המסגר מטמא מתוכו, והמחלט מתוכו ומאחוריו, זה וזה מטמא בביאה. אבנים שיש בהן נגע - מטמאות מאחוריהן. אין בין נדרים לנדבות אלא שהמקדיש נדרים לבדק הבית ואבדו - חייב באחריותן. וזה וזה מטמאין בביאה. נדבות - אין משלם אלא טובת הנאתו בלבד.

יג. אין בין במות יחיד לבמות צבור, אלא כל שנדר ונדב קרב בבמות יחיד, וכל שאין נדר ונדב קרב בכמת צבור. אין בין שילה לירושלים, אלא שבשילה בגין אבנים מלמטה ויריעות מלמעלה.

יד. אין בין כהן המשוח המשמש לכהן משוח שעבר, אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה. אין בין מרבה בבגדים משמש למרבה בגדים שעבר, אלא פר הבא על כל המצות. אין בין כהן משוח שעבר למרבה בבגדים שעבר, אלא פר הבא על כל המצות. אין בין כהן מרבה בבגדים משמש לכהן משוח שעבר, אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה. אין בין כהן משוח משמש לכהן מרבה בבגדים שעבר, אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה, ופר הבא על כל המצות.

מסכת מגלה פרק שני

א. הקורא את המגלה למפרע - לא יצא. וכן בהלל, וכן בקריאת שמע ובתפלה. הקורא את המגלה, וטעה, והשמיט בה פסוק אחד - לא יחזור ויקרא אותו הפסוק בפני עצמו,

אלא מתחיל מאותו הפסוק, וגומר עד סוף. וכן בהלל, וכן בקריאת שמע ובתפלה. נכנס לבית הכנסת ומצאן שקראו חציה, וגמר עמהן - לא יחזור ויקרא מראשה ועד אותו מקום, אלא מתחיל מראשה וגומר עד סוף. וכן בהלל וכן בקריאת שמע ובתפלה.

ב. קראה בלילה - לא יצא ידי חובתו. אמר רבי יוסי: מעשה בן רבי יוחנן בן נורי שקראה בצפורי בלילה. אמר לו: אין שעת הספנה ראיה. קראה על פה - לא יצא ידי חובתו. אמר רבי שמעון בן לקיש: מעשה בן רבי מאיר שהלך לאסיא לעבר את השנה בעסיא, ולא היה שם מגלה כתובה עברית, וכתבה מלבו, וקרא מתוכה. קראה - בין עומד בין יושב בין מטה, בין שהעמיד לה מתרגמן וכתבה מלבו, בין שברך לפניו ולא לאחריה, לאחריה ולא ברך לפניו, לא ברך לפניו ולא לאחריה - יצא. אמר רבי שמעון: מעשה ברבי מאיר שקראה בבית הכנסת בטבעין מישוב, והיו בני הכנסת יושבין, כיון שגמרה מקצתה - נתנה לאחר וברך עליה.

ג. קראה בלעז - הלעזות יוצאין ידי חובתן. קראה אשורית - שומעין ושאין שומעין יוצאין ידי חובתן. לעולם אין יוצאין ידי חובתן, עד שתהא כתובה אשורית, בלשון עברי על הספר, ובדיו.

ד. הכל חייבין בקריאת המגלה, כהנים לויים וישראלים, עבדים משחרין, חללים, נתינין, ממזרים, סריס אדם וסריס חמה, פצוע דכא וכרות שפכה - כלן חייבין. ומוציאין את הרבים ידי חובתן. אנדרוגינוס - מוציא את מינו ולא את שאינו מינו. טומטום - אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו. מי שחציו עבד וחציו בן חורין - אין מוציא, לא את מינו ולא את שאינו מינו. נשים ועבדים וקטנים - פטורין, ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן. אמר רבי יהודה: קטן הייתי, וקריתיה למעלה מרבי טרפון וקנים בלוד, וקלטני. אמר לו: אין מביאין ראיה מן הקטן. אמר רבי: קטן

לְדַבֵּר אַחַר. מִשְׁנַשְׁתַּקַּע שֵׁם הַבְּעָלִים מִהֵן - אֵין רִשְׁאֵי לְשִׁנּוּתָן לְדַבֵּר אַחַר. בְּנֵי הָעִיר שֶׁהֵלְכוּ לָעִיר אַחֲרָה, וּפְסָקוֹ עֲלֵיהֶן צְדָקָה - נוֹתְנִין לְעַנְיֵי אוֹתָהּ הָעִיר. וְכִשְׁהֵן בְּאֵין - מְבִיאִין אוֹתָהּ עִמָּהֶן. וְיַחֲדֵי שִׁפְסַק צְדָקָה בְּעִיר אַחֲרָת - תַּנְתֵּן לְעַנְיֵי אוֹתָהּ הָעִיר. הַפּוֹסֵק צְדָקָה - עַד שֶׁלֹּא זָכוּ בָּהּ הַפְּרָנְסִין - רִשְׁאֵי לְשִׁנּוּתָהּ לְדַבֵּר אַחַר. מִשְׁזָּכּוּ בָּהּ הַפְּרָנְסִין - אֵין רִשְׁאֵי לְשִׁנּוּתָהּ לְדַבֵּר אַחַר אֶלָּא מִדַּעְתָּן.

י. נִכְרֵי שֶׁהִקְדִּישׁ קוֹרָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְכָתוּב עֲלֶיהָ "לְשֵׁם" - בּוֹדְקִין אוֹתוֹ. אִם אָמַר "לְשֵׁם הַקֹּדֶשׁ נִדְרַתִּי" - גּוֹנְזִין אוֹתוֹ. וְאִם אָמַר: "לְשֵׁם בֵּית הַכְּנֶסֶת נִדְרַתִּי" - גּוֹרְדִין מִקּוּם הַשֵּׁם, וְגוֹנְזִין אוֹתוֹ וּמִשְׁתַּמְשִׁים בְּמוֹתֵר. כְּלֵי גְבוּהָ - עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמַּשׁ בָּהֶן גְבוּהָ - רִשְׁאֵי לְשִׁתְּמַשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט. מִשְׁנַשְׁתַּמַּשׁ בָּהֶן גְבוּהָ - אֵין רִשְׁאֵי לְשִׁתְּמַשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט. וְכֵלִים שֶׁנַּעֲשׂוּ מִתְּחִלָּתָן לְהַדְּיוּט - אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן לְגְבוּהָ. אֲכַנְיִם וְקוֹרוֹת שֶׁחֻצְבָן מִתְּחִלָּה לְהַדְּיוּט - אֵין בּוֹנִין אוֹתָן בְּחַר הַבֵּית. אֲבָנֵי הַיֵּכַל וְעִזְרוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ - אֵין לָהֶם פְּדִיּוֹן, וְטַעֲוִנֵין גְּנִיזָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק שֶׁלָּקַח בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל אֶלְכָּסָנְדְּרִיא שֶׁהֵיְתָה בִירוּשָׁלַיִם, וְהָיָה עוֹשֶׂה בָּהּ כָּל חֻצְצוֹ, לֹא אָסְרוּ אֶלָּא בְּזִמְנֵי שֵׁם הָרֵאשׁוֹן קְרוֹי עֲלָיו.

יא. בְּתֵי כְּנֶסֶיּוֹת - אֵין נוֹהֲגִין בָּהֶן קְלוֹת רֵאשׁ, לֹא יִכְנֶס לָהֶן: לֹא בַחֲמָה מִפְּנֵי הַחֲמָה, וּבַצִּינָה מִפְּנֵי הַצִּנָּה, וּבַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים, וְאֵין אוֹכְלִין בָּהֶן, וְאֵין שׁוֹתִין בָּהֶן, וְאֵין יֹשְׁנִין בָּהֶן, וְאֵין מְטִילִין בָּהֶן, וְאֵין נֹאֲוֹתִין בָּהֶן, אֲבָל קוֹרִין וְשׁוֹנִין וְדוֹרְשִׁין בָּהֶן. בְּהֶסְפֵּד שֶׁל רַבִּים - מִסְפִּיד בָּהֶן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בִּישׁוּבָן, אֲבָל בְּחֻרְבָנָן - מִנִּיחִין אוֹתָן, וּמַגְדִּילִין בָּהֶן עֲשָׂבִים מִפְּנֵי עֲגַמַת נַפְשׁ.

מִסְכַּת מַגְלָה פָּרָק שְׁלִישִׁי

ג,א רֵאשׁ חֲדָשׁ אָדָר שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת קוֹרִין פְּרִשְׁתׁ שְׁקָלִים, וּמִפְּטִירִין (מְלָכִים-ב)

הֵייתִי, וְקָרִיתִיהָ לְמַעְלָה מְרַבֵּי יְהוּדָה בְּאוּשָׁא, וְהָיוּ שֵׁם זִקְנִים וְלֹא אָמַר אַחַד מֵהֶן דְּבָר. אָמְרוּ לוֹ: אֵין מְבִיאִין רֵאָיָה מִן הַמַּתִּיר, מִכָּאֵן וְאֵילָף הִנְהִיגוּ, שֶׁיְהוּ קִטְנִים קוֹרִין אוֹתָהּ לְרַבִּים.

ה. מִצְוֹת מַגְלָה - מִתְּחִלָּתָהּ וְעַד סוּפָּה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִ"אִישׁ יְהוּדִי". רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִ"אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה". רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי אוֹמֵר: מִ"בְּלִילָה הַהוּא", אֲבָל הַכֹּל מוֹדִים מִצְוֹתָהּ שֶׁתְּהֵא כְּתוּבָה בְּלָה.

ו. כָּל יוֹם הֵנָּף אָסוּר בְּחֲדָשׁ, כָּל יוֹם הַשְּׁבִיעִי חַיִּב בְּסַפָּה, וְכָל יוֹם הַשְּׁבִיעִי כָּשֵׁר לְלוּלָב, כָּל יוֹם הַשְּׁמִינִי כָּשֵׁר לְמִילָה, וְכָל הַלֵּילָה כָּשֵׁר לְקִצִּירַת הָעֵמֶר, וְלִהְקַטִּיר חֲלָבִים וְאִיבָרִים. זֶה הַכֹּלֵל: דְּבָר שֶׁמִּצְוֹתָיו בְּיוֹם - כָּשֵׁר כָּל הַיּוֹם. וְדָבָר שֶׁמִּצְוֹתָיו בְּלֵילָה - כָּשֵׁר כָּל הַלֵּילָה, וְאֵין חַיִּבִין עֲלֵיהֶן מִשׁוּם נוֹתֵר, וְאֵין מִחֻשְׁבָּה פּוֹסְלָת בָּהֶן מִשׁוּם פְּגוּל, עַד שֶׁיַּעֲלֶה עֲמוּד הַשַּׁחַר.

ז. רַבִּי מְנַחֵם בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּנֵי הָעִיר שֶׁמְכָרוּ רְחוּבָה שֶׁל עִיר - לּוֹקַחֲחִין בְּדַמְיוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת. וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים: הִרְחוּב, אֵין כּוּ מִשׁוּם קִדְשָׁה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵי שֶׁלֹּא הִתְנוּ עִמָּהֶן פְּרָנְסֵי אוֹתָהּ הָעִיר, אֲבָל אִם הִתְנוּ עִמָּהֶן פְּרָנְסֵי אוֹתָהּ הָעִיר - רִשְׁאֵין לְשִׁנּוּתָהּ לְכָל דְּבָר שֶׁיִּרְצוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל טְרַסְיִים שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַיִם, שֶׁמְכָרוּהָ לְרַבִּי אֶלְיָעָזָר, וְעָשָׂה בָּהּ כָּל צְרָכָיו.

ח. הָעוֹשֶׂה תְּכָה וּמִטְּפַחוֹת לְסַפֵּר, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמַּשׁ בָּהֶן גְבוּהָ - רִשְׁאֵי לְשִׁתְּמַשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט, וּמִשְׁנַשְׁתַּמַּשׁ בָּהֶן גְבוּהָ - אֵין רִשְׁאֵי לְשִׁתְּמַשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט. וְכֵלִים שֶׁנַּעֲשׂוּ מִשְׁתַּמַּשׁ גְבוּהָ - אֵל יִשְׁתַּמַּשׁ בָּהֶן הַדְּיוּט. אֲבָל מִשְׁאֵיל אָדָם מִטְּפַחְתּוֹ לְסַפֵּר, וְחוֹזֵר וְלוֹקַחְהּ מִמֶּנּוּ. מִטְּפַחַת סְפָרִים - מִשְׁנִין אוֹתָם מִסְפָּרִים לְסְפָרִים, אֲבָל לֹא לְדְבָרִים אַחֲרִים.

ט. הָעוֹשֶׂה מְנוּרָה וְנֵר לְבֵית הַכְּנֶסֶת, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּקַּע שֵׁם הַבְּעָלִים מֵהֵן - רִשְׁאֵין לְשִׁנּוּתָן

לחדש השביעי הזה חג הסכות וגו', בשני (במדבר כט): "ביום השני בשלישי ביום השלישי" וכו', יום טוב האחרון של חג, קורין כל הבכור מצות וחקים ובכור.

ד. בראש חדש של חנכה קורין (במדבר כח): "ובראשי חדשיכם", מקום שמפסיקין בשבת שחרית - שם קורין במנחה, במנחה - שם קורין בשני. בשני - שם קורין בחמישי. בחמישי - שם קורין לשבת הבאה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מקום שמפסיקין בשבת שחרית - שם קורין במנחה. ובשני ובחמישי ולשבת הבאה.

ג. ביום טוב - חמשה, ביום הכפורים - ששה, בשבת - שבעה; אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן; דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבה אומר: ביום טוב - חמשה. ביום הכפורים - שבעה. ובשבת - ששה. אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן. הכל עולין למנין שבעה, אפלו קטן, ואפילו אשה. אבל אמרו חכמים: אשה לא תקרא בתורה מפני כבוד הצבור.

ו. בית הכנסת שאין להם מי שיקרא, אלא אחד עומד וקורא ויושב, אפלו שבעה פעמים. בית הכנסת של לעזוזות, אם יש להם מי שיקרא עברית - פוחתין עברית, וחותמין. אם יש להם אחר - מי שיקרא הוא קורא.

ז. אין עושין מעמד ומושב פחות משבעה פעמים, ואין אומרים ברכת אבלים פחות מעשרה. ואין מעמד פחות מעשרה, ואין אבלים מן המניין. אין אומרים ברכת חתנים פחות מעשרה, וחתנים מן המניין. אומרים ברכת חתנים, בין בסעודת ארוסין, בין בסעודת נשואין, בין בחול בין בשבת. רבי יהודה אומר: אם באו פנים חדשות - אומרים ברכת חתנים. ואם לאו - אין אומרים ברכת חתנים.

ח. אימתי מסייעין על החדש? - לאור עבורו. כיצד? חל להיות ערב שבת ושבת - מסייעין עליו למוצאי שבת. אמר רבי אלעזר ברבי

(יב) פרשת שקלים שביהודע הבהן. איזו היא שבת ראשונה? כל שראש חדש אדר חל להיות בתוכה, אפלו בערב שבת. בשניה "זכור". ומפטירין (שמואל א טו): "כה אמר ה' צבאות פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל". איזו היא שבת שניה? כל שחל פורים להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת. בשלישית - פרה אדמה, ומפטירין (יחזקאל לו): "וורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם". איזו היא שבת שלישית? כל שסמכה לפורים מאחריו. רביעית - "החדש הזה לכם ראש חדשים", ומפטירין (יחזקאל מה): "כה אמר ה' בראשון באחד לחדש", איזו היא שבת רביעית? כל שחל ראש חדש ניסן חל להיות בתוכה, ואפלו בערב שבת.

ב. היתה פרשת שקלים סמוכה לאדר הראשון, בין מלפניה בין מלאחריה - קורין אותה וחוזרין וכופלין אותה. וכן בשניה, וכן בשלישית, וכן ברביעית, וכן בפורים, וואלים הלכות פסח בפסח, והלכות עצרת בעצרת. הלכות חג בחג. בבית הועד וואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום. רבן שמעון בן גמליאל אומר: שתי שבתות.

ג. יום טוב ראשון של פסח, קורין בפרשת המועדות, ומפטירין בפסח גלגל. ושאר כל ימות הפסח - מלקט וקורא מענינו של פסח, יום טוב אחרון של פסח - קורין "ויהי בשלח", ומפטירין "וידבר דוד". בעצרת קורין (דברים טו): "שבעה שבועות", ומפטירין בחבקוק. אחרים אומרים: "בחדש השלישי". בראש השנה (ויקרא כג): "דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש" וגו'. ויש אומרים (בראשית כא): "וה' פקד את שרה". ביום הכפורים קורין "אחרי מות", ומפטירין (במדבר כט): "בעשור", שבחמש הפקודים, יום טוב הראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים. ושאר כל ימות החג בקרבנות החג, בחמשה עשר יום

יא. מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה. אין מדלגין מנביא לנביא, ובנביא של שנים עשר - מדלג, ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחלתו.

יב. גוללין ספר תורה במטפחות חמשין, וחמשין במטפחות נביאים וכתובים. אבל לא נביאים וכתובים במטפחות חמשין, ולא חמשין במטפחות ספר תורה. מניחין תורה על גבי תורה, ותורה על גבי חמשין. תורה וחמשין על גבי נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובים על גבי חמשין, ולא חמשים על גבי תורה.

יג. אחד קורא בתורה ואחד מתרגם, לא יהא אחד קורא ושנים מתרגמין, ולא שנים קורין ואחד מתרגם, ולא שנים קורין ושנים מתרגמין. אחד קורא בנביא ואחד מתרגם. אחד קורא ושנים מתרגמין, אבל לא שנים קורין ואחד מתרגם, ולא שנים קורין ושנים מתרגמין. אחד קורא מגלה ואחד מתרגם. אחד קורא ושנים מתרגמין. שנים קורין ואחד מתרגם. שנים קורין ושנים מתרגמין. קטן מתרגם על ידי גדול, אבל אין כבוד שיתרגם גדול על ידי קטן, שנאמר (שמות ז, א): "ואהרן אחיך יהיה נביאך", חזן הכנסת לא יקרא עד שיאמרו לו אחרים. וכן ראש בית הכנסת - לא יקרא עד שיאמרו לו אחרים, שאין אדם מבזבז לעצמו, חזן הכנסת העומד לקרות - אחד עומד ומחזן לו עד שעה שיקרא.

יד. כיצד היו זקנים יושבין? פניהם כלפי העם ואחוריהן כלפי קדש, כשמניחין את התבה - פניהם כלפי העם, ואחוריהם כלפי קדש, כשהכהנים נושאים כפיהם - פניהם כלפי העם ואחוריהן כלפי קדש, חזן הכנסת פניו כלפי קדש, וכל העם פניהם כלפי קדש, שנאמר (ויקרא ח, ד): "ותקהל העדה אל פתח אהל מועד". אין פותחין פתחי בתי כנסיות אלא למזרח, שכן מצינו בהיכל

צדוק: כך היו חבורות שבירושלים נוהגין, אלו לבית המשטה ואלו לבית האבל, אלו לסעודת ארוסין ואלו לסעודת נשואין, אלו לשבוע הבן ואלו ללקוט עצמות. שבוע הבן ולקוט עצמות - שבוע הבן קודם ללקוט עצמות. בית המשטה ובית האבל - בית המשטה קודם לבית האבל. רבי ישמעאל היה מקדים בית האבל לכלם, שנאמר (קהלת ז, ב): "טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית המשטה". רבי מאיר אומר משום רבי עקיבה: מה תלמוד לומר (שם): "והחי יתן אל לבו?" - עבד דיעבדון לך, לניה דיליוון לך, ספד דיספדונך קבר דיקברונך!

ט. אין קורין בתורה פחות משלשה פסוקין בכרך אחד, אם היתה פרשה של ארבע ושל חמשה - הרי זה קורא את כלה. היתה פרשה של חמשה וקרא שלשה, והניח את השנים, העומד אחריו לקרא - קורא אותן. שנים ועוד שלשה בפרשה אחת, אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה - הרי זה קורא את כלה. אין מפטירין בנביא פחות משלשה פסוקים בכרך אחד. אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה פסוקין - הרי זה קורא את כלה. המקצר - הרי זה משבח. ואם היו שלשתן שלש פרשיות, כגון (ישעיה נב, ג-ה): "כי כה אמר ה' חנם נמכרתם... כי כה אמר אדני אלהים מצרים ירד עמי בראשנה... ועתה מה לי פה נאם ה'" - קורא אחד אחד.

י. אין משירין בסוף הספר, אלא כדי שיקראו שבעה, שיר כדי שיקראו ששה - קורא אותן ששה, ועוד שבעה בחמש אחר. אין משירין בסוף התורה, אלא כדי שיקראו שבעה. שיר כדי שיקראו ששה וקראו אותן ששה - חוזר הענין הראשון וקורא אותן שבעה.

¹ געשה שניששו לך, לנה שילוו אותך, ספוד שיקפדו אותך.

יח. התולה מזוּתוּ בְּתוֹךְ פְּתוּחַ - סִפְנָה וְאֵין בְּהַ מַצְוָה, נִתְּנָה בְּמִקְל וְתִלְאָה אַחַר הַדְּלֵת - סִפְנָה וְאֵין בְּהַ מַצְוָה. שֶׁל בֵּית מוֹנְבֹד הַמְּלֶךְ הָיוּ עוֹשִׂין כֵּן בְּפוּנְדָקָאוֹת.

יט. יש נקראין ומתרגמין, נקראין ולא מתרגמין, לא נקראין ולא מתרגמין. מעשה בראשית - נקרא ומתרגם, מעשה לוט ושתי בנותיו - נקרא ומתרגם. מעשה יהודה ותמר - נקרא ומתרגם, מעשה עגל ראשון - נקרא ומתרגם. הקללות שבתורה - נקראין ומתרגמין, לא יחא אחד מתחיל ואחד גומר, אלא המתחיל - הוא גומר את כלן. אזהרות ועונשין שבתורה - נקראין ומתרגמין. מעשה אמנון ותמר - נקרא ומתרגם. מעשה אבשלום בפלגשי אביו - נקרא ומתרגם. מעשה פלגש בגבעה, נקרא ומתרגם (יחזקאל טז, ב): "הודע את ירושלים" - נקרא ומתרגם. ומעשה באחד שהיה קורא לפני רבי אליעזר "הודע את ירושלים", ומתרגם. אמר לו: 'צא והודיע תועבותיה של ארץ!' והמרקבה - קורין אותה לרבים. מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם, ומעשה ברבי חנינא בן גמליאל שהיה בכבול, והיה קורא החזן (בראשית לה, כב): "וילך ראובן וישכב את בלהה" וגו' ויהיו בני יעקב שנים עשר" ואמר למתרגם: 'אל תתרגם אלא אחרוני!' ושבתוהו חכמים. מעשה עגל השני נקרא ולא מתרגם, אלו הן מעשה עגל השני: מן "ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה" (שמות לב, כא) עד "וירא משה את העם כי פרוע הוא" וגו' (שם שם, כה). ועוד כתוב אחר (שם שם, לה): "ויגף ה' את העם" וגו'; מכאן אמר רבי שמעון בן אלעזר: אין אדם רשאי להשיב על הקלקלה, שמתשובה שהשיב אהרן למשה פקרו האפיקורסים. ברכת כהנים - נקראין ולא מתרגמין. מעשה דוד ואמנון - נקרא ולא מתרגם, והסופר מלמד כדרבו.

כ. כל המקראות הכתובות לגנאי - קורין אותן לשבח, כגון (דברים כח, ל): "אשה תארש ואיש אחר ישגלנה"; כל מקום

שהיה פתוח למזרח, שנאמר (במדבר ג, לח): "והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה"; אין בונין אותו אלא בגובהה של עיר, שנאמר (משלי א, כא): "בראש המיות תקרא".

טו. איזו היא קימה שאמרה תורה (ויקרא יט, לב): "מפני שיבה תקום"? עומד מפניו בתוך ארבע אמות שלו. איזה הוא הדור שאמרה תורה (שם): "והדרת פני זקן"? לא עומד במקומו, ולא מדבר במקומו, ולא סותר את דבריו, נוהג בו מורא ויראה במשא ומתן, ובכניסה וביציאה, והן קודמין לכל אדם, שנאמר (דברים א, טו): "ואתן אותם ראשים עליכם". היצא למלחמת הרשות - חופר ויושב חופר ומכסה, שנאמר (דברים כג, יד): "והחפתה בה ושבת" וגו'. המסיף את רגליו - פניו כלפי העם. המטיל את המים - אחוריו כלפי קדש. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? מן הצופין ולפנים, אבל מן הצופין ולחזן אין צריך.

טז. הפורס על שמע, והמברך על המצות, ועל הפרות - הרי זה לא יענה אחר עצמו 'אמן'. אם ענה - הרי זה דרך בורות, אין עונין אמן, לא יתומה ולא קטופה. בן עזאי אומר: העונה אמן יתומה - יהיו בניו יתומים. קטופה - יתקטפו ימיו. ארפה - יאריך ימים ושנים.

יז. פוחח, פורס על שמע ומתרגם. רבן שמעון בן גמליאל אומר: יהא זהיר בעצמו שלא יתגלה. סומא, פורס על שמע ומתרגם. רבי יהודה אומר: כל שלא ראה מאורות מימיו - לא יפרס על שמע. אמרו לו: הרבה דרשו במרפכה ולא ראו אותה מעולם. כהן שיש בו מום בפניו בקדו וברגליו - הרי זה לא ישא את כפיו, מפני שהעם מסתכלין בו. ואם היה חבר עיר - הרי זה מתר. הרי שהיה מצטף במעפרת ובלפידים, אין כבוד שיקרא ויתרגם ויעבר לפני התכה וישא את כפיו.

על הנמוך שבה ומשקה, מרביצין שדה בית השלחין במועד.

ב. אלו הן עגיות: בדידין² שבבעקרי הזיתים, ושבבעקרי אילנות - מתריין. וממשמשין בקנים. דבר האבד עושין אותו במועד, דבר שאינו אבד - אין עושין אותו במועד, מוכר אדם עגתו של מים לנכרי, ומחליף עמו משבת למוצאי שבת ואינו חושש.

ג. אין חופרין בורות שיחין ומערות במועד, אבל מחנכין ומתקנין אותן. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה במועד, ודברי חכמים בשביעית. כיצד כדרכו? חופר בגומא ותולה בה מצודה. כיצד שלא כדרכו? תוחב בשפוד ומכה בקרדם ומרדד אדמה תחתיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כשאמרו משדה לבן שלא כדרכו, לא אמרו אלא בשדה לבן הסמוכה לעיר, אבל בשדה לבן הסמוכה לשדה אילן, אפלו כדרכו - שמא יצאו משדה לבן, ויחריבו את האילנות. צדין את האישות, ואת העכברים משדה לבן, ומשדה האילן כדרכו, ומחריבין חורי הנמלים. כיצד מחריבין? רבי שמעון בר יוחאי אומר: מביא עפר מחורו של זה ונותן לחורו של זה, והן חונקין זה את זה. מרביצין מים על גבי פשתן מפני עקרב. ונחיל של דבורים שברח - מחזירין אותן למקומו.

ד. מי שהיה פתול גוחה לרשות הרבים - סותרו ובונה אותו, מפני סכנת נפשות. חומת העיר שנפרצה - גודרין אותה. גדריה ונפרצה - אין גודרין אותה. אם הייתה סמוכה לספר - סותרה ובונה כדרכו.

ה. רבי מאיר אומר: רואין את הנגעים להקל ולא להחמיר; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: לא להקל ולא להחמיר, שאם אתה אומר נזקק לו להקל - נזקק לו אף להחמיר. אמר רבי: נראין דברי רבי מאיר במסגר, ודברי רבי יוסי במחלט. איזה הוא חנוף

שכתוב 'ישגלנה' קורין אותו 'ישכבנה', כגון (דברים כח, כז): 'בשחין מצרים ובעפלים' כל מקום שכתוב 'בעפלים' קורין אותו 'בטחרים', וכגון (מלכים ב ו, כה): 'ורבע הקב דביונים בחמשה כסף'; (ישעיה לו, יב): 'לאכל את צואתם ולשתות את מימי רגליהם'; (מלכים ב י, כז): 'וישמהו למחראות - למוצאות'. רבי יהושע בן קרחה אומר: 'וישמהו למחראות' קורין אותו ככתבו, מפני שהוא גנאי.

כא. כתב הנכתב ליחיד - אין מכנין אותה לרבים, לרבים - אין מכנין אותה ליחיד. רבי יהודה אומר: המתרגם פסוק כצורתו - הרי זה בדאי, והמוסיף - הרי זה מגדף. תרגמן העומד לפני חכם - אינו רשאי לא לפחות ולא להוסיף ולא לשנות, אלא אם כן יהיה אביו או רבו.

מסכת מועד קטן פרק ראשון

א. מעיין היוצא בתחלה, משקין ממנו אפלו שדה בית הבעל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אין משקין ממנו אלא שדה בית השלחין שחרבה. רבי אלעזר בן עזריה אומר: לא כך ולא כך, יתר על כן אמר רבי יהודה: לא יפנה אדם אמת המים, וישקה לגנתו ולחרבתו בחולו של מועד. אין ממלאין ומשקין בקילון, ואפלו מן הברכה שנתמלאת בקילון, אבל ברכה שנוטפת משדה בית השלחין זו - מתר להשקות ממנה שדה בית השלחין אחרת. רבי שמעון בן מנסיא אומר: שתי ערוגות זו למעלה מזו - לא ידלה מן התחתונה וישקה לעליונה, אבל משקה הוא מן העליונה לתחתונה, יתר על כן אמר רבי אלעזר בן רבי שמעון: אפלו ערוגה אחת, חצייה נמוך וחצייה גבוהה - לא ידלה ממקום נמוך שבה ומשקה למקום גבוה שבה. אבל מזלף הוא מן הגבוה שבה

² גומות עגולות ככוב האילן ומים בתוכן.

שְׁאָסוּר לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס - כִּף אָסוּר לְטוֹל צְפָרְנַיִם; דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. וְרַבֵּי יוֹסִי מִתִּיר. וְכֵן הָיָה רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַבָּאִין מִחוּף הַיָּם וּמִמְדִּינַת הַיָּם - אָסוּרִין לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס. וְחֻכְמַיִם מִתִּירִין. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה, בְּזִמְנָא שְׂלָא נָטַל רְשׁוּת, וְדְבָרֵי חֻכְמַיִם, בְּזִמְנָא שְׂנַטַּל רְשׁוּת.

ג. אֵין כּוֹתְבִין שְׂטָרֵי אַרְיִסוֹת וְקַבְלָנוֹת בְּמוֹעֵד. רַבֵּי יְהוּדָה מִתִּיר, שְׂמָא יְקַדְּמֵנוּ אַחַר. כּוֹתֵב אָדָם חֻשְׁבוֹנוֹתָיו בְּמוֹעֵד, וּמִחֻשָּׁב אָדָם יְצִיאוֹתָיו בְּמוֹעֵד, וּמִקַּבְלִין קַבְלוֹת בְּמוֹעֵד לְמוֹצָאֵי מוֹעֵד, וּבִלְבָד שְׂלָא יִשְׁקַל וְשְׂלָא יִמְנָה, וְשְׂלָא יִמְדוּד כְּדָרְךָ שְׁעוֹשָׂה בְּחוּל.

ד. הַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ שְׁנֵי יָמִים קִדְּם הַרְגֵּל - מוֹנֵה חֻמְשָׁה יָמִים אַחַר הַרְגֵּל. וְרַבִּים מִתְּעַסְקִין בּוֹ, וּמְלֹאכְתּוֹ נֶעֱשִׂית עַל יְדֵי אַחֲרִים. וְעַבְדֵּי וְשִׁפְחוֹתָיו עוֹשִׂין בְּצַנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאִין רַבִּים מִתְּעַסְקִין עִמּוֹ, שְׂכָבֵר נִתְעַסְקוּ בּוֹ בְּרַגְלָא. כְּלָלוֹ שֶׁל דְּבָר: כֹּל שֶׁהוּא מְשׁוּם אַבְל - רַגְלָא מִפְּסִיקוֹ, וְכֹל שֶׁהוּא מְשׁוּם עַסְקֵי רַבִּים - אֵין רַגְלָא מִפְּסִיקוֹ. קָבְרוּ שְׂלִישָׁה יָמִים בְּסוֹף הַרְגֵּל - מוֹנֵה שְׁבַעָה אַחַר הַרְגֵּל. אַרְבָּעָה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים - רַבִּים מִתְּעַסְקִין בּוֹ. שְׂלִישָׁה יָמִים הָאַחֲרוֹנִים - אֵין רַבִּים מִתְּעַסְקִין בּוֹ, שְׂכָבֵר נִתְעַסְקוּ בּוֹ בְּרַגְלָא, וְרַגְלָא עוֹלָה לוֹ.

ה. שְׁבַעָה יָמִים קִדְּם הַרְגֵּל מְסַפֵּר בְּעָרֵב הַרְגֵּל. אִם לֹא סַפֵּר בְּעָרֵב הַרְגֵּל - אָסוּר לְסַפֵּר עַד שִׁיעֲבֵרוּ עָלָיו שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִף עַל פִּי שְׂאִין הַרְגֵּל עוֹלָה לְסַפִּירַת שְׁבַעָה - עוֹלָה לְסַפִּירַת שְׁלֹשִׁים יוֹם. סִיּוּם כְּפִית הַמָּטָה שְׂלִישָׁה יָמִים קִדְּם הַרְגֵּל - אֵין צְרִיךְ לְכַפּוֹתָהּ אַחַר הַרְגֵּל; דְּבָרֵי רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אֶפְלוֹ יוֹם אֶחָד, וְאֶפְלוֹ שְׁעָה אַחַת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן: הֵן הֵן דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי, הֵן הֵן דְּבָרֵי בֵּית הַלֵּל, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׂלִישָׁה יָמִים. וּבֵית הַלֵּל

הַקְּבָרוֹת? מֵאָרִיךְ בָּהּ וּמִרְחִיב בָּהּ. אֵיזוֹ הִיא נִבְרַכְתָּ? זוֹ הִיא בְּקִיעַ 3, מוֹדָה רַבֵּי יְהוּדָה: בְּסִיד שִׁיכּוֹל לְגוֹמְרָה, שְׁמַדִּין אוֹתָהּ בְּמוֹעֵד.

ו. אֵין מְקַדְּשִׁין נְשִׁים בְּמוֹעֵד. רַבֵּי יְהוּדָה מִתִּיר, שְׂמָא יְקַדְּמֵנוּ אַחַר בְּרַחֲמִים. מְמַאֲנִין, וּמְגַרְשִׁין, וְחוֹלְצִין, וּמִיבְמִין בְּמוֹעֵד.

ז. מְלַקֵּט אָדָם עֲצִים וְעֵשֶׂבִים, בֵּין מִתּוֹךְ שְׁלוֹ בֵּין מִתּוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וּבִלְבָד שְׂלָא יַעֲשֶׂה אוֹמֵן. וְטוֹחֲנִין בְּמוֹעֵד לְצַרְף הַמוֹעֵד. דְּבָר הָאֶבֶד - עוֹשִׂין אוֹתוֹ בְּמוֹעֵד. דְּבָר שְׂאִין אֶבֶד - אֵין עוֹשִׂין אוֹתָהּ בְּמוֹעֵד. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּתֵלוּשׁ, אַבְל בְּמַחְבֵּר - אִף דְּבָר הָאֶבֶד - אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ בְּמוֹעֵד. אִם אֵין לוֹ מָה יֵאכַל - קוֹצֵר וּמַעְמֵר, זוֹרָה וּבוֹרֵר, וְטוֹחֵן, וּבִלְבָד שְׂלָא יְדוּשׁ בְּפִרוֹת.

ח. לּוֹקָחִים מִן הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים שְׂדוֹת בְּתִים וְכַרְמִים, בְּהֵמָה וְעַבְדִּים וְשִׁפְחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַצִּיל מִיָּדָם, וְכוֹתֵב וּמַעֲלָה בְּעַרְכָּאִין בְּשִׁבְתָּ, וְאִם הָיָה כַּהֵן - מְטַמֵּא לָהֶם וְיוֹצֵא לְדוֹן עֲלֵיהֶם בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, וְכֹשֶׁם שְׂמַטְמַא בְּחוּצָה לְאֶרֶץ - כִּף מְטַמֵּא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, וּמְטַמֵּא לְלַמַּד תּוֹרָה וְלִשָּׂא אִשָּׁה. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ שֶׁם מְמִי לְלַמַּד - הָרִי זֶה לֹא יִטְמָא. וְאִם לֹא - הָרִי זֶה מְטַמֵּא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם יֵשׁ שֶׁם מְמִי לְלַמַּד - הָרִי זֶה מְטַמֵּא, שְׂאִין מְכַל אָדָם זוֹכֵה לְלַמַּד אֶלָּא מִמִּי שְׂזוֹכֵה לוֹ.

מִסְכַּת מוֹעֵד קֵטָן פֶּרֶק שְׁנֵי

א. כֹּל אֱלוֹ שְׂאָמְרוֹ: 'מְגַלְחִין בְּמוֹעֵד' - מִתֵּר לְסַפֵּר בְּמוֹעֵד. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁל אַבְל, אִף עַל פִּי שֶׁהִתִּירוּ לוֹ לְסַפֵּר - לֹא הִתִּירוּ לְסַפֵּר בְּרְשׁוּת הַרְבִּים, אַבְל מְסַפֵּר הוּא בְּצַנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ.

ב. כֹּל אֱלוֹ שְׂאָמְרוֹ 'מְכַבְּסִין בְּמוֹעֵד' - מִתֵּר לְכַבֵּס. בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁל אַבְל, אִף עַל פִּי שֶׁהִתִּירוּ לוֹ לְכַבֵּס - לֹא יוֹלִיךְ כְּלָיו לְכוֹבֵס, אַבְל מְכַבֵּס הוּא בְּצַנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּשֵׁם

³ בְּרַכָּה גְּדוּלָה עֲשׂוּיָה בְּהַצֵּר שִׁיבְנֵי הַפִּיּוּם לְחוּבּוֹ.

לָהֶם: "מִתְרִין אַתֶּם", אֲלֵא עֲמַד וְהִלֵּךְ לוֹ. רוֹחֲצִין שְׁנֵי אַחִים כְּאַחַד, וְאֵין רוֹחֲצִין שְׁנֵי אַחִים בְּכַבּוּל⁶. מַעֲשֶׂה בִּיהוּדָה וְהִלֵּל בְּנֵי שֵׁל רִבְּן גַּמְלִיאֵל, שְׁנִכְנְסוּ לְרַחֵץ בְּכַבּוּל, אָמְרוּ לָהֶם: לֹא הֵינּוּ נוֹהֲגִין לִהְיוֹת רוֹחֲצִין שְׁנֵי אַחִין כְּאַחַד בְּכַבּוּל! וְלֹא רָצוּ לוֹמַר לָהֶם: "מִתְרִין אַתֶּם", אֲלֵא נִכְנְסוּ וּרְחֲצוּ זֶה אַחֵר זֶה. יוֹצְאֵין בְּקוֹרְדִיקְסִין⁷ בַּשַּׁבָּת, וְאֵין יוֹצְאֵין בְּקוֹרְדִיקְסִין בַּשַּׁבָּת בְּבִירֵי⁸. וּמַעֲשֶׂה בִּיהוּדָה וְהִלֵּל, בְּנֵי שֵׁל רִבְּן גַּמְלִיאֵל, שֶׁהֵיוּ יוֹצְאֵין בְּקוֹרְדִיקְסִין בַּשַּׁבָּת, וְלֹא שֵׁל זֶהָב בַּשַּׁבָּת בְּבִירֵי, אָמְרוּ לָהֶם: לֹא הֵיוּ נוֹהֲגִין כֵּן לִהְיוֹת יוֹצְאֵין בְּקוֹרְדִיקְסִין שֵׁל זֶהָב בַּשַּׁבָּת! לֹא רָצוּ לוֹמַר לָהֶם: 'מִתְרִין אַתֶּם'! אֲלֵא שְׁלַחוּם בֵּיד עַבְדֵיהֶם.

ט. חֲכָם שָׁמַת - הַכֵּל קְרוּבִיו, הַכֵּל קוֹרְעִין, הַכֵּל חוֹלְצִין, וְהַכֵּל סוֹפְדִין עֲלָיו, וְהַכֵּל מְבַרֵין עֲלָיו - אֲפִלוּ בְּרַחוּבָה שֵׁל עֵיר. אֵין מוֹלִיכִין חֲלִילִין לְבֵית הָאָבֶל, וְלֹא לְבֵית הַמִּשְׁטָה, וְלְבֵית הַשְּׁמִחָה, אֲלֵא בְּמִקּוֹם שְׁנִהְגוּ. אֵיזְהוּ הַסֵּפֶד? זֶה שֶׁעַל הַלֵּב, שְׁנִאָמַר (יִשְׁעִיָּה לֵב, יב): "עַל שְׂדֵים סִפְדִים"; טְפוּחַ - בְּיָדִים. קִילוּס - זֶה פְּשוּט זְרוּעוֹת.

מִסְכַּת חֲגִיגָה פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. הַטָּמֵא, פְּטוּר מִן הַרְאִיָּה שְׁנִאָמַר (דְּבָרִים יב, ה-1): "וְכֹאֵת שְׁמָה וְהִבַּאתֶם שְׁמָה" - בְּרֵאיוֹ לְכַנֵּס לְעֲזָרָה, יָצָא טָמֵא שְׂאֵין רְאוּי לְכַנֵּס לְעֲזָרָה.

ב. יוֹחֲנָן בֶּן דֵּהֲבַאי אוֹמַר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה: אִף הַסּוּמָא אַחַת מַעֲיִנוֹ - פְּטוּר בְּרֵאִיָּה, שְׁנִאָמַר: "יִרְאָה". הַשֵּׁיב רַבִּי תַחַת בֵּית הַלֵּל, לְדַבְרֵי בֵּית שְׁמַאי (שְׁמוּאֵל-א, א, כב): "וְיִחַנְהָ לֹא עֲלֶתָה כִּי אִמְרָה לְאִישָׁה עַד יִגְמַל הַנַּעֲרָ" וגו'.

אוֹמְרִים: יוֹם אֶחָד בְּעֶרֶב שַׁבַּת זוֹקֵף אֵת מִטָּתוֹ. וּבְמוֹצָאי שַׁבַּת כּוֹפֶה, אֲפִלוּ לֹא נִשְׁתִּיר לוֹ אֲלֵא יוֹם אֶחָד בְּלִבְדוּ. אֵין אָבֶל רִשְׁאֵי לְהִתְאַבֵּל בְּתוֹךְ הַמוֹעֵד, אָבֶל נוֹהֵג בְּצַנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ.

ו. שוֹתִין מִי זְבֻלִים, וּמִי דְקָלִים, וְכוּס עֶקְרִין בְּמוֹעֵד, שְׁבָרָאשׁוּנָה הֵיוּ אוֹמְרִים: אֵין שוֹתִין מִי זְבֻלִין, וּמִי דְקָלִין, וְכוּס שֵׁל עֶקְרִין בְּמוֹעֵד, עַד שֶׁבָּא רַבִּי עֶקִיבָא וְלָמַד, שְׁשׁוֹתִין מִי זְבֻלִין וּמִי דְקָלִין וְכוּס עֶקְרִין בְּמוֹעֵד. מְקִיזִין דָּם לְבַהֲמָה, לְחִיָּה, וְלְעוֹפּוֹת, וְאֵין מוֹנְעִין רְפוּאָה מִן הַבַּהֲמָה בְּמוֹעֵד. בַּהֲמָה שְׁתַּבְּעָה זָכָר - אֵין מְרַבֵּיעִין אוֹתָהּ, אָבֶל מוֹרִידִין אוֹתָהּ לְבִקְרוּתָהּ⁴. חֲמוּרָה שְׁתַּבְּעָה - מְרַבֵּיעִין אוֹתָהּ בְּשִׁבִיל שְׁלֹא תִצְטַנֵּן. וְשֹׂאֵר כֹּל הַבַּהֲמוֹת - מוֹרִידִין אוֹתָן לְבִקְרוּת. בְּכוֹר וּפְסוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁין - אֵין מְרַבֵּיעִין אוֹתוֹ, לֹא בְּמוֹעֵד וְלֹא בַחֹל.

ז. דְּנִין דִּינֵי מְמוֹנוֹת, וְדִינֵי נַפְשׁוֹת, וְדִינֵי קְנִסוֹת. וְשׁוֹרְפִין אֵת הַפְּרָה, וְעוֹרְפִין אֵת הָעֹגֵלָה, וְרוֹצְעִין עֶבֶד עֲבָרִי, וּפּוֹדִין אֵת הָעֲרֻכִין, וְאֵת הַחֲרָמִים, וְאֵת הַהִקְדָּשׁוֹת, וְאֵת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וּמְפָרְקִין מִנְעֹל מִן הָאֱמוּסִים⁵, וּבִלְבַד שְׁלֹא יַחְזִיר. מְכַבֵּשׁ שֵׁל כּוֹבְשִׁים שֶׁהִתִּירוּ קֶדֶם לְמוֹעֵד - אֵין מַחְזִירִים לוֹ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שְׂאֵין נוֹטֵל הֵימְנוּ, וְשֵׁל בְּעַל הַבֵּית - נוֹטֵל הֵימְנוּ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שְׁמַחְזִירוֹ. חֲנִיּוֹת פְּתוּחוֹת לְסִטְיוֹ - פּוֹתַח וְנוֹעַל כְּדָרְכוֹ. לְרִשׁוֹת הַרְבִּים - פּוֹתַח אַחַת וְנוֹעַל אַחַת.

ח. עֶרֶב יוֹם-טוֹב הָאֶחָרוֹן שֵׁל חַג - יוֹצֵא וּמַעֲטֵר אֵת הַשּׁוֹק בְּשִׁבִיל יוֹם-טוֹב הָאֶחָרוֹן שֵׁל חַג. יוֹשְׁבֵין עַל סִפְסָל שֵׁל כּוֹתֵים בַּשַּׁבָּת, וּבַעֲכוּף. וּמַעֲשֶׂה בְּרִבְּן גַּמְלִיאֵל, שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב עַל סִפְסָל שֵׁל כּוֹתֵים בַּשַּׁבָּת בְּעַכוּף. אָמְרוּ לוֹ: מִימֵינוּ לֹא הֵינּוּ נוֹהֲגִין כֵּךְ! וְלֹא רָצָה לוֹמַר

⁴ מִקּוֹם שֵׁישׁ בְּהִמָּה וְהִיא נְרַבַּעַת מַעֲצָמָה.
⁵ עֵין גִּישׁוּי מְדַת הַפּוֹנְגֵל לְבֵית מוֹשֶׁבֶה, וּבִשְׁעַת זָמַר מְלָאכָה מוֹשִׁבִין אוֹתוֹ עֲלָיו.
⁶ שֵׁם מִקּוֹם.
⁷ מִינֵי מְנַגֵּל רַבִּים.
⁸ שֵׁם מִקּוֹם.

חגיגה ושְׂמֵחָה, יש בְּרֵאִיָּה מֵה שְׂאִין בְּשִׁתְיָהֶן, יש בְּחַגִּיגָה מֵה שְׂאִין בְּשִׁתְיָהֶן, וּבְשִׂמְחָה מֵה שְׂאִין בְּשִׁתְיָהֶן. רֵאִיָּה - כִּלְהַ לְגָבוֹהָ, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּשִׁתְיָהֶן. חַגִּיגָה - נוֹהֶגֶת לְפָנֵי הַדְּבוּר וּלְאַחַר הַדְּבוּר, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּשִׁתְיָהֶן. שְׂמֵחָה נוֹהֶגֶת בְּאִנְשִׁים וְנָשִׁים, וְנוֹהֶגֶת כֹּל שְׂבָעָה, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּשִׁתְיָהֶן.

ו. אִיזוּ הִיא רֵאִיָּה? אֵלּוּ עוֹלוֹת הַבָּאוֹת לְרֵאִיָּה. אִיזוּ הִיא חַגִּיגָה? אֵלּוּ שְׂלָמִים הַבָּאִין לְחַגִּיגָה. אִם יֵשׁ לוֹ לְהֵבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ - יָבִיא. וְאִם לֹא - מִשְׁתַּתֵּף הוּא עִם אֲחֵרִים, וּבִלְבָד שְׂלָא יִפְחֹת מִכְשֵׁעוֹר, זֶה וְזֶה קְרוּיִין חַגִּיגָה.

ז. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֲלֶעָזָר: לֹא נִחְלַקוּ בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל עוֹלָה וּשְׂלָמִים שֶׁל יוֹם-טוֹב, שְׂלָא יָבִיא אֶלָּא מִן הַחֲלִין, וְעַל שְׂלָמִים הַבָּאִין בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, שְׂאִם רוּצָה לְסַמֵּךְ מִן הַמַּעֲשֵׂר - סוֹמֵךְ, עַל מֵה נִחְלַקוּ? עַל עוֹלֹת שֶׁל יוֹם-טוֹב עֲצֻמוֹ, שְׂבִית שְׂמַאי אוֹמְרִים: יָבִיא הַכֹּל מִן הַחֲלִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יָבִיא חוּבְתוֹ מִן הַחֲלִין, וְאִם רָצָה לְסַמֵּךְ מִן הַמַּעֲשֵׂר - סוֹמֵךְ, וּשְׂאֵר כֹּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יָבִיא חוּבְתוֹ מִן הַחֲלִין.

ח. יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִין יְדֵי חוּבְתָן בַּנְּדָרִים וּבַנְּדָבוֹת, וּבַמַּעֲשֵׂר בַּהֶמֶה. כֹּהֲנִים בַּחֲטָאֹת, וְאִשָּׁם בַּכּוֹר בַּחֲזוֹה וּבִשְׂוִק. אָבֵל לֹא בְּעוֹפוֹת וְלֹא בַּמִּנְחוֹת. נְזִיר יוֹצֵא בְּאֵלּוּ, בֵּין בְּשֶׁלּוֹ בֵּין בְּשֶׁל אֲחֵרִים, וּבִלְבָד שְׂאִיכָל מִן הַזֶּבַח. כֹּל שְׂבָעָה נְזִיר יוֹצֵא בְּאֵלּוּ, בֵּין בְּשֶׁלּוֹ בֵּין בְּשֶׁל אֲחֵרִים.

ט. אִין מְבִיאִים תּוֹדָה בַּחַג הַמִּצּוֹת מִפְּנֵי הַחֲמִץ שֶׁבָּהּ, וְלֹא בְּעֲצַרְתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא יוֹם-טוֹב, אָבֵל מְבִיא תּוֹדָתוֹ בַּחַג הַסִּפּוֹת, וְיוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוּבְתוֹ. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר: אִין מְבִיאִין תּוֹדָה בַּחַג הַסִּפּוֹת, שְׂנֵאָמַר (דְּבָרִים טז, טז): "בַּחַג הַמִּצּוֹת וּבַחַג הַשְּׂבִעוֹת וּבַחַג הַסִּפּוֹת", כֹּל שֶׁבָּא בַּחַג הַמִּצּוֹת - בָּא בַּחַג הַשְּׂבִעוֹת, וּבַחַג הַסִּפּוֹת, תּוֹדָה שְׂאִינָהּ בָּאָה בַּחַג הַמִּצּוֹת - אִינָהּ בָּאָה, לֹא בַּחַג הַשְּׂבִעוֹת וְלֹא בַּחַג הַסִּפּוֹת. רַבִּי אֲלֶעָזָר כֵּן

ג. קָטַן שְׂאִין צָרִיךְ לְאָמוּ - חָיִב בַּסִּפָּה. קָטַן שְׂצָרִיךְ לְאָמוּ - יוֹצֵא בְּעֵרֹב אָמוּ, וּשְׂאִינוֹ צָרִיךְ לְאָמוּ - מְעָרְבִין עָלָיו מְזוֹן שְׂתֵי סְעוּדוֹת בְּעֵרֹבֵי תַחֲוּמֵינִי. קָטַן הַיּוֹדֵעַ לְנַעֲנֵעַ - חָיִב בְּלוֹלֵב. יוֹדֵעַ לְהִתְעַטֵּף - חָיִב בְּצִיצִית. יוֹדֵעַ לְדַבֵּר - אָבִיו מְלַמְדוֹ שְׂמַע, וְתוֹרָה וְלִשׁוֹן קָדֵשׁ, וְאִם לֹא - רֵאִי לֹא שְׂלָא בָּא לְעוֹלָם. יוֹדֵעַ לְשִׁמּוֹר תְּפִלּוּי - אָבִיו לּוֹקֵחַ לוֹ תְּפִלּוּי. כִּיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ? מְטַבִּילִין אוֹתוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ חֲלִין לְשֵׁם תְּרוּמָה. יוֹדֵעַ לְשִׁמּוֹר גּוֹפּוֹ - אוֹכְלִין עַל גּוֹפוֹ טְהוֹרוֹת. יוֹדֵעַ לְפָרֵשׁ כְּפִיו - חוֹלְקִין לוֹ עַל הַגֶּרֶן. כִּיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ? מְטַבִּילִין אוֹתוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ חֲלִין לְשֵׁם תְּרוּמָה. יֵשׁ בּוֹ דַעַת לְשָׂאֵל, סִפְקוֹ בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד - טָמֵא. בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים - טְהוֹר. יוֹדֵעַ לְשַׁחֵט - שְׁחִיטָתוֹ כְּשִׁרְיָה. יְכוֹל לְאַכֵּל כְּזִית דֶּגֶן - פּוֹרְשִׁין מִצּוֹאָתוֹ וּמִמִּי רִגְלָיו אֲרַבַּע אֲמוֹת. כְּזִית צִלִי - שׁוֹחֲטִין עָלָיו אֶת הַפֶּסַח, שְׂנֵאָמַר (שְׂמוֹת יב, ד'): "אִישׁ לְפִי אֶכְלוּ". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם אִין שׁוֹחֲטִין עָלָיו הַפֶּסַח, עַד שִׂידַע הַפָּרֵשׁ אֶכִּילָה. אָמַר לוֹ: אִיזוֹ הַפָּרֵשׁ אֶכִּילָה? כֹּל שְׁנוֹתְנִין לוֹ בִּיצָה - וְנוֹטְלָה, אָבֵן - וְזוֹרְקָה.

ד. תִּינוּקָת שֶׁהֵבִיאָה שְׂתֵי שְׂעֵרוֹת - חֵיבָת בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמִוּרוֹת בַּתּוֹרָה, אוֹ חוֹלְצָת אוֹ מְתִירֶמֶת. וְכֵן תִּינוּק שֶׁהֵבִיא שְׂתֵי שְׂעֵרוֹת - חָיִב בְּכָל הַמִּצְוֹת הָאֲמִוּרוֹת בַּתּוֹרָה, רֵאִי לְהִיּוֹת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה. נִתְמַלָּא זָקֵנו - רֵאִי לְעִשׂוֹת שְׁלִיחַ צְבוּר לְעֵבֵר לְפָנֵי הַתְּבָה, וְלִשְׂאֵא אֶת כְּפִיו, אָבֵל אִין חוֹלֵק בְּקִדְשֵׁי מִקְדָּשׁ עַד שִׁבִּיא שְׂתֵי שְׂעֵרוֹת. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, עַד שִׁיְהָא בֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה, שְׂנֵאָמַר (עֲזָרָא ג, ח'): "וַיַּעֲמִידוּ אֶת הַלְוִיִּם מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְנַצַּח עַל מְלֶאכֶת בֵּית ה'".

ה. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: מְרַבָּה מִדַּת רֵאִיָּה מִמִּדַּת חַגִּיגָה, רֵאִיָּה - כִּלְהַ לְגָבוֹהָ, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּחַגִּיגָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְרַבָּה מִדַּת חַגִּיגָה מִמִּדַּת רֵאִיָּה, חַגִּיגָה נוֹהֶגֶת לְפָנֵי הַדְּבוּר וּלְאַחַר הַדְּבוּר, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּרֵאִיָּה. שְׁלֹשׁ מִצְוֹת נוֹהֶגוֹת בְּרִגְלָה, אֵלּוּ הֵן: רֵאִיָּה,

רבי שמעון אומר: מביא אדם תודתו בחג הסוכות ויוצא בה ידי חובתו משום שמחה, ואין יוצא בה ידי חובה משום חגיגה.

י. עבר הרגל ולא חג - אינו חייב באחריותו, על זה נאמר (קהלת א, טו): "מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות". רבי שמעון בן מנסיא אומר: איזו היא "מעות לא יוכל לתקן"? זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר. גנב אדם - יכול שיחזיר גנבו. גזל - יכול שיחזיר גזלו. בא על אשת איש - פסלה מידי בעלה, נטרד מן העולם והולך, ועל זה נאמר: "מעות לא יוכל לתקן". רבי שמעון בן יוחאי אומר: אין אומרים - 'בקרר גמל זה, שמא יש בו מום, בקרר חזיר זה שמא יש בו מום', אין מבקרין אלא טלה! ואיזה? זה תלמיד חכם הפורש מן התורה, ועל זה נאמר: "מעות לא יוכל לתקן". רבי שמעון בן אלעזר אומר: עליו הוא אומר (משלי כז, ח): "כצפור נודדת מן קנה" וגו', ואומר (ירמיה ב, ה): "מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי" וגו'.

יא. התר נדרים פורחין באויר, ואין להם על מה שיסמכו, אבל חכם מתיר לפי חכמתו, הלכות שבת חגיגות ומעילות כהררין התלויין בשערה, מקרא מועט והלכות מרבות, אין להם על מה שיסמכו, מכאן היה רבי יהושע אומר: צבתא בצבתא מתעבדא, צבתא קדמיתא במאי אתעבדת, הא לאו בריה הות. הדינין העבודות, הטהרות והטמאות והערייות, מוסף עליהן הערכין והחרמים וההקדשות, מקרא מרבה, מדרש והלכות מרבות - יש להן על מה שיסמכו, אבא יוסי בן חנן אומר: אלו שמונה מקצעי תורה, גופי הלכות הן.

<p>15</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>ל</p> <p>30</p>	<p>Rosh Chodesh Iyar</p> <p>נץ החמה _____ 6:17 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:36 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:48 נ"ך: משלי ט-כ תוספתא: תענית ג</p>	<p>א' דראש חודש אייר, ט"ז לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 5:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:19 שקיעה _____ 7:35 בבלי: זבחים ב ירושלמי: סנהדרין יז</p>
<p>16</p> <p>שני Monday</p>	<p>א</p> <p>1</p>	<p>Rosh Chodesh Iyar</p> <p>נץ החמה _____ 6:16 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:35 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:49 נ"ך: משלי כא-כב תוספתא: מגילה א</p>	<p>ב' דראש חודש אייר, ט"ז לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 5:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:18 שקיעה _____ 7:36 בבלי: זבחים ג ירושלמי: סנהדרין יח</p>
<p>17</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ב</p> <p>2</p>	<p>נץ החמה _____ 6:14 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:34 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:50 נ"ך: משלי כג-כד תוספתא: מגילה ב</p>	<p>י"ז לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 5:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:58 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:17 שקיעה _____ 7:37 בבלי: זבחים ד ירושלמי: סנהדרין ט</p>
<p>18</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ג</p> <p>3</p>	<p>נץ החמה _____ 6:13 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:34 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:51 נ"ך: משלי כה-כו תוספתא: מגילה ג</p>	<p>י"ח לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 5:01 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:58 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:17 שקיעה _____ 7:38 בבלי: זבחים ה ירושלמי: סנהדרין כ</p>
<p>19</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ד</p> <p>4</p>	<p>נץ החמה _____ 6:11 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:33 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:40 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:52 נ"ך: משלי כז-כח תוספתא: מועד קטן א</p>	<p>י"ט לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:59 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:57 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:16 שקיעה _____ 7:39 בבלי: זבחים ו ירושלמי: סנהדרין כא</p>
<p>20</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 7:23 הדלקת הנרות</p>	<p>ה</p> <p>5</p>	<p>נץ החמה _____ 6:10 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:32 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:53 נ"ך: משלי כט-ל תוספתא: מועד קטן ב</p>	<p>כ לעומר</p> <p>עלות השחר _____ 4:58 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:56 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:15 שקיעה _____ 7:41 בבלי: זבחים ז ירושלמי: סנהדרין כב</p>
<p>21</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 8:54 זמן מוצש"ק</p>	<p>ו</p> <p>6</p>	<p>נץ החמה _____ 6:08 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:31 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:39 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:54 נ"ך: משל-איוב לא-א תוספתא: מגילה א</p>	<p>תזריע-מצורע, מברכין בה"ב, כ"א לעומר, פרק ב</p> <p>עלות השחר _____ 4:56 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:55 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:15 שקיעה _____ 7:42 בבלי: זבחים ח ירושלמי: סנהדרין כג</p>

דוּרְבָן צִיָּלִין סְפִירַת הָעוֹמֵר, וְזֶעֱרַט מָעוּן גְּעֵרָא טְעוּזָעוּט נִישְׁט צוּ זְוֶעֶרן פֿאַר טְרִיבֵן.

(ספר המדות אות ספירת העומר סימן א')